

ZAKON

O UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO OPĆE ODREDBE

I- OSNOVNA NACELA

1. Vazenje Zakona

lan 1.

(1) Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljnjem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili drugih stranaka.

(2) Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

(3) Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeca (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeca rješavaju u upravnim stvarima.

2. Poseban postupak

lan 2.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim zakonom, urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugacije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna nacelima ovog zakona.

3. Supsidijarna primjena Zakona

lan 3.

U upravnim oblastima za koje je federalnim zakonom propisan poseban postupak, postupa se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupa u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

4. Nacelo zakonitosti

lan 4.

(1) Organi i institucije koje imaju javne ovlasti kada postupaju u upravnim stvarima dužni su da te stvari rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, kao i općih akata institucija koje imaju javne ovlasti i koje one donose na osnovu javnih ovlasti.

(2) U upravnim stvarima u kojima je organ, odnosno institucija koja ima javne ovlasti zakonom ili na zakonu zasnovanom propisu ovlasten da rješava po slobodnoj ocjeni, rješenje mora biti doneseno u granicama ovlastenja i u skladu s ciljem s kojim je ovlastenje dato.

(3) Pravila postupka utvrđena odredbama ovog zakona vaze i za slučajeve u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti, ovlasten da u upravnim stvarima rješava po slobodnoj ocjeni.

5. Zastita prava građana i zastita javnog interesa

lan 5.

(1) Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, dužni su da strankama omoguće da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pritom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

(2) Kad službena osoba koja rješava neku upravnu stvar, s obzirom na postojeće činjenično stanje, sazna ili otkrije da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to.

(3) Ako se na osnovu zakona strankama nalazu kakve obaveze, prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postize cilj zakona.

6. Nacelo efikasnosti

lan 6.

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, dužni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa građana, poduzetca (društava), ustanova i drugih pravnih lica, što obuhvata dobru organizaciju na izvrsavanju poslova organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

7. Nacelo materijalne istine

lan 7.

U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari i u tom cilju moraju se utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

8. Nacelo saslušanja stranke

lan 8.

(1) Prije donošenja rješenja stranci se mora pružiti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja.

(2) Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjasnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom dopušteno.

9. Ocjena dokaza

lan 9.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlasteno službeno lice po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

10. Samostalnost u rješavanju

lan 10.

(1) Organ vodi upravni postupak i donosi rješenje samo-stalno, u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i općim aktima.

(2) Ovlaštena službena osoba organa nadležnog za vođenje postupka samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti i na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opće akte na konkretni slučaj.

11. Pravo žalbe

lan 11.

(1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe. Samo zakonom može se propisati da u pojedinim upravnim stvarima žalba nije dopuštena, i to ako se na drugi način osigura zaštita prava i zakonitosti.

(2) Ako nema organa uprave drugog stupnja, žalba protiv prvostepenog rješenja može se izjaviti samo kad je

to zakonom predviđeno. Tim zakonom odredit će se i organ koji će rješavati po žalbi.

(3) Pod uvjetima iz ovog zakona stranka ima pravo žalbe i kad prvostepeni organ nije u određenom roku donio rješenje o njenom zahtjevu.

(4) Protiv rješenja donesenog u drugom stupnju žalba nije dopustena.

12. Konacnost rjesenja

lan 12.

Rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti redovno pravno sredstvo (žalba) u upravnom postupku (konačno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci određene neke obaveze, može se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

13. Pravomocnost rjesenja

lan 13.

Rješenje protiv koga se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor (pravomocno rješenje), a kojim je stranka stekla određena prava, odnosno kojim su stranci određene neke obaveze, može se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

14. Ekonomičnost postupka

lan 14.

Postupak se ima voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

15. Pomoc neukoj stranci

lan 15.

Organ koji vodi postupak starat će se da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje učestvuju u postupku ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

16. Upotreba jezika i pisma

lan 16.

- (1) Upravni postupak vodi se na bosanskom, hrvatskom ili srpskom jeziku.
- (2) Organ koji vodi upravni postupak osigurava ravnopravnu upotrebu bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika.
- (3) Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, organ koji vodi postupak dužan je da joj omogući i da prati tok postupka na svom jeziku. Organ će pouzdati stranku odnosno drugog učesnika o mogućnosti korištenja njenog jezika u postupku, a u zapisniku će se zabilježiti da je stranka, odnosno drugi učesnik pouzdat u tom pravu i njegova izjava u vezi sa datom poukom unijet će se u zapisnik.
- (4) Stranke i drugi učesnici u postupku koji nisu državljani Federacije Bosne i Hercegovine, a ne znaju jezik na kome se vodi postupak, imaju pravo da tok postupka prate preko tumača (prevodioca).
- (5) U upravnom postupku službena pisma su latinica i cirilica.

17. Upotreba izraza "organ"

lan 17.

Pod organom koji vodi postupak odnosno rješava u upravnim stvarima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove, službe i institucije iz člana 1. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 17a.

- (1) Ako je za ostvarenje nekog prava stranke potrebno voditi više upravnih ili drugih postupaka, stranci se omogućuje da na jedinstvenom upravnom mjestu u organu uprave podnese sve zahtjeve, koji se po službenoj dužnosti bez odgađanja dostavi nadležnim organima.
- (2) Na jedinstvenom upravnom mjestu stranke i druge zainteresovane osobe mogu dobiti propisane obrasce, obavijesti, savjete i drugu pomoć iz nadležnosti organa uprave.
- (3) Prijem zahtjeva stranke na jedinstvenom upravnom mjestu ne utiče na stvarnu i mjesnu nadležnost organa uprave za rješavanje u upravnim i drugim postupcima.
- (4) Detaljne uslove, kriterije i mjerila kojim se određuju jedinstvena upravna mjesta kao i na in saradnje nadležnih organa u vezi sa postupanjem i obavljanjem poslova na jedinstvenom upravnom mjestu propisane federalni ministar pravde u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona

II - NADLEZNOST

1. Stvarna i mjesna nadležnost

Član 18.

- (1) Stvarna nadležnost za rješavanje u upravnom postupku određuje se po propisima kojima se uređuje određena upravna oblast ili po propisima kojima se određuje nadležnost pojedinih organa.
- (2) Mjesna nadležnost se određuje po federalnim propisima kojima su uređene federalne jedinice (kantoni) Federacije, kao i po propisima o teritorijalnoj podjeli općina i po propisima o organizaciji federalnih i kantonalnih organa uprave, odnosno po gradskim i općinskim propisima o organizaciji gradskih i općinskih službi za upravu.

Član 19.

- (1) Za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju stvarno je nadležan federalni i kantonalni organ uprave, odnosno gradska i općinska služba za upravu, ako zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća nije određena nadležnost drugog organa.
- (2) Federalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u onim upravnim stvarima iz isključive nadležnosti Federacije i za-jedničke nadležnosti Federacije i kantona koje su federalnim zakonom stavljene u nadležnost tih organa, osim pitanja koja su federalnim zakonom prenesena na kantonalne organe uprave, odnosno gradske i općinske službe za upravu, kao i u upravnim stvarima iz nadležnosti kantona koje su zakonom kantona prenesene na federalne organe uprave.
- (3) Kantonalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima koje su kantonalnim zakonom stavljene u nadležnost kantonalnih organa uprave i u upravnim stvarima koje su federalnim zakonom prenesene na kantonalne organe uprave.
- (4) Gradske, odnosno općinske službe za upravu rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima iz oblasti uprave i samouprave koje su statutom grada odnosno općine i propisom gradskog, odnosno općinskog vijeća stavljene u nadležnost gradskih odnosno općinskih službi za upravu, kao i u upravnim stvarima koje su federalnim i kantonalnim zakonom prenesene u nadležnost tih službi.
- (5) Ako propisima iz st. 1 do 4 ovog člana nije određeno koji je organ uprave stvarno nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari, a to se ne može utvrditi ni po prirodi stvari, takva stvar spada u nadležnost organa uprave koji je nadležan za poslove uprave u Federaciji odnosno kantonu, a u gradu i općini služba koja se odredi propisom gradskog, odnosno općinskog vijeća.

Član 20.

- (1) Nijedan organ ne može preuzeti određenu upravnu stvar iz nadležnosti drugog organa i sam je riješiti, osim ako je to zakonom predviđeno i pod uvjetima propisanim tim zakonom.
- (2) Organ nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari može samo na osnovu izricitog zakonskog ovlaštenja prenijeti rješavanje u toj stvari na drugi organ.
- (3) Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati dogovorom stranaka, dogovorom organa i stranaka, ni dogovorom organa, osim ako je to zakonom drukčije određeno.

lan 21.

(1) U okviru propisa predviđenih u članu 18. stav 2. ovog zakona, mjesna nadležnost se određuje:

1. u stvarima koje se odnose na nepokretnost - prema mjestu gdje se nepokretnost nalazi;
2. u stvarima koje se odnose na djelatnost nekog organa, poduzeca (društva), ustanove ili drugog pravnog lica - prema mjestu njihovog sjedišta. U stvarima koje se odnose na djelatnost poslovnih jedinica pravnih lica, nadležnost se određuje prema sjedištu poslovne jedinice;
3. u stvarima koje se odnose na vođenje radnje ili na profesionalnu djelatnost pojedinih osoba koja se obavlja ili se ima obavljati u određenom mjestu - prema sjedištu radnje, odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja;
4. u ostalim stvarima - prema prebivalistu stranke. Kad ima više stranaka, nadležnost se određuje prema stranci prema kojoj je zahtjev upravljen. Ako stranka nema prebivaliste u Federaciji, nadležnost se određuje prema mjestu njenog boravista, a ako nema ni boravista - prema mjestu njenog posljednjeg prebivalista, odnosno boravista u Federaciji.

(2) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti po odredbama stava 1. tac. 1 do 4. ovog člana, ona se određuje prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.

(3) U stvarima koje se odnose na brod ili zrakoplov, ili u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili u zrakoplovu, mjesna se nadležnost određuje prema matičnoj luci broda, odnosno matičnom pristanistu zrakoplova.

(4) Odredbe ovog člana primjenjuju se ako posebnim pro-pisima nije drugačije određeno.

lan 22.

(1) Ako bi prema odredbama člana 21. ovog zakona istovremeno bila mjesno nadležna dva ili više organa, nadležan je onaj organ koji je prvi pokrenuo postupak, ali se mjesno nadležni organi mogu sporazumjeti koji će od njih voditi postupak.

(2) Svaki mjesno nadležni organ izvršit će na svom području one radnje postupka koje ne trpe odlaganje.

lan 23.

Organ koji je pokrenuo postupak kao mjesno nadležan zadržava nadležnost i kad u toku postupka nastupe okolnosti prema kojima bi bio mjesno nadležan drugi organ. Organ koji je pokrenuo postupak može ustupiti predmet organu koji je prema novim okolnostima postao mjesno nadležan, ako se time znatno olakšava postupak, naročito za stranku.

lan 24.

(1) Svaki organ pazi po službenoj dužnosti u toku cijelog postupka na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.

(2) Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po određenoj upravnoj stvari, postupit će na način propisan u članu 65. st. 3. i 4. ovog zakona.

(3) Ako je nenadležni organ izvršio neku radnju postupka, nadležni organ kome je stvar ustupljena cijenit će da li će koju od tih radnji ponoviti. 2. Stranke sa diplomatskim imunitetom

lan 25.

(1) Glede nadležnosti domaćih organa u stvarima u kojima je stranka stranac koji uživa pravo imuniteta u Federaciji, strana država ili međunarodna organizacija, imaju u upravnom postupku položaj uređen međunarodnim pravom, odnosno međunarodnim ugovorima, priznatim od Bosne i Hercegovine i Federacije.

(2) U slučaju sumnje o postojanju i obimu prava imuniteta, objašnjenje daje organ uprave nadležan za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

(3) Službene radnje koje se tiču osoba koje uživaju pravo imuniteta obavljaju se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine. 3. Prostorno ograničenje nadležnosti

lan 26.

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 48/99, 61/22

- (1) Svaki organ vrši službeni rad u granicama svog područja.
  - (2) Ako postoji opasnost zbog odgadjanja, a službenu radnju bi trebalo izvršiti van granica područja organa, organ može izvršiti radnju i van granica svog područja. On je dužan da o tome odmah obavijesti organ na čijem je području tu radnju poduzeo.
  - (3) Službene radnje u zgradama ili drugim objektima u posjedu vojnih organa obavljaju se po prethodnoj prijavi zapovjedniku zgrade, odnosno objekta i po sporazumu s njim.
  - (4) Službene radnje koje se obavljaju na eksteritorijalnom području vrše se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.
- 4. Sukob nadležnosti**

Član 27.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između organa-zacionih jedinica federalnih organa uprave koje se nalaze van sjedišta federalnog organa uprave, a osnovane su sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave iz čije nadležnosti obavljaju poslove te organizacione jedinice.

Član 28.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku na nivou Federacije rješava:

- 1) između federalnih organa uprave, između federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kao i između federalnih ustanova - Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije);
- 2) između organa uprave dva ili više kantona - Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud Federacije);
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dva ili više kantona, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i federalnih organa uprave - Vrhovni sud Federacije;
- 4) između federalnih organa uprave i federalnih ustanova i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i federalnih i kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti - Vrhovni sud Federacije.

Član 29.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između vlada dva ili više kantona, odnosno između Vlade Federacije i vlade kantona rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 30.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između federalnih organa koji nisu predviđeni u čl. 27. i 28. ovog zakona i za koje nije određena nadležnost drugog organa ili suda rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 31.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u kantonu rješava:

- 1) između kantonalnih organa uprave, između kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i između kantonalnih ustanova - vlada kantona;
- 2) između kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova - najvisi i sud kantona.

Član 32.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u općini rješava:

- 1) između općinskih službi za upravu, između općinskih službi za upravu i općinskih ustanova, kao i između općinskih ustanova - općinski načelnik;
- 2) između općinskih službi za upravu dvije ili više općina - najvisi i sud kantona;
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dvije ili više općina, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i općinskih službi za upravu - najvisi sud kantona;
- 4) između općinskih načelnika dvije ili više općina, odnosno između općinskog načelnika i vlade kantona - najvisi sud kantona.

Član 33.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u gradu rješava:

- 1) između gradskih službi za upravu, između gradskih službi za upravu i gradskih ustanova, kao i između gradskih ustanova - gradonačelnik;
- 2) između gradskih službi za upravu i općinskih službi za upravu - najviši sud kantona;
- 3) između gradskih institucija koje imaju javne ovlasti, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i gradskih službi za upravu i gradskih ustanova - najviši sud kantona.

Član 34.

(1) Kada se dva organa izjasne kao nadležni ili kao nenadležni za rješavanje u istoj upravnoj stvari, prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti podnosi organ koji je posljednji odlučivao o svojoj nadležnosti, a može ga podnijeti i stranka.

(2) Organ koji rješava sukob nadležnosti istovremeno će ponistiti rješenje koje je u upravnoj stvari donio nenadležni organ, odnosno ponistiti će zaključak kojim se nadležni organ izjasnio kao nenadležan i dostaviti će spise predmeta nadležnom organu.

(3) Protiv rješenja kojim se odlučuje o sukobu nadležnosti stranka ne može izjaviti posebnu žalbu ni voditi poseban upravni spor.

(4) Odredbe člana 22. stav 2. ovog zakona shodno se primjenjuju i u slučaju sukoba nadležnosti.

Član 35.

(1) Ako organ u sukobu smatra da mu je rješenjem kojim je odlučeno o sukobu nadležnosti povrijeđeno neko pravo, može na to rješenje izjaviti žalbu. Ako je o sukobu nadležnosti riješio nadležni sud, žalba nije dopuštena.

(2) Ako organ nadležan za rješavanje po žalbi iz stava 1. ovog člana utvrdi da rješenje o sukobu nije zasnovano na propisima, raspraviti će odnose koji su usljed toga nastali između organa koji se žalio i organa koji je rješenjem o sukobu nadležnosti oglašen za nadležnog, vodeći računa o pravima koja po odgovarajućim propisima pripadaju organu koji se žalio. Rješenje doneseno po žalbi smatra se prvostepenim rješenjem o odnosima koji se njime rješavaju.

(3) Žalbu u vezi sa stavom 1. ovog člana i rješenje doneseno u vezi s žalbom nemaju uticaja na upravni postupak u konkret-nom predmetu, jer tu upravnu stvar rješava organ koji je određen kao nadležan rješenjem donesenim o sukobu nadležnosti.

5. Službena osoba ovlastena za vođenje postupka i za rješavanje

Član 36.

(1) U upravnoj stvari za čije je rješavanje nadležan organ uprave rješenje u upravnom postupku donosi rukovodilac tog organa, ako propisima o organizaciji tog organa ili drugim posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Rukovodilac organa uprave može ovlastiti drugu službenu osobu istog organa da rješava u upravnim stvarima iz određene vrste upravnih poslova ili drugu stručnu službenu osobu za vođenje postupka odnosno preduzimanje radnje u postupku prije donošenja rješenja.

(3) O ovlaštenju službenih osoba iz stava 2. ovog člana, rukovodilac organa uprave dužan je donijeti posebno rješenje, koje sadrži lične podatke službenih osoba i obim njihovih ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima (da rješava upravne stvari ili da vodi upravni postupak ili i jedno i drugo). (4) Ovlaštenje za rješavanje obuhvata i vođenje postupka koji prethodi rješavanju.

Član 37.

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležna Vlada Federacije ili vlada kantona, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlastena osoba ili tijelo koje svojim aktom odrede te vlade, ako posebnim propisima nije drugacije određeno.

Član 38.

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležan dom Parlamenta Federacije ili zakonodavno tijelo kantona odnosno gradsko ili općinsko vijeće, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlastena osoba ili komisija ili drugo tijelo koje svojim aktom odrede ti organi, ako zakonom odnosno drugim propisom nije drukčije određeno.

lan 39.

U upravnim stvarima u kojima rješava institucija koja ima javne ovlasti rješenje donosi rukovodilac institucije, ako zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno. Rukovodilac može ovlastiti drugu službenu osobu institucije da poduzima radnje u postupku do donošenja rješenja ili da rješava u upravnim stvarima iz nadležnosti te institucije, o čemu se donosi posebno rješenje, koje sadrži lične podatke službenih osoba i obime ovlastenja za rješavanje u upravnim stvarima.

6. Pravna pomoć

lan 40.

- (1) Za izvršenje pojedinih radnji u postupku koje se imaju poduzeti izvan područja nadležnog organa ovaj će organ zamoliti organ uprave na čijem se području radnja ima poduzeti da izvrši te radnje.
- (2) Organ nadležan za rješavanje u upravnoj stvari može, radi lakšeg i bržeg obavljanja radnje ili izbjegavanja nepotrebnih troškova, zamoliti drugi odgovarajući organ ovlasten za poduzimanje takve radnje da izvrši pojedinu radnju u postupku.

lan 41.

- (1) Organi, kao i institucije koje imaju javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, dužni su jedni drugima ukazivati pravnu pomoć u upravnom postupku. Ova se pomoć traži posebnom molbom.
- (2) Zamoljeni organi, odnosno institucije iz stava 1. ovog člana, dužni su postupati po molbi u granicama svog područja i djelokruga, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema molbe.
- (3) Pravna pomoć za izvršenje pojedinih radnji u postupku može se tražiti od sudova samo u okviru posebnih propisa. Izuzetno, organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima mogu tražiti od sudova da im dostave spise koji su potrebni za vođenje upravnog postupka. Sudovi su dužni postupiti po takvom traženju ako se time ne ometa sam sudski postupak. Sud može odrediti rok u kom mu se spisi moraju vratiti.
- (4) Za pravnu pomoć u odnosu sa inozemnim organima vaze odredbe međunarodnih ugovora, a ako ovih ugovora nema, primjenjuje se načelo reciprociteta. Ako postoji sumnja o postojanju reciprociteta, objašnjenje o tom pitanju zatražit će se od organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.
- (5) Domaći organi ukazuju pravnu pomoć inozemnim organima na način predviđen u domaćem zakonu. Organ će uskratiti pravnu pomoć ako se traži radnja koja je protivna domaćem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog organa može se izvršiti i na način koji zahtijeva inozemni organ, ako takav postupak nije protivan domaćem zakonu.
- (6) Ako međunarodnim ugovorima nije predviđena mogućnost neposrednog kontakta sa inozemnim organima, domaći organi kontaktiraju sa inozemnim organima preko organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

7. Izuzeci

lan 42.

Službena osoba koja je ovlastena da rješava ili da obavlja pojedine radnje u postupku izuzet će se od rada u predmetu:

- 1) ako je u predmetu u kome se vodi postupak: stranka, suovlastenik, odnosno suobveznik, svjedok, vjestak, punomoćnik ili zakonski zastupnik stranke; 2) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomoćnikom stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobornoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, braćni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno, pa i onda kad je brak prestao; 3) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomoćnikom stranke u odnosu staraoca, usvojioca, usvojenika ili hranioca; 4) ako je u prvostepenom postupku učestvovalo u vođenju postupka ili u donošenju rješenja.

lan 43.

Službena osoba koja je ovlastena da rješava u određenoj upravnoj stvari ili da obavi neku radnju u postupku, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeci iz člana 42. ovog zakona, dužna je da prekine svaki daljnji rad na predmetu i da o tome obavijesti organ nadležan za rješavanje o izuzecu (član 45). Ako

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 48/99, 61/22

sluzbena osoba smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njeno izuzece, obavijestit ce o tome taj organ ne prekidajuci rad.

Ian 44.

(1) Stranka moze zahtijevati izuzece sluzbene osobe iz razloga navedenih u clanu 42. ovog zakona, a i kad postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njenu nepristrasnost. U svom zahtjevu stranka mora navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji neki od razloga za izuzece.

(2) Sluzbena osoba za koju je stranka zahtijevala izuzece iz nekog od razloga navedenog u clanu 42. ovog zakona ne moze, sve do donosenja zakljucka o ovom zahtjevu, obavljati nikakve radnje u postupku, osim onih koje ne trpe odgadjanje.

Ian 45.

(1) O izuzecu sluzbene osobe u federalnom organu uprave i federalne ustanove, odnosno u kantonalnom organu uprave i kantonalnoj ustanovi odlucuje rukovodilac koji rukovodi tim organom odnosno ustanovom.

(2) O izuzecu sluzbene osobe u gradskoj, odnosno opcinskoj sluzbi za upravu odlucuje gradonacelnik, odnosno opcinski nacelnik.

(3) O izuzecu sluzbene osobe organa koji se nalazi u sastavu organa uprave odlucuje rukovodilac organa koji se nalazi u sastavu organa uprave.

(4) O izuzecu rukovodioca iz stava 1. ovog clana odlucuje Vlada Federacije odnosno vlada kantona, a o izuzecu ruko-vodioca organa koji se nalazi u sastavu drugog organa uprave odlucuje rukovodilac organa u cijem se sastavu nalazi taj organ.

(5) O izuzecu gradonacelnika odnosno opcinskog nacelnika odlucuje gradsko odnosno opcinsko vijece.

(6) O izuzecu sluzbene osobe institucije koja ima javne ovlasti odlucuje rukovodilac te institucije, a o izuzecu ruko-vodioca te institucije odlucuje organ utvrdjen statutom ili drugim opcim aktom institucije, ako zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona ili drugim posebnim propisom nije drukcije odredjeno.

(7) Odredbe ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece sluzbenih osoba iz cl. 37. i 38. ovog zakona. O izuzecu tih osoba odlucuju odgovarajuca vlada od-nosno dom.

(8) O izuzecu se odlucuje zakljuckom.

Ian 46.

(1) U zakljucku o izuzecu odredit ce se sluzbena osoba koja ce rjesavati, odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kome je izuzece odredjeno.

(2) Protiv zakljucka kojim se odredjuje izuzece nije dopustena zalba.

Ian 47.

(1) Odredbe clana 45. ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece zapisnicara. (2) Zakljuckac o izuzecu zapisnicara donosi sluzbena osoba koja je ovlastena da vodi postupak.

III - STRANKA I NJENO ZASTUPANJE

1. Stranka

Ian 48.

Stranka je osoba po cijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koje se vodi postupak, ili koja radi zastite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da ucestvuje u postupku.

Ian 49.

(1) Stranka u upravnom postupku moze biti svako fizicko i pravno lice.

(2) Organi uprave i drugi organ i poslovna jedinica poduzeca (društva), naselje, grupa osoba i dr. koji nemaju svojstvo pravnog lica, mogu biti stranke u postupku, ako mogu biti nosioci prava i obaveza o kojima se rjesava u upravnom postupku.

(3) Stranka može biti i sindikalna organizacija ako se upravni postupak odnosi na kakvo pravo ili pravni interes službenika i namještenika u organima uprave, kao i radnika u poduzeću (društvu), ustanovi ili u drugom pravnom licu.

(4) Ombudsmen može, ako nade da ima osnova, prisustvovati upravnom postupku radi ostvarivanja svojih funkcija u zaštiti ljudskog dostojanstva, prava i sloboda građanina zajamčenih ustavom i instrumentima navedenim u Aneksu Ustava Federacije. Ombudsmen može prisustvovati u upravnom postupku do donošenja pravosnažnog upravnog akta i u postupcima vanrednih pravnih lijekova.

U toku postupka iz stava 4. ovog člana, Ombudsmen može pregledati sva službena dokumenta koja se odnose na upravne spise i zahtijevati saradnju službene osobe ovlaštene za rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku i drugih službenih osoba, a posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa koji se odnose na upravnu stvar koja je predmet upravnog postupka.

Član 50.

(1) Poduzeće (društvo), ustanova i drugo pravno lice, društvena organizacija i udruženje građana koji prema svom općem aktu imaju zadatak da štite određena prava i interese svojih članova, mogu, po pristanku svog člana, u njegovo ime da stave zahtjev koji se odnosi na takva prava i interese, kao i da stupe u već pokrenuti postupak sa svim pravima stranke.

(2) Pravno lice iz stava 1. ovog člana, može da zastupa svog radnika u upravnom postupku na njegov zahtjev, ako je to predviđeno općim aktom toga pravnog lica.

Član 51.

(1) Ako su tužitelj, pravobranitelj i drugi organi vlasti zakonom ovlaštene da u upravnom postupku zastupaju javne interese, oni imaju u granicama svojih ovlaštenja, prava i dužnosti stranke.

(2) Organi iz stava 1. ovog člana ne mogu u upravnom postupku imati sira ovlaštenja nego što ih imaju stranke, ako zakonom nije drukčije određeno.

2. Procesna sposobnost i zakonski zastupnik

Član 52.

(1) Fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (procesna sposobnost).

(2) Za procesno nesposobnu fizičku osobu radnje u postupku obavlja njegov zakonski zastupnik. Zakonski zastupnik se određuje na osnovu zakona ili aktom nadležnog organa donešenog na osnovu zakona.

(3) Pravno lice obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika odnosno zakonskog zastupnika. Predstavnik, odnosno zakonski zastupnik pravnog lica određuje se njegovim općim aktom, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog organa donešenog na osnovu zakona.

(4) Organ uprave obavlja radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika, poslovna jedinica poduzeća (društva) - preko osobe koja rukovodi radom poslovne jedinice, a naselje, odnosno grupa osoba koje nemaju svojstvo pravnog lica - preko osobe koju oni odrede, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

(5) Kad organ koji vodi postupak ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod starateljstvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju, obavijestit će o tome organ starateljstva.

Član 53.

(1) U toku cijelog postupka organ će po službenoj dužnosti paziti da li osoba koja se pojavljuje kao stranka može biti stranka u postupku i da li stranku zastupa njen zakonski zastupnik, odnosno predstavnik.

(2) Ako u toku postupka nastupi smrt stranke, postupak se može obustaviti ili nastaviti, zavisno od prirode upravne stvari koja je predmet postupka. Ako prema prirodi stvari postupak ne može da se nastavi, organ će obustaviti postupak zaključkom protiv kojeg je dopustena posebna žalba.

3. Privremeni zastupnik

Član 54.

(1) Ako procesno nesposobna stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima poduzeti protiv osobe čije je boraviste nepoznato, a koja nema punomocnika, organ koji vodi postupak postavit će takvoj

stranci privremenog zastupnika, ako to traži hitnost predmeta, a postupak se mora provesti. Organ koji vodi postupak odmah će izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boraviste nepoznato, objavit će svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajeni način.

(2) Ako poduzeće (društvo), ustanova ili drugo pravno lice nema zakonskog zastupnika, predstavnika ni punomoćnika, organ koji vodi postupak, pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika, po pravilu, iz reda osoba iz pravnog lica i o tome će, bez odgađanja, obavijestiti to pravno lice.

(3) Na način predviđen u odredbama st. 1. i 2. ovog člana, postaviti će se privremeni zastupnik i kad se ima izvršiti radnja koja se ne može odgoditi a stranku, odnosno njenog punomoćnika ili zastupnika nije moguće pravovremeno pozvati. O tome će se stranka, punomoćnik ili zastupnik odmah obavijestiti.

(4) Postavljena osoba je dužna primiti se zastupanja, a zastupanje može odbiti samo iz razloga koji su predviđeni posebnim propisima. Privremeni zastupnik učestvuje samo u postupku za koji je izricito postavljen, i to dok se ne pojavi zakonski zastupnik ili predstavnik, odnosno sama stranka ili njen punomoćnik.

4. Zajednicki predstavnik

lan 55.

(1) Dvije ili više stranaka mogu, ako posebnim propisom nije drugačije određeno, u istom predmetu istupati zajednicki. One su u takvom slučaju dužne naznačiti ko će od njih istupati kao njihov zajednicki predstavnik, ili postaviti zajednickog punomoćnika.

(2) Organ koji vodi postupak, može ako to ne zabranjuje poseban propis, odrediti strankama koje u postupku učestvuju s istovjetnim zahtjevima da u određenom roku naznače ko će ih između njih predstavljati, ili da postave zajednickog punomoćnika o čemu se donosi zaključak. Ako stranke po takvom zaključku ne postupaju, može to odrediti sam organ koji vodi postupak, u kom slučaju zajednicki predstavnik, odnosno punomoćnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne postave drugog. Protiv takvog zaključka stranke imaju pravo posebne žalbe, ali žalba ne odgađja izvršenje zaključka.

(3) I u slučaju određivanja zajednickog predstavnika, odnosno punomoćnika, svaka stranka zadržava pravo da istupa kao stranka u postupku, da daje izjave, da samostalno izjavljuje žalbe i koristi druga pravna sredstva.

5. Punomoćnik

lan 56.

(1) Stranka, odnosno njen zakonski zastupnik može odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku, osim u radnjama u kojima je potrebno da sama stranka daje izjave.

(2) Radnje u postupku koje punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isto pravno djelovanje kao da ih je poduzela sama stranka.

(3) I pored punomoćnika, sama stranka može davati izjave, a ove izjave se mogu od stranke i neposredno tražiti.

(4) Stranka koja je prisutna kad njen punomoćnik daje usmenu izjavu može neposredno poslije date izjave izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika. Ako u pismenim ili usmenim izjavama koje se tiču činjenica postoji nesuglasnost između izjava stranke i njenog punomoćnika, organ koji vodi postupak cijenit će obje izjave u smislu člana 9. ovog zakona.

lan 57.

(1) Punomoćnik može biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna, osim osobe koja se bavi nadriparstvom.

(2) Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadriparstvom, organ će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje, o čemu se donosi zaključak i o tome će odmah obavijestiti stranku.

(3) Protiv zaključka o uskracivanju zastupanja može se izjaviti posebna žalba, koja ne odgađja izvršenje zaključka.

lan 58.

(1) Punomoć se može dati pismeno, ili usmeno u zapisnik koji sačinjava službena osoba organa koji vodi postupak.

(2) Stranka koja nije pismena ili nije u stanju da se potpise stavit će na pismenu punomoc umjesto potpisa otisak prsta. Ako se punomoc izdaje osobi koja nije advokat, potrebno je i prisustvo dvojice svjedoka, koji će se potpisati na punomoc.

(3) Iznimno, službena osoba koja vodi postupak ili obavlja pojedine radnje u postupku može dopustiti da u ime stranke, kao njen punomocnik, izvrši određenu radnju osoba koja nije podnizela punomoc (član porodice i dr.), ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoc za tu radnju.

lan 59.

(1) Ako je punomoc data u obliku privatne isprave, pa se posumnja u njenu istinitost, može se narediti da se podnese ovjerena punomoc.

(2) Pravilnost punomoci ispituje se po službenoj dužnosti, a nedostaci pismene punomoci uklanjaju se shodno odredbi člana 67. ovog zakona, pri čemu službena osoba koja vodi postupak može dopustiti punomocniku s neurednom punomoci da izvrši hitne radnje u postupku.

lan 60.

(1) Za sadržaj i obim punomoci mjerodavne su odredbe punomoci. Punomoc se može dati za čio postupak ili samo za pojedine radnje, a može se i vremenski ograničiti.

(2) Punomoc ne prestaje smrću stranke, gubitkom njene procesne sposobnosti ili promjenom njenog zakonskog zastupnika, ali pravni sljedbenik stranke, odnosno njen novi zakonski zastupnik može opozvati raniju punomoc.

(3) Na pitanja u vezi s punomoci koja nisu uređena odredbama ovog zakona shodno će se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak.

lan 61.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke vaze shodno i za njihove zakonske zastupnike, punomocnike, privremene zastupnike i zajednicke predstavnike.

lan 62.

(1) Stranci će se dozvoliti da u stvarima za koje se traži stručno poznavanje pitanja u vezi s predmetom postupka dovede stručnu osobu koja će joj davati obavještenja i savjete (stručni pomagac). Ova osoba ne zastupa stranku.

(2) Stranka ne može dovesti kao stručnog pomagaca osobu koja nije poslovno sposobna ili koja se bavi nadriparstvom.

IV - KOMUNICIRANJE ORGANA I STRANAKA

1. Podnesci

lan 63.

(1) Podnescima se podrazumijevaju zahtjevi, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, prijave, molbe, žalbe, prigovori i druga priopćenja kojima se pojedinci ili pravna lica obraćaju organima.

(2) Podnesci se, po pravilu, predaju neposredno ili šalju postom pismeno, ili u formi elektronske isprave izra ene u skladu s posebnim zakonom, ili se usmeno priopćavaju na zapisnik kod organa, a mogu se, ako nije drugacije propisano, izjavljivati i faksom ili telegrafski. Kratka i hitna priopćenja mogu se davati i telefonski, ako je to po prirodi stvari moguće.

(3) Organi istranke, odnosno lica ovlaštena za zastupanje stranaka mogu me usobno komunicirati i u elektronskoj formi ako stranke, odnosno lica ovlaštena za zastupanje stranke, na to pristanu.

(4) Podnesci podneseni u elektronskoj formi s elektronskim potpisom smatrat e se vlastoru nim potpisom u skladu sa posebnim propisima

lan 64.

- (1) Podnesak se predaje organu nadležnom za prijem podneska, a može se predati svakog radnog dana u toku radnog vremena. Za usmene podneske koji nisu vezani s rokom ili inace nisu neodložni može se odrediti da se predaju samo u određene sate u toku radnog vremena. Vrijeme za predaju ovakvih podnesaka objavljuje svaki organ u svojim prostorijama na vidnom mjestu.
- (2) Podnesak koji je dostavljen elektronskim putem u skladu sa posebnim propisima smatra se dostavljenim u trenutku kad je organ stranci poslao potvrdu o prijemu podneska.
- (3) Potvrda o prijemu podneska se stranci dostavlja odmah na isti na in na koji je podnesak i dostavljen.
- (4) Ako organ koji je primio podnesak iz tehni kih razloga ne može pro itati podnesak u elektronskoj formi, o tome e se bez odga anja elektronskim putem ili na drugi prikladan na in obavijestiti podnosilac, koji je dužan ponovno poslati podnesak u ispravnoj elektronskoj formi koja je u upotrebi u tom organu ili ga dostaviti na drugi na in. Ako to podnosilac ne u ini u ostavljenom roku, smatrat e se da podnesak nije ni podnesen.
- (5) Ako stranka iz tehni kih razloga ne može pro itati podnesak, o tome e odmah obavijestiti organ, koji e izvršiti dostavu podneska na prikladan na in.
- (6) Elektronski podnesci mogu se predati svakog dana u toku 24 sata. Smatra se daje takav podnesak blagovremen, ako je do isteka ostavljenog roka primljen u sistem za prijem elektronskih podnesaka

lan 65.

- (1) Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, dužan je primiti podnesak koji mu se pre-daje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.
- (2) Službena osoba koja primi podnesak dužna je, po službenoj dužnosti, dati potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.
- (3) Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnosilac i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je dužna primiti takav podnesak, odnosno usmeno priopćenje. Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.
- (4) Kad organ postom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgađanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, donijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.
- (5) Protiv zaključka donesenog po st. 3. i 4. ovog člana dopustena je posebna žalba.
- (6) Ako organ postom dobije tuzbu za pokretanje upravnog spora, tuzbu će bez odgađanja dostaviti nadležnom sudu, o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca tuzbe.

lan 66.

- (1) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se u vezi s njim moglo postupiti. Podnesak narocito treba da sadrži: oznacjenje organa kome se upućuje, predmet na koji se odnosi zahtjev, odnosno prijedlog, ko je zastupnik ili punomoćnik ako ga ima i ime i prezime i boraviste (adresu) podnosioca, odnosno zastupnika ili punomoćnika.
- (2) Podnosilac je dužan svojeručno potpisati podnesak. Izuzetno, podnesak može umjesto podnosioca potpisati njegov braćni drug, jedan od njegovih roditelja, sin ili kći, ili advokat koji je po ovlaštenju stranke sastavio podnesak. Osoba koja je potpisala podnesak za podnosioca dužna je da na podnesku potpiše svoje ime i stavi svoju adresu.
- (3) Ako je podnosilac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, potpisat će ga druga pismena osoba, koja će potpisati i svoje ime i adresu.

lan 67.

- (1) Ako podnesak sadrži neki formalni nedostatak koji sprečava postupanje po podnesku, ili je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, ne može se samo zbog toga odbaciti. Organ koji je primio takav podnesak dužan je učiniti one radnje koje će osiguru- rati da se nedostaci otklone i odredit će podnosiocu rok u kome je dužan da to učini. Ovo se može saopćiti podnosiocu pismeno, faksom ili telefonski, a i usmeno, ako se podnosilac zatekne kod organa koji ovo saopćava. O učinjenom saopćenju organ će sastaviti službenu zabilješku u spisu.

(2) Ako podnosilac otkloni nedostatke u određenom roku, smatrat će se da je podnesak bio od početka uredan. Ako podnosilac ne otkloni nedostatke u određenom roku, pa se usljed toga ne može u vezi sa podneskom postupati, smatrat će se da podnesak nije ni podnesen. O tome će organ donijeti zaključak protiv koga se može izjaviti posebna žalba. Na ovu posljedicu podnosi-lac će se naročito upozoriti u pozivu za ispravku podneska.

(3) Kad je podnesak poslan faksom, telegrafski, elektronskim putem ili je primljeno telefonsko priopćenje, pa se posumnja da podnesak nije podnijela osoba čije je ime označeno na tom podnesku, odnosno da ne potječe od osobe koja je pri telefonskom priopćenju kazala svoje ime, nadležni organ će provesti postupak za utvrđivanje ovih činjenica, pa ako se nedostaci ne otklone, postupit će se na način propisan u stavu 2. ovog člana.

Član 68

. Ako podnesak sadrži više zahtjeva koji se moraju rješavati odvojeno, organ koji primi podnesak uzet će u rješavanje zahtjeve za čije je rješavanje nadležan, a sa ostalim zahtjevima postupit će u smislu člana 65. stav 4. ovog zakona. 2. Pozivanje

Član 69.

(1) Organ koji vodi postupak ovlašten je da poziva osobu čije je prisustvo u postupku potrebno a koje boravi na njegovom području. Po pravilu, pozivanje se ne može vršiti radi dostavljanja pismenih otpravki, rješenja i zaključaka, ili radi saopćenja koja se mogu izvršiti postom i na drugi način pogodniji za osobu kojoj se saopćenje ima učiniti.

(2) Izuzetno, na usmenu raspravu može biti pozvana osoba koja boravi van područja organa koji vodi postupak, ako se time postupak ubrzava ili olakšava, a dolazak ne prouzrokuje veće troškove ili veće gubljenje vremena za pozvanog.

(3) Pozivanje se vrši pismenim putem, ako posebnim propisima nije predviđen drugi način pozivanja.

Član 70.

(1) U pismenom pozivu naznačit će se: naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresa osobe koja se poziva, mjesto, dan, a kad je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vjestak itd.), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. U pozivu se mora navesti da li je pozvana osoba dužna da dodje lično ili može poslati punomoćnika koji će je zastupati, a zatim će se upozoriti da je u slučaju spriječenosti da se odazove pozivu dužna da izvijesti organ koji je izdao poziv. Pozvani će se isto tako upozoriti da može biti priveden ako se iz neopravdanih razloga ne odazove pozivu, ili ne izvijesti da je spriječen da dodje, odnosno da može biti novčano kažnjen.

(2) U pozivu na usmenu raspravu stranka se može pozvati da podnese pismene i druge dokaze, a može se upozoriti i da može povesti svjedoke na koje se namjerava pozvati.

(3) Kad to dopušta priroda stvari, može se ostaviti na volju pozvanoj osobi da umjesto ličnog dolaska preda, do određenog dana, potrebnu pismenu izjavu.

Član 71.

(1) Pri pozivanju organ će voditi računa da se osoba čije je prisustvo potrebno pozove da dodje u vrijeme koje će najmanje ometati pozvanog u obavljanju njegovog redovnog posla.

(2) Niko ne može biti pozvan da dodje u toku noći. Pozivanje za dolazak noću može se izvršiti samo izuzetno, ako je to predviđeno posebnim propisima i ako se radi o izvršenju hitnih i neodgodivih mjera, koje u pozivu moraju biti navedene, kao i propis na osnovu kojeg se vrši to pozivanje.

Član 72.

(1) Pozvana osoba dužna je da se odazove pozivu.

(2) Ako je pozvana osoba zbog bolesti ili kog drugog opravdanog razloga spriječena da dodje, dužna je odmah po prijemu poziva o tome izvijestiti organ koji je izdao poziv, a ako je razlog spriječenosti nastao kasnije, onda odmah poslije saznanja tog razloga.

(3) Ako se osoba kojoj je poziv lično dostavljen (član 83.) ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, može biti privedena, ako je njeno prisustvo potrebno, a pored toga i kažnjena novčanom kaznom do 50 DM. Ove će se mjere primijeniti samo ako je u pozivu bilo naznačeno da će se te mjere primijeniti. Ako su zbog

neopravdanog izostanka pozvane osobe nastali troškovi u pos-tupku, može se odrediti da te troškove snosi osoba koja je izostala. Zaključak o privođenju, o izricanju kazne ili o plaćanju troškova donosi službeno lice koje vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima. Protiv ovog zaključka dopustena je posebna žalba.

(4) Ako se pozivu nije odazvala vojna osoba ili službenik policije, organ će se obratiti nadležnoj vojnoj komandi odnosno organu policije te osobe sa zahtjevom da se ona dovede, a može ga i kazniti po stavu 3. ovog člana, odnosno odrediti da snosi troškove.

3. Zapisnik

lan 73.

(1) O usmenoj raspravi ili drugoj važnijoj radnji u postupku, kao i o važnijim usmenim izjavama stranaka ili trećih osoba u postupku, sastavlja se zapisnik.

(2) O manje važnim radnjama i izjavama stranaka i trećih osoba koje bitno ne utiču na rješavanje stvari, o upravljanju toka postupka, o saopćenjima, službenim opazanjima, usmenim uputstvima i nalogima, kao i okolnostima koje se tiču samo unu-tras njegov rada organa kod koga se vodi postupak, neće se, po pravilu, sastavljati zapisnik već će se u samom spisu sastaviti službena zabiljeska, koju potpisuje službena osoba koja ju je sastavila, uz oznaku datuma. Ne mora se sastavljati zapisnik ni o onim usmenim zahtjevima stranke o kojima se odlučuje po skraćenom postupku, a kojima se udovoljava.

lan 74.

(1) U zapisnik se unosi: naziv organa koji obavlja radnju, broj i datum, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja i predmet u kome se ona obavlja, imena službenih osoba, prisutnih stranaka i njihovih zastupnika ili punomoćnika i drugih osoba koje su prisutne izvođenju radnje.

(2) Zapisnik treba da sadrži tačno i kratko tok i sadržaj u postupku izvršene radnje i datih izjava i da se te radnje i izjave ograniče na ono što se tiče same stvari koja je predmet postupka. U zapisniku se navode sve isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvođenju radnje, a, prema potrebi, ove se isprave prilazu zapisniku.

(3) Izjave stranaka, svjedoka, vjestaka i drugih osoba koje učestvuju u postupku, a koje su značajne za donošenje rješavanja, upisuju se u zapisnik što tačnije, a prema potrebi i njihovim riječima. U zapisnik se upisuju i svi zaključci koji se u toku radnje donesu.

(4) Ako se koje saslušanje obavlja preko tumača (prevoditelja), označit će se na kom je jeziku saslušani govorio i tko je bio tumač (prevoditelj).

(5) Zapisnik se vodi u toku obavljanja službene radnje. Ako se radnja ne može istog dana završiti, unijet će se svakog dana posebno u isti zapisnik ono što je tog dana urađeno i to će se potpisati.

(6) Ako se radnja o kojoj se vodi zapisnik nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti da je bilo prekida.

(7) Ako su u toku radnje izrađeni ili pribavljeni planovi, skice, crteži, fotografije i tome slično, te akte će svojim potpisom ovjeriti službena osoba i priključiti zapisniku, a u zapisniku konstatovati akte koji su uzeti.

(8) Propisima se može odrediti da se zapisnik u određenim stvarima može voditi u vidu knjige ili drugih sredstava eviden-cije.

lan 75.

(1) Zapisnik mora biti vođen uredno i u njemu se ne smije ništa brisati. Mjesta koja su precrtana do zaključenja zapisnika moraju ostati citljiva i njih svojim potpisom ovjerava službena osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) U već potpisanom zapisniku ne smije se ništa dodavati ni mijenjati. Dopuna u već zaključenom zapisniku unosi se u do-datak zapisnika.

lan 76.

(1) Prije zaključenja zapisnik će se pročitati saslušanim osobama i ostalim osobama koje učestvuju u radnji postupka. Ove osobe imaju pravo da i same pregledaju zapisnik i da stavljaju svoje primjedbe, a službena osoba je obavezna to omogućiti. Na kraju zapisnika navest će se da je zapisnik pročitao i da nisu stavljene

nikakve primjedbe, ili ako jesu, ukratko ce se upisati sadržaj datih primjedaba. Te primjedbe ce potpisati osoba koja ih je dala. Zatim ce se pristupiti potpisivanju zapisnika na nacin sto ce se prvo potpisati osobe koje su saslušane, odnosno davale izjave u postupku, a na kraju zapisnik ce ovjeriti svojim potpisom službena osoba koja je rukovodila radnjom, kao i zapisnicar, ako ga je bilo.

(2) Stranka, svjedoci, vjestaci i druge osobe koje su saslušane u postupku u zapisniku ce se potpisati ispod onog dijela zapisnika gdje je upisana njihova izjava.

(3) Ako su vrsena suocjenja, dio zapisnika o tome potpisat ce osobe koje su suocene.

(4) Ako se zapisnik sastoji od vise listova, oni ce se oznaciti rednim brojevima, a svaki list ce na kraju svojim potpisom ovjeriti službena osoba koja rukovodi radnjom postupka i osoba cija je izjava upisana na kraju lista.

(5) Dopune vec zaključenog zapisnika ponovo ce se potpisati i ovjeriti.

(6) Ako osoba koja treba da potpise zapisnik nije pismena, ili ne moze da pise, potpisat ce je jedna pismena osoba, koja ce staviti i svoj potpis. Ovo ne moze biti službena osoba koja rukovodi radnjom postupka, niti zapisnicar.

(7) Ako neka osoba nece da potpise zapisnik, ili se udalji prije zaključenja zapisnika, to ce se upisati u zapisnik i navesti razlog zbog kog je potpis uskracen.

lan 77.

(1) Zapisnik sastavljen sukladno s odredbama clana 76. ovog zakona jeste javna isprava. Zapisnik je dokaz o toku i sadržini radnje postupka i datih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je saslušana osoba stavila primjedbu da nisu pravilno sas-tavljeni.

(2) Dozvoljeno je dokazivati netacnost zapisnika.

lan 78.

(1) Kad u upravnom postupku rjesava kolegijalni organ, o vijecanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Kad je u postupku u vezi sa zalbom jednoglasno odluceno, ne mora se sastavljati zapisnik o vijecanju i glasanju, vec se o tome moze sastaviti samo službena zabiljeska u spisu, koja se ovjerava potpisom službene osobe koja predsjedava kolegijalnim or-ganom.

(2) U zapisnik o vijecanju i glasanju upisuje se, pored po-dataka o licnom sastavu kolegijalnog organa, oznacjenje pred-meta o kome je rijec i kratak sadržaj onoga sto je rijeseno, kao i odvojena misljenja ako ih je bilo. Ovaj zapisnik potpisuju osoba koja predsjedava i zapisnicar.

(3) Kad u upravnom postupku rjesava organ zakonodavne ili organ izvrsne vlasti, nece se voditi poseban zapisnik o vijecanju i glasanju, vec ce se zakljucak donesen u upravnoj stvari unijeti u zapisnik, kao i ostali zakljucci tih organa.

4. Razgledanje spisa i obavjestavanje o toku postupka

lan 79.

(1) Stranke imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trosku prepisu potrebne spise, a organ je obavezan to omoguciti. Spisi se razgledaju i prepisuju pod nadzorom odredjene službene osobe.

(2) Pravo da razgleda spise i da o svom trosku prepise pojedine spise ima obdusmen i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes za to, kao i drustvena organizacija i udruzenje gradjana, ako za to postoji opravdan interes.

(3) Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa moze se staviti i usmeno. Organ moze traziti od osobe iz stava 2. ovog clana da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazlozi postojanje svog pravnog interesa.

(4) Ne mogu se razgledati ni prepisivati: zapisnik o vijecanju i glasanju, službeni referati i nacrti rjesenja, kao ni drugi spisi koji se vode kao povjerljivi, ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka, ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne stranke ili trecih osoba.

(5) Stranka i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, kao i zainteresirani organi, imaju pravo da se obavjestavaju o toku postupka.

(6) Protiv odbijanja zahtjeva iz odredaba ovog clana dopustena je posebna zalba i kad zakljucak nije izdat pismeno. Zalba se moze izjaviti odmah.

V - DOSTAVLJANJE PISMENA

1. Nacin dostavljanja pismena

lan 80.

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 48/99, 61/22

- (1) Dostavljanje pismena (poziva, rjesenja, zakljucaka i drugih sluzbenih spisa) vrsi se, po pravilu, tako sto se pismeno predaje osobi kojoj je namijenjeno.
- (2) Dostavljanje se vrsi preko poste elektronskim putem ili ga vrsi organ preko svoje sluzbene osobe. Osoba kojoj ima da se pismeno dostavi moze biti pozvana radi prijema pismena samo izuzetno, kad to zahtijeva priroda ili znacaj pismena koje se ima uruciti, ako je takva dostava posebnim propisom predvidjena.
- (3) Dostavljanje pismena elektronskim putem u skladu sa posebnim propisima smatra se izvršenim u trenutku kad je pošiljalac pismena primio potvrdu iz člana 64. ovog zakona.
- (4) Pismeno poslano elektronskim putem, smatra se blagovremenim, ako ga je informacijski sistem za dostavljanje i obavještanje primio prije isteka predviđenog roka.
- (5) Način dostavljanja određuje organ čije se pismeno dostavlja sukladno odredbama ovog zakona o dostavljanju pismena.

Član 81.

- (1) Dostavljanje se vrsi samo radnim danom, i to danju.
- (2) Organ čije se pismeno ima dostaviti moze, izuzetno, iz osobito vaznih razloga odrediti da se dostavljanje izvrši i u nedjelju ili drugi neradni dan ili na dan drzavnog praznika.
- (3) Dostavljanje postom moze se vrsiti i u dane iz stava 2. ovog clana.

Član 82.

- (1) Dostavljanje se vrsi, po pravilu, u stanu ili na radnom mjestu gdje je zaposlena osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti, a advokatu u njegovom advokatskom uredu.
- (2) Dostavljanje se moze izvršiti i van prostorija navedenih u stavu 1. ovog clana, ako osoba kojoj se dostavljanje vrsi pristane primiti pismeno koje se dostavlja, a ako tih prostorija nema, moze se takvoj osobi izvršiti dostavljanje gdje god se ona zatekne.

2. Obavezno osobno dostavljanje pismena

Član 83.

- (1) Dostavljanje se mora izvršiti licno osobi kojoj je pismeno namijenjeno kad je takvo dostavljanje odredjeno ovim zakonom ili drugim propisom, kad od dana dostavljanja pocinje teci rok koji se po zakonu ne moze proizvodzavati, ili kad to odredi organ koji je naredio dostavljanje. Smatra se da je izvršeno osobno dostavljanje advokatu i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.
- (2) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima osobno izvršiti ne zatekne u stanu, odnosno na radnom mjestu, ili se u advokatskom uredu ne zatekne ni osoba koja je u njemu zaposlena, dostavljalac ce se obavijestiti kad i na kom mjestu ga moze naci, pa ce mu kod neke od osoba navedenih u clanu 84. ovog zakona ostaviti pismeno obavjestenje da odredjeni dan i sat bude u svom stanu, odnosno na radnom mjestu, radi primanja pismena. Ako i poslije toga dostavljalac ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljalac ce postupiti na nacin propisan u clanu 86. ovog zakona, i tada se smatra da je dostavljanje izvršeno.
- (3) Ostavljanjem pismena zakonskom zastupniku, punomocniku ili punomocniku za primanje pismena (clan 88), smatra se da je dostavljanje izvršeno samoj stranci.

3. Posredno dostavljanje pismena

Član 84.

- (1) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti ne zatekne u svom stanu, dostavljanje se vrsi predajom pismena nekom od odraslih clanova njegovog domacinstva, a ako se ni oni ne zateknu u stanu, pismeno se moze predati susjedu, ako on na to pristane.
- (2) Ako se dostavljanje vrsi na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tu ne zatekne, dostavljanje se moze izvršiti osobi koja je na istom mjestu zaposlena, ako ona pristane da primi pismeno. Dostavljanje advokatu moze se izvršiti i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.
- (3) Dostavljanje po st. 1. i 2. ovog clana ne moze se izvršiti osobi koja u istom postupku ucestvuje sa suprotnim interesom.

Član 85.

(1) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna i da joj osoba navedena u članu 84. ovog zakona ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti organu koji ga je izdao, uz naznacenje gdje se odsutna osoba nalazi.

(2) Ako je boraviste osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti i pored istraživanja ostalo nepoznato, organ koji je izdao pismeno postaviti će toj osobi privremenog zastupnika u smislu člana 54. ovog zakona i njemu će predati pismeno,

lan 86.

(1) Ako se dostavljanje ne može izvršiti ni na način propisan u članu 84. ovog zakona, a nije utvrđeno da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna, dostavljač će predati pismeno nadležnom organu općine na čijem se području nalazi boraviste osobe kojoj se dostavljanje vrši, ili pošti u mjestu njenog boravista, ako se dostavljanje vrši preko pošte. Na vratima stana osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti dostavljač će pribiti pismeno saopćenje u kojem je naznaceno gdje se pismeno nalazi. Na saopćenju i na samom pismenu koje se imalo dostaviti, dostavljač će naznaci razlog ovakvog dostavljanja, kao i datum kad je saopćenje u kojem je naznaceno pribio na vrata, i staviti svoj potpis.

(2) Dostavljanje se smatra izvršenim kad je saopćenje pribijeno na vrata s tim da ostecenje ili unistenje ovog saopćenja izvršeno nakon pribijanja na vratima nema uticaja na valjanost dostavljanja.

(3) O dostavljanju izvršenom na način propisan u stavu 1. ovog člana, obavijestit će se organ koji je naredio dostavljanje.

4. Posebni slucajevi dostavljanja pismena

a) Dostavljanje pismena zakonskom zastupniku i punomocniku

lan 87.

(1) Dostavljanje zakonskom zastupniku ili punomocniku, ako ih stranka ima, vrši se na način propisan u čl. 80. do 86. ovog zakona.

(2) Ako više stranaka imaju zajednickog zakonskog zastupnika ili punomocnika u istom predmetu, dostavljanje se za sve njih vrši tom zakonskom zastupniku, odnosno punomocniku. Ako stranka ima više punomocnika, dovoljno je da se dostavljanje izvrši samo jednom od njih.

b) Dostavljanje pismena punomocniku za primanje pismena

lan 88.

(1) Stranka može ovlastiti odredjenu osobu kojoj se imaju vršiti sva dostavljanja za nju. Kad stranka pismeno obavijesti o tom ovlastenju organ koji vodi postupak, taj organ je obavezan sva dostavljanja vršiti ovom punomocniku (punomocnik za primanje pismena).

(2) Punomocnik za primanje pismena dužan je svaki akt bez odgadjanja poslati stranci.

(3) Ako bi neposredno dostavljanje stranci, punomocniku ili zakonskom zastupniku znatno odugovlacilo postupak, službena osoba koja vodi postupak može naložiti stranci da u vezi sa odredjenim predmetom, a u odredjenom roku postavi u sjedistu organa punomocnika za primanje pismena. Ako stranka ne postupi po ovom nalogu, organ može postupiti shodno članu 54. ovog zakona.

(4) Kad se stranka ili njen zakonski zastupnik nalaze u inozemstvu, a nemaju punomocnika u Federaciji, pozvat će se pri dostavljanju prvog pismena da u odredjenom roku postave punomocnika ili punomocnika za primanje pismena i upozorit će se da će im se, ako u ostavljenom roku ne postave punomocnika, postaviti po službenoj dužnosti punomocnik za primanje pismena, odnosno privremeni zastupnik.

(5) Dostavljanjem pismena punomocniku za primanje pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno stranci kojoj je pismeno imalo biti dostavljeno.

lan 89.

(1) Kad više stranaka koje u postupku zajednicki učestvuju s istovjetnim zahtjevima nemaju zajednickog punomocnika, dužne su pri prvoj radnji u postupku prijaviti organu zajednickog punomocnika za primanje pismena, po mogućnosti takvog koji stanuje u sjedistu organa. Dok ne prijave zajednickog punomocnika za primanje pismena, smatrat će se za takvog punomocnika ona stranka između njih koja je na prvom zajednickom podnesku prva potpisana ili oznacena. Ako se na takav način ne može odrediti punomocnik, službena osoba koja vodi postupak može odrediti za punomocnika bilo koju od tih stranaka. Ako je broj stranaka velik ili su iz raznih mjesta, mogu stranke prijaviti, a i sama službena osoba može odrediti i više takvih punomocnika i oznaciti koju će od stranaka svaki od njih zastupati.

(2) Zajednicki punomocnik za primanje pismena dužan je bez odgadjanja obavijestiti sve stranke o pismenu koje je za njih primio i omogućiti im da pregledaju, prepisu i ovjere pismeno koje, po pravilu, on treba da čuva.

(3) U pismenu koje se dostavlja punomocniku za primanje pismena oznacit će se sve osobe za koje se dostavljanje vrši.

c) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društva), ustanovama i drugim pravnim licima

lan 90.

(1) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društva), ustanovama i drugim pravnim licima vrši se predajom pismena službenoj osobi odnosno osobi određenoj za primanje pismena tih organa odnosno pravnih lica, ako za pojedine slučajeve nije drukcije propisano.

(2) Ako u postupku učestvuju poslovne jedinice, naselja, grupe osoba i dr. (član 49. stav 2.) dostavljanje se vrši predajom pismena osobi koju su oni odredili za primanje pismena (član 52. stav 4.).

(3) Ako dostavljač u toku radnog vremena ne nađe osobu određenu za primanje pismena, predaju pismena može izvršiti ma kojoj osobi zaposlenoj u tom organu, odnosno u pravnom licu, koja se zatekne u njihovim prostorijama.

d) Dostavljanje pismena ostalim osobama

lan 91.

(1) Fizickim osobama i pravnim licima u inozemstvu, kao i stranim državama, međunarodnim organizacijama i osobama u Federaciji koje uživaju diplomatski imunitet, dostavljanje pismena se obavlja preko organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim ugovorima nije drukcije određeno.

(2) Državljanima Federacije koji se nalaze u inozemstvu dostavljanje izvoda iz matičnih knjiga, svjedodžaba, diploma, uvjerenja, potvrda i drugih pismena izdatih na zahtjev stranke može se obavljati neposredno. Dostavljanje ovih i drugih pismena može se obavljati i preko diplomatskih i konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

(3) Vojnim osobama, pripadnicima policije, osobama zaposlenim u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom saobraćaju dostavljanje pismena se može vršiti i preko njihove komande, odnosno organa ili pravnog lica u kojima su zaposleni.

(4) Osobama koje su lišene slobode dostavljanje pismena se vrši preko uprave ustanove u kojoj se nalaze.

e) Dostavljanje pismena javnim priopćenjem

lan 92.

Ako se radi o osobi ili više osoba koje organu nisu poznate ili koje se ne mogu odrediti, dostavljanje pismena će se izvršiti javnim priopćenjem na oglasnoj tabli organa koji je pismeno izdao. Smatra se da je dostavljanje pismena izvršeno poslije isteka 15 dana od dana isticanja priopćenja na oglasnoj tabli, ako organ koji je pismeno izdao ne odredi duži rok. Pored objavljivanja na oglasnoj tabli, organ može objaviti priopćenje u novinama, odnosno u drugim sredstvima javnog informiranja ili na neki drugi uobičajeni način.

f) Odbijanje prijema pismena

lan 93.

(1) Ako osoba kojoj je pismeno upućeno, odnosno odrasli član njegovog domaćinstva bez zakonskog razloga odbije da primi pismeno, ili to učini osoba zaposlena u organu, poduzeću (društvu), ustanovi ili u drugom pravnom licu ili u advokatskom uredu, odnosno ako to učini osoba koju su za prijem pismena odredili naselje, grupa osoba i dr. (član 49. stav 2.), dostavljač će pismeno ostaviti u stanu ili na radnom mjestu gdje je ta osoba zaposlena ili će pismeno pribiti na vrata stana ili prostorije gdje je zaposlena.

(2) Kad je dostavljanje pismena izvršeno na način predviđen u stavu 1. ovog člana, dostavljač će zabilježiti na dostavnici datum, sat i razlog odbijanja prijema, kao i mjesto gdje je pismeno ostavio, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

g) Promjena stana

lan 94.

(1) Kad stranka ili njen zakonski zastupnik u toku postupka promijene svoje prebivaliste ili stan, dužni su da o tome odmah obavijeste organ koji vodi postupak.

(2) Ako oni to ne učine, a dostavljač i pored istraživanja ne može saznati kuda su se odselili, organ će odrediti da se sva daljnja dostavljanja pismena u postupku za tu stranku vrše pribijanjem pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana pribijanja pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(4) Kad punomoćnik, odnosno punomoćnik za primanje pismena u toku postupka promijeni svoje prebivaliste ili stan, a ne obavijesti o tome organ koji vodi postupak, dostavljanje će se izvršiti kao da punomoćnik nije ni postavljen.

5. Dostavnica

lan 95.

(1) Dokaz za izvršeno dostavljanje pismena predstavlja potvrda o dostavljanju (dostavnica).

(2) Dostavnica sadrži: naziv organa koji dostavlja, broj i datum, naziv pismena koje se dostavlja, ime stranke odnosno osobe kojoj se pismeno dostavlja i njenu adresu.

(3) Na dostavnici se upisuje datum dostavljanja i potpisuju je primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam slovima naznačiti datum prijema.

(4) Ako je primalac nepismen ili ne može da se potpiše, dostavljač će na dostavnici naznačiti njegovo ime i datum predaje i staviti će napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.

(5) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima datum predaje, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

6. Greške u dostavljanju pismena

lan 96.

(1) Ako pri dostavljanju pismena bude učinjena greška koja se odnosi na datum dostavljanja ili osobu kojoj je pismeno predato, organ o čijem se pismenu radi dužan je sprovesti postupak radi utvrđivanja tih činjenica. Smatrat će se da je dostavljanje izvršeno onog datuma za koji se u postupku utvrdi da je osoba kojoj je pismeno namijenjeno stvarno dobila to pismeno.

(2) Ako je dostavnica nestala, izvršeno dostavljanje pismena može se dokazivati i drugim sredstvima što se utvrđuje u postupku, sukladno odredbi stava 1. ovog člana.

VI - ROKOVI

lan 97.

(1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku mogu biti određeni rokovi.

(2) Ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, određuje ih, s obzirom na okolnosti slučaja,

sluzbena osoba koja vodi postupak.

(3) Rok koji je odredila sluzbena osoba koja vodi postupak, kao i rok odredjen propisima za koji je predvidjena mogucnost produzenja, moze se produziti na molbu zainteresirane osobe koja se podnese prije isteka roka ili tri dana po isteku roka, ako postoje opravdani razlozi za produzenje, o cemu se sacinjava sluzbena zabiljeska u spisu.

lan 98.

(1) Rokovi se odredjuju na dane, mjesece i godine.

(2) Kad je rok odredjen po danima, dan u koji je dostavljanje ili priopcenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od koga treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni dan. Rok koji je odredjen po mjesecima, odnosno po godinama završava se istekom onog dana, mjeseca, odnosno godine, koji po svom broju odgovara danu kad je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno danu u koji pada događaj od koga se računa trajanje roka. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok istice posljednjeg dana tog mjeseca.

(3) Svrsetak roka moze se oznaciti i izvjesnim kalendarskim datumom.

lan 99.

(1) Pocetak i tok rokova ne sprecajaju nedjeljni dani odnosno dani kada se ne radi i dani drzavnih praznika.

(2) Ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan drzavnog praznika, ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima poduzeti ne radi, rok istice istekom prvog narednog radnog dana.

lan 100.

(1) Podnesak je podnesen u roku ako je prije nego sto rok istekne stigao organu kome je imao biti predat.

(2) Kad je podnesak upucen postom preporuceno ili telegraf-ski, dan predaje posti smatra se danom predaje organu kome je upucen.

(3) Za osobe koje se nalaze u vojsci Federacije dan predaje podneska vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi ili stabu, smatra se danom predaje organu kome je upucen.

(4) Za osobe lisene slobode dan predaje podneska upravi ustanove u kojoj se te osobe nalaze smatra se danom predaje organu kome je upucen.

(5) Ako je nadlezni organ odredio dan kad ce se raspravljati o podnesku koji je stranka duzna da podnese, pa pozvao stranku da podnesak dostavi do odredjenog dana, organ je duzan uzeti u razmatranje podnesak koji je primljen prije pocetka raspravljanja.

VII - POVRAT U PREDJASNJE STANJE

lan 101.

(1) Stranci koja je iz opravdanih razloga propustila da u roku izvrši neku radnju postupka, pa je usljed tog propustanja isk-ljuc ena od vrsenja ove radnje, dozvolit ce se, po njenom prijed-logu, povrat u predjasnje stanje.

(2) Na prijedlog stranke koja je propustila da u roku preda podnesak, dozvolit ce joj se povrat u predjasnje stanje i kad je ona iz neznanja ili ociglednom omaskom podnesak pravovremeno poslala postom ili neposredno predala nenadleznom organu.

(3) Povrat u predjasnje stanje dozvolit ce se i u slucaju kad je stranka ociglednom omaskom prekoracila rok, ali je podnesak ipak primljen od nadleznog organa najkasnije za tri dana poslije isteka roka, ako bi stranka zbog zakasnenja izgubila neko pravo.

lan 102.

(1) Stranka je duzna da u prijedlogu za povrat u predjasnje stanje iznese okolnosti zbog kojih je bila sprijecena da u roku izvrši propustenu radnju i da te okolnosti učini bar vjerovatnim (clan 160.).

(2) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne moze se zasnivati na okolnosti koju je organ vec ranije ocijenio nedovoljnom za produzenje roka ili odgadjanje rasprave.

(3) Ako se povrat u predjasnje stanje trazi zbog toga sto je propusteno da se podnese kakav podnesak, prijedlogu treba priloziti i taj podnesak.

lan 103.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se u roku od osam dana racunajuci od dana kad je prestao razlog koji je prouzrokovao propustanje, a ako je stranka tek kasnije saznala za propustanje, onda od dana kad je to saznala.
- (2) Poslije isteka tri mjeseca od dana propustanja ne moze se traziti povrat u predjasnje stanje.
- (3) Ako se propusti rok iz st. 1. i 2. ovog clana za trazenje povrata, ne moze se traziti povrat zbog propustanja ovog roka.

lan 104.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se organu kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.
- (2) O prijedlogu odlucuje zakljuckom organ kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.
- (3) Nepravovremeno podnesen prijedlog odbacit ce se bez daljnjeg postupka.
- (4) Ako su cinjenice na kojima se prijedlog zasniva opce poznate, nadlezni organ moze odluciti o prijedlogu bez izjasnjenja protivne stranke.

lan 105.

- (1) Protiv zakljucka kojim se dozvoljava povrat u predjasnje stanje nije dopustena zalba, osim ako je povrat dozvoljen po prijedlogu koji je nepravovremeno podnesen ili je nedopusten (clan 103. stav 3.).
- (2) Protiv zakljucka kojim je odbijen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo ako je zakljucak donio prvostepeni organ.
- (3) Zalba nije dopustena protiv zakljucka o prijedlogu za povrat u predjasnje stanje koji je donio organ nadlezan za rjesavanje u drugom stupnju o glavnoj stvari.
- (4) Protiv zakljucka kojim je kao nepravovremen odbacen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo kad je zakljucak donio prvostepeni organ.

lan 106.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne zaustavlja tok postupka, ali organ nadlezan za odlucivanje o prijedlogu moze privremeno prekinuti postupak dok zakljucak o prijedlogu kojim je rijeseno o povratu ne postane konacan.
- (2) Kad je povrat u predjasnje stanje dozvoljen, postupak se vraca u ono stanje u kome se nalazio prije propustanja, a ponistavaju se sva rjesenja i zakljucci koje je organ donio u vezi s propustanjem.

VIII - ODRZAVANJE REDA

lan 107.

- (1) Sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka duzna je da se stara o odrzavanju reda pri radu.
- (2) S tim ciljem sluzbena osoba je ovlastena da opominje osobe koje smetaju rad organa i da odredjuje mjere potrebne da se red odrzi o cemu se u spisu sacinjava sluzbena zabiljeska.
- (3) Osoba koja prisustvuje nekoj radnji postupka ne smije nositi oruzje ili opasno orudje.

lan 108.

- (1) Osoba koja i pored opomene ometa rad ili ucini nepristojnost pri vršenju radnje postupka ili nece da odlozi oruzje odnosno orudje, moze biti udaljena. Osoba koja ucestvuje u radnji postupka moze biti udaljena tek posto je prethodno bila opomenuta da ce biti udaljena i posto su joj bile predocene pravne posljedice takve mjere. Udaljenje zbog narušavanja reda ili zbog nepristojnosti, ili nosenja oruzja ili opasnog orudja, izrice sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka.
- (2) Ako na osnovu odredbe stava 1. ovog clana, bude udaljena stranka koja nema punomocnika, ili ako bude udaljen punomocnik ciji vlastodavac nije prisutan, sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka pozvat ce osobu koja se udaljava da postavi svog punomocnika. Ako pozvana osoba to ne ucini, sluzbena osoba moze odgoditi radnju na trosak osobe koja je odbila da postavi svog punomocnika, a moze mu i sama postaviti punomocnika ako je to potrebno. Ovakav punomocnik moze zastupati samo u onoj radnji postupka s koje je stranka udaljena.
- (3) O udaljenju iz st. 1. i 2. ovog clana donosi se zakljucak. Protiv zakljucka donesenog po stavu 2. ovog clana moze se izjaviti posebna zalba.

lan 109.

- (1) Ko u radnji postupka teže narusi red ili učini krupniju nepristojnost, može se, pored udaljenja, kazniti novčanom kaznom do 50 DM.
- (2) Ova kazna ne isključuje krivičnu ili disciplinsku odgovornost.
- (3) Kaznom iz stava 1. ovog člana može biti kažnjena i osoba koja svojim podneskom grubo povrijedi običaje ponašanja prema organu ili službenoj osobi koja vodi postupak.

lan 110.

- (1) Novčane kazne zbog radnji predviđenih u članu 109. stav 1. ovog zakona izriče službena osoba koja rukovodi radnjom postupka, a zbog radnji predviđenih u članu 109. stav 3. - organ koji vodi postupak.
- (2) Protiv zaključka o kazni može se izjaviti posebna žalba. Žalba protiv zaključka o novčanoj kazni zbog narušavanja reda ne odgađa izvršenje te kazne.

IX - TROSKOVI POSTUPKA

1. Troškovi organa i stranaka

lan 111.

- (1) Izdaci u gotovom novcu organa koji vodi postupak, kao što su: putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestačke, tumače, uvidjaj, oglase i sl., a koji su nastali provođenjem postupka po nekoj upravnoj stvari, padaju, po pravilu, na teret onoga koji je činio postupak.
- (2) Kad osoba koja učestvuje u postupku prouzrokuje svojom krivičnom ili obijescu troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je da snosi te troškove.
- (3) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno po stranku, troškove postupka snosi organ koji je postupak pokrenuo.

lan 112.

- (1) Svaka stranka snosi, po pravilu, sama svoje troškove prouzrokovane postupkom, kao što su: troškovi dolazanja, izgubljenog vremena, izdaci na takse, za pravno zastupanje i stručno pomaganje.
- (2) Kad u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je da protivnoj stranci naknadi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku. Ako je u takvom slučaju neka od stranaka djelimično uspjela sa svojim zahtjevom, ona je dužna da naknadi protivnoj stranci troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva s kojim nije uspjela. Stranka koja je obijescu prouzrokovala protivnoj stranci troškove u postupku dužna je da toj stranci te troškove naknadi.
- (3) Troškovi za pravno zastupanje naknadjuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.
- (4) Zahtjev za naknadu troškova po odredbama st. 2. i 3. ovog člana, mora biti stavljen prije donošenja rješenja kojim se rješava upravna stvar, na vrijeme, tako da organ koji vodi postupak može o njemu odlučiti u rješenju. U protivnom, stranka gubi pravo na naknadu troškova. Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo blagovremeno upozori stranku.
- (5) Svaka stranka snosi svoje troškove postupka koji je završen poravnanjem, ako u poravnanju nije drukcije određeno.
- (6) Troškove stranke i druge osobe u postupku prouzrokovane postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti ili u javnom interesu, a koje stranka, odnosno druga osoba u postupku nije izazvala svojim ponašanjem, snosi organ koji je pokrenuo postupak.

lan 113.

Troškove postupka u vezi s izvršenjem snosi izvršenik. Ako se ovi troškovi od njega ne mogu naplatiti, snosi ih stranka po cijem je prijedlogu izvršenje provedeno.

lan 114.

Ako se postupak pokrene po zahtjevu stranke, a sa sigurnošću se može predvidjeti da će izazvati izdatke u gotovom novcu (u vezi s uvidjajem, vjestačenjem, dolaskom svjedoka i sl.), organ koji vodi postupak može zaključkom odrediti da stranka unaprijed položi potreban iznos za pokriće tih troškova. Ako stranka ne položi taj iznos u određenom roku, organ može odustati od izvođenja tih dokaza ili obustaviti postupak, osim ako se produženje postupka mora nastaviti zbog javnog interesa.

lan 115.

- (1) U rjesenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rjesenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti.
- (2) U rjesenju se mora posebno navesti da li ce onaj koji snosi troškove imati da naknadi troškove drugoj stranci (clan 112. st. 2. i 3.).
- (3) Ako troškove postupka snosi vise osoba, troškovi ce se izmedju njih razdijeliti na jednake dijelove, odnosno u odgovarajucoj srazmjeri.
- (4) Ako organ u rjesenju ne odluci o troškovima, navest ce se da ce se o troškovima donijeti poseban zakljucak.

lan 116.

- (1) Svjedoci, vjestaci, tumaci (prevoditelji) i sluzbene osobe imaju pravo na naknadu troškova putovanja i izdataka izazvanih boravljenjem u mjestu radi izvršenja tih radnji, s tim da tim osobama pripada i naknada izgubljene zarade, ako za to vrijeme ne ostvaruju zaradu na osnovu radnog odnosa u organu vlasti ili pravnom licu ili u drugom licu, odnosno instituciji u kojima su zaposlene. Pored naknade, vjestaci i tumaci imaju pravo i na posebnu nagradu.
- (2) Zahtjev za naknadu odnosno nagradu dužni su svjedoci, vjestaci i tumaci postaviti pri saslušanju, tumacenju (prevod-jenju), odnosno davanju vjestakovog misljenja. U protivnom, gube to pravo. Sluzbena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo upozori svjedoka, vjestaka ili tumaca (prevoditelja).
- (3) Iznos naknada utvrđuje posebnim zakljuckom organ koji vodi postupak, određujući ko je dužan da ih plati i u kom roku. Protiv ovog zakljucka dopustena je posebna zalba. Ovaj zak-ljuc ak predstavlja osnov za izvršenje.

lan 117.

- (1) Naknade troškova, izdataka i izgubljene zarade svjedocima, vjestacima i tumacima, odnosno posebne nagrade vjestacima i tumacima, nacin naplate i isplate tih naknada i nagrada, kao i oslobodjenje od placanja troškova - regulise se propisom Vlade Federacije za troškove pred federalnim or-ganima na prijedlog federalnog ministra pravde , a propisom vlade kantona za troškove pred kantonalnim organima i opcin-skim i gradskim sluzbama za upravu na prijedlog rukovodioca kantonalnog organa uprave nadleznog za opcu upravu.
- (2) U pogledu naknade sluzbenim osobama vaze propisi o naknadama za sluzbene osobe koje utvrde organi iz stava 1. ovog clana.

2 . Oslobadjanje od placanja troškova

lan 118.

- (1) Organ koji vodi postupak moze osloboditi stranku snosenja troškova u cijelosti ili djelomicno, ako utvrdi da ona ne moze podnijeti troškove bez stete po nuzno izdrzavanje svoje i svoje porodice. Organ donosi zakljucak o tome po prijedlogu stranke, na osnovu uvjerenja o njenom imovnom stanju koje izdaje nadlezni organ.
- (2) Oslobadjanje od snosenja troškova odnosi se na os-lobadj anje od taksa, izdataka organa koji vodi postupak, kao sto su putni troškovi sluzbenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestake, tumace, uvidjaj, oglase i sl., kao i na oslobadjanje od polaganja osiguranja za troškove.
- (3) Strani drzavljanjani oslobodit ce se snosenja troškova samo pod uvjetom reciprociteta. U slucaju sumnje o postojanju recip-rociteta, objasnjenje daje organ uprave nadlezan za vanjske pos-love Bosne i Hercegovine. Za trazenje objasnjenja vazi odredba clana 41. stav 4. ovog zakona.

lan 119.

Organ koji vodi postupak moze u toku postupka ukinuti zakljucak o oslobadjanju od snosenja troškova ako utvrdi da vise ne postoje razlozi zbog kojih je stranka bila oslobodjena snosenja troškova.

lan 120.

Protiv zakljucka kojim se odbija zahtjev stranke za os-lobadj anje snosenja troškova, kao i protiv zakljucka iz clana 119. ovog zakona, stranka moze izjaviti posebnu zalbu.

DRUGI DIO PRVOSTEPENI POSTUPAK

X - POKRETANJE POSTUPKA I ZAHTJEVI STRANAKA

1. Pokretanje postupka

lan 121.

Upravni postupak pokrece nadlezni organ po sluzbenoj duznosti ili povodom zahtjeva stranke.

lan 122.

(1) Nadlezni organ ce pokrenuti postupak po sluzbenoj duznosti kad to odredjuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kad utvrdi ili sazna da, s obzirom na postojece cinjenicno stanje, treba, radi zastite javnog interesa, pokrenuti upravni postupak.

(2) Pri pokretanju upravnog postupka po sluzbenoj duznosti nadlezni organ uzima u obzir i eventualne predstavke gradjana i pravnih lica i upozorenje organa.

lan 123.

(1) Upravni postupak je pokrenut cim je nadlezni organ izvrsio ma koju radnju radi vodjenja postupka.

(2) Ako nadlezni organ povodom stavljenog zahtjeva stranke utvrdi da po vazecim propisima nema uvjeta za pokretanje pos-tupka, donijet ce o tome zakljucak, kojim ce se podneseni zahtjev odbaciti kao preuranjen. Protiv tog zakljucka dopustena je pose-bna zalba.

lan 124.

U stvarima u kojima je po zakonu ili po prirodi stvari za pokretanje i vodjenje upravnog postupka potreban zahtjev stranke nadlezni organ moze pokrenuti i voditi postupak samo ako pos-toji takav zahtjev.

2. Spajanje stvari u jedan postupak

lan 125.

(1) Ako se prava ili obaveze stranaka zasnivaju na istom ili slicnom cinjenicnom stanju i na istom pravnom osnovu i ako je organ koji vodi postupak u pogledu svih predmeta stvarno nadlezan, moze se pokrenuti i voditi jedan postupak i onda kad je rijec o pravima i obavezama vise stranaka.

(2) Pod istim uvjetima, jedna ili vise stranaka mogu u jednom postupku ostvarivati i vise razlicitih zahtjeva.

(3) O vodjenju jednog postupka u ovakvim slucajevima nadlezni organ ce donijeti poseban zakljucak, protiv koga se moze izjaviti zalba, osim ako je zakljucak donio drugostepeni organ.

lan 126.

Nadlezni organ moze javnim priopcenjem pokrenuti upravni postupak prema vecem broju osoba koje organu nisu poznate ili se ne mogu odrediti, a koje u postupku mogu imati polozej stranke, ako je rijec o bitno istom zahtjevu prema svim tim osobama.

lan 127.

(1) Kad se u smislu clana 125. ovog zakona vodi jedan postupak ili kad je postupak pokrenut javnim priopcenjem u smislu clana 126. ovog zakona, svaka stranka istupa u postupku samostalno.

(2) U zakljuccima kojima se u takvom postupku poduzimaju izvjesne mjere prema strankama, mora se odrediti koja se od tih mjera odnosi na koju od stranaka, osim ako je rijec o strankama koje u postupku zajednicki ucestvuju s istovjetnim zahtjevima, ili ako zakonom nije drukcije propisano.

3. Izmjena zahtjeva

lan 128.

- (1) Posto je postupak pokrenut, stranka može do donošenja rješenja u prvom stupnju proseliti stavljeni zahtjev, ili umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi, bez obzira na to da li se prosireni ili izmijenjeni zahtjev zasniva na istom pravnom osnovu, pod uvjetom da se takav zahtjev zasniva na bitno istom činjenicnom stanju.
- (2) Ako organ koji vodi postupak ne dozvoli prosirenje ili izmjenu zahtjeva, donijet će o tome zaključak. Protiv takvog zaključka dopustena je posebna žalba.

4. Odustanak od zahtjeva

lan 129.

- (1) Stranka može odustati od svog zahtjeva u toku cijelog postupka.
- (2) Kad je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet će zaključak kojim se postupak obustavlja. O tome će biti obavijestena protivna stranka, ako je ima.
- (3) Ako je dalje vođenje postupka potrebno u javnom inter-esu, ili ako to zahtijeva protivna stranka, nadležni organ će proizvesti vođenje postupka.
- (4) Kad je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, organ može obustaviti postupak. Ako je postupak u istoj stvari mogao biti pokrenut i po zahtjevu stranke, postupak će se nastaviti, ako stranka to zahtijeva.
- (5) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak dopustena je posebna žalba.

lan 130.

- (1) Stranka odustaje od svog zahtjeva podnošenjem pismene izjave koju daje organu koji vodi postupak ili usmeno na zapisnik. Dok organ koji vodi postupak ne donese zaključak o obustavljanju postupka i ne dostavi ga stranci, stranka može opozvati svoj odustanak od zahtjeva.
- (2) Pojedina radnja ili propustanje stranke može se smatrati njenim odustankom od zahtjeva samo kad je to zakonom određeno.
- (3) Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije donošenja prvostepenog rješenja, a prije isteka roka za žalbu, zaključkom o obustavi postupka ponistava se prvostepeno rješenje, ako je njime zahtjev stranke bio pozitivno ili djelomično pozitivno riješen. Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije izjavljene žalbe, a prije nego što joj je dostavljano rješenje doneseno povodom žalbe, zaključkom o obustavi postupka ponistava se prvostepeno rješenje kojim je zahtjev stranke bio usvojen, bilo u cijelosti bilo djelomično, ako je stranka u cijelosti odustala od svog zahtjeva.

lan 131.

Stranka koja je odustala od zahtjeva dužna je da snosi sve troškove koji su nastali do obustavljanja postupka, osim ako posebnim propisima nije drugačije propisano.

5. Poravnanje

lan 132.

- (1) Ako u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim zahtjevima, službena osoba koja vodi postupak nastojat će u toku cijelog postupka da se stranke poravnaju, potpuno ili bar u pojedinim spornim tačkama.
- (2) Poravnanje mora biti uvijek jasno i određeno, i ne smije biti na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba. Službena osoba koja vodi postupak mora na to paziti po službenoj dužnosti. Ako se utvrdi da bi poravnanje bilo na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba, organ koji vodi postupak neće prihvatiti da se zaključi poravnanje, i o tome će donijeti poseban zaključak.
- (3) Poravnanje se upisuje u zapisnik. Poravnanje je zaključeno kad stranke poslije procitanog zapisnika o poravnanju potpisu zapisnik. Ovjeren prepis zapisnika predat će se strankama ako ga traže.
- (4) Poravnanje ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.
- (5) Organ pred kojim je zaključeno poravnanje donijet će zaključak kojim će prema potrebi postupak obustaviti u cijelosti ili djelomično.
- (6) Ako zaključak o obustavljanju, odnosno o nastavljanju postupka nije u skladu sa zaključenim poravnanjem, protiv zaključka može biti dopustena posebna žalba.

XI - POSTUPAK DO DONOSENJA RJESENJA

A. OPCA NACELA

1. Zajednicke odredbe lan 133.

- (1) Prije donosenja rjesenja imaju se utvrditi sve cinjenice i okolnosti koje su znacajne za rjesenje i strankama omoguciti da ostvare i zastite svoja prava i pravne interese, o cemu se stara sluzbena osoba koja vodi postupak.
- (2) Ovo se moze izvršiti u skracenom postupku ili u posebnom ispitnom postupku.

lan 134.

- (1) Sluzbena osoba koja vodi postupak moze u toku cijelog postupka upotpunjavati cinjenicno stanje i izvoditi dokaze i o onim cinjenicama koje ranije u postupku nisu bile iznesene ili jos nisu utvrdjene.
- (2) Sluzbena osoba koja vodi postupak naredit ce po sluzbenoj duznosti izvodjenje svakog dokaza ako utvrdi da je to potrebno radi razjasnjenja stvari. (3) Sluzbena osoba koja vodi postupak obavezna je pribaviti po sluzbenoj duznosti podatke o cinjenicama o kojima sluzbenu evidenciju vodi organ nadležan za rjesavanje. Na isti nacin postupit ce sluzbena osoba u pogledu cinjenica o kojima sluzbenu evidenciju vodi drugi organ, odnosno poduzece (drustvo), us-tanova ili drugo pravno lice.

lan 135.

- (1) Cinjenicno stanje na kom zasniva svoj zahtjev stranka je duzna da iznese tacno, istinito i odredjeno.
- (2) Ako nije rijec o cinjenicama koje su opcepoznate, stranka je duzna da za svoje navode ponudi dokaze i da ih po mogucnosti podnese. Ako sama stranka tako ne postupi, sluzbena osoba koja vodi postupak pozvat ce je da to ucini. Od stranke se nece traziti da pribavi i podnese dokaze koje brze i lakse moze pribaviti organ koji vodi postupak, niti da podnosi takva uvjerenja koja organi nisu duzni izdavati po clanu 170. ovog zakona.
- (3) Ako stranka nije u naknadno odredjenom roku podnijela dokaze, organ ne moze zbog toga odbaciti zahtjev kao da nije podnesen (clan 65. stav 2.), nego je duzan da nastavi postupak i da, u skladu s pravilima postupka i prema materijalnom propisu, rijesi upravnu stvar.

lan 136.

- (1) Stranka u toku postupka daje svoju izjavu, po pravilu, usmeno, a moze je dati i pismeno.
- (2) Stranka može dati izjavu i putem platforme za video komunikaciju, ukoliko postoje tehni ke mogu nosti
- (3) Kad je rijec o sloznoj stvari ili kad su potrebna opsirnija strucna objasnjenja, sluzbena osoba koja vodi postupak moze naložiti stranci da podnese pismenu izjavu, odredjujuci joj do-voljan rok za to. U takvom slucaju i stranka ima pravo da trazi da joj se dopusti davanje pismene izjave.
- (4) Ako je stranci naloženo ili dopusteno da podnese pismenu izjavu, ne moze joj se usljed toga oduzeti pravo da svoju izjavu da usmeno.

lan 137.

Ako se u toku postupka pojavi osoba koja do tada nije ucestvovala u postupku kao stranka, pa zahtijeva da ucestvuje u postupku kao stranka, sluzbena osoba koja vodi postupak ispitat ce njeno pravo da bude stranka i o tome ce donijeti zakljucak. Protiv zakljucka kojim se ne priznaje to svojstvo dopustena je posebna zalba.

lan 138.

Sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je da, po potrebi, upozori stranku na njena prava u postupku i da joj ukazuje na pravne posljedice njenih radnji ili propustanja u postupku.

2. Skraceni postupak lan 139.

- (1) Organ moze po skracenom postupku rijesiti stvar nepos-redno:
  - 1) ako je stranka u svom zahtjevu navela cinjenice ili podni-jela dokaze na osnovu kojih se moze utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje moze utvrditi na osnovu opcepoznatih cinjenica ili cinjenica koje su organu poznate;
  - 2) ako se stanje stvari moze utvrditi na osnovu sluzbenih podataka kojima organ raspolaze a nije potrebno

posebno saslušanje stranke radi zaštite njenih prava, odnosno pravnih interesa;

3) u slučaju kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na osnovu činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju, ali su činjenice ili okolnosti učinjene vjerovatnim, a iz svih okolnosti proizilazi da se zahtjevu stranke ima udovoljiti;

4) kad je riječ o poduzimanju u javnom interesu hitnih mjera koje se ne mogu odgoditi, a činjenice na kojima rješenje treba da bude zasnovano su utvrđene ili bar učinjene vjerovatnim.

(2) Rješenja iz tac. 1. i 2. stava 1. ovog člana, mogu se izradjivati elektronskim računarima.

3. Poseban ispitni postupak

lan 140.

(1) Poseban ispitni postupak se provodi kad je to potrebno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su značajne za razjasnjenje stvari ili radi davanja strankama mogućnosti da ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese.

(2) Tok ispitnog postupka određuje, prema okolnostima po-jedinog slučaja, službena osoba koja vodi postupak, pridržavajući se odredaba ovog zakona i propisa koji se odnose na stvar o kojoj je riječ.

(3) U ovim granicama službena osoba koja vodi postupak naročito: određuje koje se radnje u postupku imaju izvršiti i izdaje naredjenja za njihovo izvršenje; određuje red kojim će se pojedine radnje vršiti i rokove u kojima će se izvršiti, ako oni nisu propisani zakonom; određuje usmene rasprave i saslušanja, kao i sve što je potrebno za njihovo održavanje; odlučuje koji se dokazi imaju izvesti i kojim dokaznim sredstvima i odlučuje o svim prijedlozima i izjavama.

(4) Službena osoba koja vodi postupak odlučuje da li će se raspravljanje i dokazivanje vršiti odvojeno o pojedinim spornim pitanjima ili zajedno za cio predmet.

lan 141.

(1) Stranka ima pravo da učestvuje u ispitnom postupku i, radi ostvarenja cilja postupka, da daje potrebne podatke i brani svoja prava i zakonom zaštićene interese, a službena osoba je obavezna to omogućiti.

(2) Stranka može iznositi činjenice koje mogu uticati na rješenje stvari i pobijati tačnost navoda koji se ne slazu s njenim navodima. Ona ima pravo da sve do donošenja rješenja dopunjuje i objašnjava svoja tvrdjenja, a ako to čini poslije održane usmene rasprave, dužna je da opravda zbog čega to nije učinila na raspravi.

(3) Službena osoba koja vodi postupak dužna je da pruži mogućnost stranci: da se izjasni o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima i ponudjenim dokazima, da učestvuje u izvodjenju dokaza i da postavlja pitanja drugim strankama, svjedocima i vještacima preko službene osobe koja vodi postupak, a s njenom dozvolom i neposredno, kao i da se upozna s rezultatom izvodjenja dokaza i da se o tome izjasni. Nadležni organ ne može donijeti rješenje prije nego što stranci pruži mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima treba da se zasniva rješenje a o kojima stranci nije bila data mogućnost da se izjasni.

4. Prethodno pitanje

lan 142.

(1) Ako organ koji vodi postupak naidje na pitanje bez kojeg se rješenja ne može riješiti sama stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu za čije je rješenje nadležan sud ili neki drugi organ (prethodno pitanje), on može, pod uvjetima iz ovog zakona, sam raspraviti to pitanje, ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi. O prekidu postupka donosi se zaključak, protiv kog je dopustena posebna žalba, osim ako je zaključak donio drugostepeni organ.

(2) Ako je organ raspravio prethodno pitanje, rješenje takvog pitanja ima pravno djelovanje samo u stvari u kojoj je to pitanje riješeno.

(3) U pitanju postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca, organ koji vodi postupak vezan je pravomocnom presudom krivičnog suda kojom je optuženi oglašen krivim.

lan 143.

(1) Organ koji vodi postupak mora prekinuti postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje krivičnog djela, na postojanje braka, utvrđivanje ocinstva, ili kad je to zakonom određeno.

(2) Kad se prethodno pitanje odnosi na krivično djelo, a nema mogućnosti za krivično gonjenje, organ koji vodi postupak raspravit će i to pitanje.

lan 144.

U slučaju kad se zbog prethodnog pitanja ne mora prekinuti postupak po članu 143. stav 2. ovog zakona, organ koji vodi postupak može sam uzeti u pretres prethodno pitanje i raspraviti ga kao sastavni dio stvari i na toj osnovi riješiti samu stvar.

lan 145.

(1) Ako organ koji vodi upravni postupak ne uzme prethodno pitanje u pretres u smislu člana 144. ovog zakona, a postupak za rješavanje prethodnog pitanja koji se može voditi samo po službenoj dužnosti još nije pokrenut kod nadležnog organa, on će tražiti da nadležni organ pokrene postupak o tom pitanju.

(2) U stvari u kojoj se postupak za rješavanje prethodnog pitanja pokrene povodom zahtjeva stranke organ koji vodi upravni postupak može zaključkom naložiti jednoj od stranaka da radi rješavanja prethodnog pitanja traži od nadležnog organa pokretanje postupka, određujući joj rok u kom je dužna da to učini, i da mu o podnesenom traženju podnese dokaz. Pritom će organ koji vodi upravni postupak upozoriti stranku na posljedice propustanja. Rok za traženje pokretanja postupka za rješavanje prethodnog pitanja počinje teći od dana konačnosti zaključka.

(3) Ako stranka ne podnese u odredjenom roku dokaz da je od nadležnog organa tražila pokretanje postupka o prethodnom pitanju, smatrat će se da je stranka koja je postavila zahtjev odustala od njega, a organ koji vodi upravni postupak obustavit će postupak. Ako to nije učinila protivna stranka, organ će nastaviti postupak i sam će raspraviti prethodno pitanje.

(4) Protiv zaključka donesenog po stavu 2. ovog člana, dopustena je posebna žalba.

lan 146.

(1) Postupak prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja kod nadležnog organa nastaviti će se postojećim rješenjem donesenom o tom pitanju postane konačno.

(2) Postupak se može nastaviti po službenoj dužnosti i u slučaju kad se ocijeni da više nema razloga da se čeka na konačno rješavanje prethodnog pitanja kod nadležnog organa, osim u slučaju iz stava 1. člana 143. ovog zakona.

5. Usmena rasprava

lan 147.

(1) Službena osoba koja vodi postupak određuje, na svoju inicijativu ili na prijedlog stranke, usmenu raspravu u svakom slučaju kad je to korisno za razjasnjenje stvari, a mora je odrediti:

- 1) u stvarima u kojima učestvuju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, ili
- 2) kad se ima izvršiti uvidjaj ili saslušanje svjedoka ili vjestaka.

(2) Usmena rasprava iz stava (1) ovog člana se može održati i putem platforme za video komunikaciju, ukoliko postoje tehničke mogućnosti

lanak 148.

(1) Usmena rasprava je javna.

(2) Službena osoba koja vodi postupak može isključiti javnost za cijelu usmenu raspravu ili samo za jedan njen dio:

- 1) ako to zahtijevaju razlozi morala ili javne sigurnosti,
- 2) ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja usmene rasprave,
- 3) ako treba da se raspravlja o odnosima u nekoj obitelji,
- 4) ako treba da se raspravlja o okolnostima koje predstavljaju službenu, poslovnu, profesionalnu, naučnu ili umjetničku tajnu.

(3) Prijedlog za isključenje javnosti može staviti i zainteresirana osoba.

(4) O isključenju javnosti donosi se zaključak, koji mora biti obrazložen i javno objavljen.

(5) Pri priopćavanju rješavanja javnost se ne može isključiti.

lan 149.

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove punomoćnike i stručne pomagace.
- (2) Službena osoba koja vodi postupak može dopustiti da usmenoj raspravi s koje je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, naučni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu, odnosno naučni rad. Službena osoba koja vodi postupak upozorit će ove osobe da su dužne da čuvaju kao tajnu ono što budu na raspravi saznale.

lan 150.

- (1) Organ koji vodi postupak dužan je da poduzima sve što je potrebno da se usmena rasprava obavi bez odugovlačenja i po mogućnosti bez prekidanja i odlaganja.
- (2) Osobama koje se pozivaju na usmenu raspravu mora se ostaviti dovoljno vremena da se pripreme za raspravu i da na nju dodju na vrijeme i bez vanrednih troškova. Pozvanim osobama ostavit će se, po pravilu, osam dana od dostavljanja poziva do dana rasprave.

lan 151.

Kad je raspravljano na usmenoj raspravi, potrebno je izvršiti uvid u određene planove, spise ili druge predmete, ove predmete treba staviti na uvid pozvanim osobama istovremeno s određivanjem rasprave, a u pozivu za raspravu naznačiti vrijeme i mjesto, kad i gdje se oni mogu razgledati.

lan 152.

- (1) Organ koji vodi postupak dužan je da i javno objavi određivanje usmene rasprave: kad postoji opasnost da se pojed-inac ni pozivi neće moći na vrijeme dostaviti, kad postoji vjerovatnoća da ima zainteresiranih osoba koje se još nisu pojavile kao stranke, ili kad to nalazu drugi slični razlozi.
- (2) Javna objava usmene rasprave treba da sadrži sve podatke koji moraju biti navedeni u pojedinačnom pozivu, kao i poziv da na raspravu dodje svako ko smatra da se stvar tiče njegovih pravno zaštićenih interesa. Ova se objava priopćava na način propisan u članu 92. ovog zakona.

lan 153.

Usmena rasprava održat će se, po pravilu, u sjedistu organa koji vodi postupak. Ako je potreban uvidjaj u mjestu van sjedista tog organa, usmena rasprava se može održati na mjestu uvidjaja. Organ koji vodi postupak može odrediti za usmenu raspravu i drugo mjesto kad je to potrebno radi znatnog smanjenja troškova i radi temeljnijeg, brzog ili jednostavnijeg raspravljanja stvari.

lan 154.

- (1) Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na početku usmene rasprave utvrdi koje su od pozvanih osoba prisutne, a za odsutne da provjeri da li su im pozivi pravilno dostavljeni.
- (2) Ako neka od stranaka koja još nije saslušana nije došla na raspravu, a nije utvrđeno da joj je poziv pravilno dostavljen, službena osoba koja vodi postupak odgodit će raspravu, osim u slučaju kad je usmena rasprava na vrijeme objavljena javnom objavom.
- (3) Ako na usmenu raspravu ne dodje stranka po cijem je zahtjevu postupak pokrenut, mada je uredno pozvana, a iz cjelokupnog stanja stvari se može pretpostaviti da je stranka zahtjev povukla, službena osoba koja vodi postupak obustavit će postupak. Protiv zaključka o tome dopustena je posebna žalba. Ako se ne može pretpostaviti da je stranka sama povukla zahtjev, ili ako bi se postupak u javnom interesu morao nastaviti po službenoj dužnosti, službena osoba će, prema okolnostima slucaja, provesti raspravu bez te osobe ili će je odgoditi.
- (4) Ako stranka protiv koje je pokrenut postupak neo-pravdano izostane mada je uredno pozvana, službena osoba koja vodi postupak može provesti raspravu i bez nje, a može na njen trosak i odgoditi usmenu raspravu, ako je to potrebno radi pravilnog rješavanja stvari.

lan 155.

- (1) Ako prisutna stranka, i pored upozorenja na posljedice, ne stavi u toku same rasprave primjedbu na rad koji se na raspravi obavlja, smatrat će se da nema primjedbi. Ako ta stranka kasnije stavi primjedbu na rad

obavljen na raspravi, organ koji rješava o stvari cijenit će tu primjedbu, ako ona može imati uticaj na rješavanje stvari i ako nije data poslije rasprave da bi se odugovlacio postupak.

(2) Ako stranka koja je pozvana javnim priopćenjem poziva nije došla na raspravu, a primjedbe na rad obavljene na raspravi stavi poslije rasprave, ove će se primjedbe uzeti u obzir pod uvjetom iz stava 1. ovog člana.

Član 156.

(1) Na usmenoj raspravi treba da se pretrese i utvrdi ono što je predmet ispitnog postupka.

(2) Ako se predmet ne može pretrresti na jednoj raspravi, službena osoba koja vodi postupak prekinut će raspravu i zakazati što prije njen nastavak. Za ovaj nastavak službena osoba će poduzeti sve mjere koje su propisane za određivanje usmene rasprave, a prisutnim osobama može usmeno priopćiti te mjere, kao i vrijeme i mjesto nastavka rasprave. Pri nastavku usmene rasprave službena osoba koja vodi postupak iznijet će u glavnim crtama tok dotadašnje rasprave.

(3) Za izvodjenje pisмениh dokaza koji se naknadno podnesu ne mora se ponovo određivati usmena rasprava, ali će se stranci dati mogućnost da se o izvedenim dokazima izjasni.

B. DOKAZIVANJE

1. Opće odredbe

Član 157.

(1) Činjenice na osnovu kojih se donosi rješenje utvrđuju se dokazima.

(2) Kao dokazno sredstvo upotrijebit će se sve što je podesno za utvrđivanje stanja stvari i što odgovara pojedinom slučaju, kao što su: isprave, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, svjedoci, izjava stranke, vjestaci, uvidjaj.

Član 158.

(1) Da li neku činjenicu treba dokazivati ili ne, odlučuje službena osoba koja vodi postupak, ovisno od toga da li ta činjenica može imati uticaja na rješavanje stvari. Dokazi se, po pravilu, izvode posto se utvrdi šta je u činjenicnom pogledu sporno ili šta treba dokazivati.

(2) Ne treba dokazivati činjenice koje su opće poznate.

(3) Isto tako, ne treba dokazivati činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica, ako zakonom nije drukčije određeno.

(4) Prilikom rješavanja u upravnom postupku ne smije se od stranaka zahtijevati da pribavljaju uvjerenja i druge javne isprave o činjenicama o kojima organi uprave i institucije iz člana (1) stav (3) ovog zakona vode službene evidencije. Podaci o tim činjenicama pribavljaju se po službenoj dužnosti.

Član 159.

Ako je dokazivanje pred organom koji vodi postupak neizvodljivo ili skopcano s nesrazmjernim troškovima ili s velikim gubitkom vremena, dokazivanje ili pojedini dokazi mogu se izvoditi pred zamoljenim organom.

Član 160.

Kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na osnovu činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju (činjenice i okolnosti koje su učinjene vjerovatnim), ne moraju se izvoditi posebni dokazi radi utvrđivanja tih činjenica predviđeni odredbama ovog zakona o izvodjenju dokaza.

Član 161.

(1) Ako organu koji rješava o stvari nije poznato pravo koje vazi u stranoj državi, može se obavijestiti o tome kod federalnog organa uprave nadležnog za poslove pravosuđa i uprave.

(2) Organ koji rješava o stvari može od stranke zatražiti da podnese javnu ispravu koju je izdao nadležni inozemni organ kojom se potvrđuje koje pravo vazi u stranoj državi. Dopušteno je dokazivanje stranog prava protivno ovakvoj javnoj ispravi, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije predviđeno.

2. Isprave

lan 162.

- (1) Isprava koju je u propisanom obliku izdao organ u granicama svoje nadležnosti, a koja može biti prilagodjena elektron-skoj obradi podataka, kao i isprava koju je u takvom obliku izdala institucija koja ima javne ovlasti, odnosno drugo pravno lice (javna isprava), dokazuje ono što se u njoj potvrđuje ili određuje.
- (2) U postupku dokazivanja, mikrofilmska kopija isprave, odnosno reprodukcija te kopije, izjednačava se s ispravom iz stava 1. ovog člana, ako je takvu mikrofilmsku kopiju, odnosno reprodukciju te kopije, izdao organ u granicama svoje nadležnosti, odnosno institucija koja ima javne ovlasti ili drugo pravno lice.
- (3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, činjenice neistinito potvrđene ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, neispravno sastavljena.
- (4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska kopija, odnosno reprodukcija te kopije nije vjerna originalu.

lan 163.

Ako je na ispravi nešto precrtano, ostrugano, ili inače izbrisano, umetnuto, ili ako na ispravi postoje kakvi drugi vanjski nedostaci, službena osoba koja vodi postupak ocijenit će prema svim okolnostima da li je time i u kojoj mjeri umanjena dokazna vrijednost isprave ili je isprava potpuno izgubila dokaznu vrijednost za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

lan 164.

- (1) Isprave koje služe kao dokaz podnose stranke ili ih pribavlja službena osoba koja vodi postupak. Stranka podnosi ispravu u originalu, mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, ili u ovjerenom prepisu ili ovjerenom fotokopiji, a može je podnijeti i u prostom prepisu. Kad stranka podnese ispravu u ovjerenom prepisu, službena osoba koja vodi postupak može tražiti da stranka pokaze originalnu ispravu, a kad podnese ispravu u prostom prepisu, službena osoba će utvrditi da li je prost prepis vjeran originalu. Mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije koju je na propisan način izdao organ u granicama svoje nadležnosti ili institucija koja ima javne ovlasti, odnosno drugo pravno lice, ima u upravnom postupku dokaznu vrijednost originalne isprave, u smislu člana 162. stav 1. ovog zakona, za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.
- (2) Ako je neke činjenice ili okolnosti organ koji je za to bio nadležan već utvrdio ili su posvjedočene u javnoj ispravi (kao osobna karta, izvod iz matične knjige i dr.), organ koji vodi postupak uzet će ove činjenice i okolnosti za dokazane. Kad je u pitanju sticanje ili gubljenje prava, a postoji vjerovatnoća da su se te činjenice i okolnosti naknadno izmijenile, ili ih na osnovu posebnih propisa treba posebno dokazati, službena osoba će tražiti da stranka podnese posebne dokaze o tim činjenicama i okolnostima, ili će ih organ sam pribaviti.

lan 165.

- (1) Službena osoba koja vodi postupak može pozvati stranku koja se poziva na neku ispravu da je podnese, ako njom raspolaze ili ako je može pribaviti.
- (2) Ako se isprava nalazi kod protivne stranke, a ta stranka neće dobrovoljno da je podnese ili pokaze, službena osoba koja vodi postupak pozvat će tu stranku da podnese ili pokaze ispravu na raspravi, da bi se druge stranke mogle o njoj izjasniti.
- (3) Ako stranka koja je pozvana da podnese, odnosno pokaze ispravu ne postupi po pozivu, službena osoba koja vodi postupak ocijenit će, s obzirom na sve okolnosti slučaja, od kakvog je to uticaja za rješavanje stvari.

lan 166.

Ako se isprava koja se ima upotrijebiti kao dokaz u postupku nalazi kod organa ili institucije koja ima javne ovlasti, odnosno kod drugog pravnog lica, a stranka koja se pozvala na tu ispravu nije uspjela da je pribavi, organ koji vodi postupak pribavit će ovu ispravu po službenoj dužnosti. Ti organi, institucije i pravna lica dužni su postupiti po traženju nadležnog organa.

lan 167.

- (1) Ako se isprava nalazi kod treće osobe, a ta osoba neće dobrovoljno da je pokaze, organ koji vodi postupak pozvat će zaključkom tu osobu da pokaze ispravu na raspravi, da bi se stranke mogle o njoj izjasniti.
- (2) Treća osoba može uskratiti pokazivanje isprave iz istih razloga, kao i svjedok svjedocenje.
- (3) Protiv treće osobe koja bez opravdanog razloga odbije da pokaze ispravu postupit će se kao protiv onoga koji odbije da svjedoci.
- (4) Protiv zaključka kojim mu se naredjuje pokazivanje isprave, kao i protiv zaključka o kazni zbog nepokazivanja isprave, treća osoba ima pravo žalbe, koja odgađa izvršenje zaključka.
- (5) Stranka koja se poziva na ispravu koja se nalazi kod treće osobe dužna je naknaditi troškove koje je ta osoba imala u vezi sa pokazivanjem isprave.

lan 168.

- (1) Sukladno Ustavu Federacije, stranka ima pravo da podnosi isprave na jeziku iz člana 16. ovog zakona.
- (2) Isprave koje su izdate na stranom jeziku podnose se u ovjerenom prevodu, ako je to potrebno.
- (3) Isprave koje je izdao inozemni organ, koje u mjestu gdje su izdate vaze kao javne isprave, imaju, pod uvjetima recipro-citeta, istu dokaznu snagu kao i domaće javne isprave, ako su propisno ovjerene.

3. Uvjerjenja

lan 169.

- (1) Organi su dužni izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave (certifikate, potvrde i dr.) o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju.
- (2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, institucije koje imaju javne ovlasti, kao i druga pravna lica i institucije, izdaju uvjer-enja, odnosno druge isprave o činjenicama u vezi sa poslovima koje sukladno zakonu obavljaju te institucije, odnosno pravna lica i institucije.
- (3) Uvjerjenja i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija moraju se izdavati sukladno podacima službene evidencije. Takva uvjerenja, odnosno druge isprave imaju značaj javne isprave.
- (4) Pod službenom evidencijom podrazumijevaju se eviden-cije koje su ustanovljene zakonom ili drugim propisom, ili općim aktom institucije koja ima javne ovlasti, odnosno drugog pravnog lica i institucije.
- (5) Uvjerjenje i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtjev, po pravilu, istog dana kada je stranka zatražila izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave, a najkasnije u roku od pet dana, ako propisom iz stava 4. ovog člana, kojim je ustanovljena službena evidencija, nije drukcije određeno.
- (6) Ako organi, pravna lica i institucije iz st. 1. i 2. ovog člana odbiju zahtjev za izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave, dužni su da o tome donesu posebno rješenje. Ako u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva ne izdaju uvjerenje, odnosno drugu ispravu, niti donesu i dostave stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, smatra se da je zahtjev odbijen.
- (7) Ako stranka, na osnovu dokaza kojima raspolaze, smatra da joj uvjerenje, odnosno druga isprava nije izdata u skladu s podacima iz službene evidencije, može zahtijevati izmjenu uvjer-enja, odnosno druge isprave. Organ, odnosno pravno lice i insti-tucija, dužan je da donese posebno rješenje ako odbije zahtjev stranke da joj izmijeni, odnosno izda novo uvjerenje ili drugu ispravu. I u tom slučaju vazi rok od pet dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje novog uvjerenja, odnosno druge isprave, a ako to ne bude učinjeno u tom roku, smatra se da je zahtjev odbijen.

lan 170.

- (1) Organi, odnosno poduzeca (društva), ustanove i druga pravna lica dužni su izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave i o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju, ako je to zakonom određeno. U tom slučaju činjenice se utvrđuju vodjen-jem postupka propisanog odredbama ove glave o dokazivanju.
- (2) Uvjerjenje, odnosno druga isprava izdata na način predviđen u stavu 1. ovog člana, ne vezuje organ kome je pod-nesena kao dokaz i koji treba da rješava o stvari. Ako organ ne prihvati to uvjerenje, odnosno drugu ispravu kao dokaz, u tom slučaju on će sam pristupiti utvrđivanju činjenica navedenih u uvjerenju.
- (3) Uvjerjenje, odnosno druga isprava stranci se izdaje, od-nosno rješenje o odbijanju zahtjeva donosi i stranci dostavlja u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva, a ako se tako ne postupi, smatra se da je zahtjev stranke odbijen.

4. Svjedoci

lan 171.

- (1) Svjedok može biti svaka fizička osoba koja je bila sposobna da opazi činjenicu o kojoj ima da svjedoci i koja je u stanju da to svoje opažanje saopći.
- (2) Osoba koja u postupku učestvuje u svojstvu službene osobe ne može biti svjedok.

lan 172.

Svaka osoba koja se kao svjedok poziva dužna je da se odazove pozivu, a i da svjedoci, ako ovim zakonom nije drukcije određeno.

lan 173.

Ne može se ispitati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene, državne ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti.

lan 174.

(1) Svjedok može uskratiti svjedocenje:

- 1) na pojedina pitanja na koja bi odgovor izložio teskoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju njega, njegovog srodnika po krvi u pravoj liniji, a u pobocnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, njegovog bračnog druga ili srodnika po tazbini, do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao, kao i njegovog staraoca ili starinika, usvojioca ili usvojenika;
- 2) na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti a da ne povrijedi obavezu da čuva poslovnu, profesionalnu, umjetničku ili znanstvenu tajnu;
- 3) o onome što je stranka povjerala svjedoku kao svom punomoćniku;
- 4) o onome o čemu se stranka ili druga osoba ispovijedala svjedoku kao vjerskom ispovjedniku.

(2) Svjedok se može osloboditi dužnosti svjedocenja i o pojedinim drugim činjenicama kad iznese važne razloge za to. Ako je potrebno, on treba te razloge da učini vjerovatnim.

(3) Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedocenje o pravnim poslovima pri kojima je bio prisutan kao svjedok, pisar ili posrednik, o radnjama koje je u vezi sa spornim pitanjem poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, kao i o svakoj onoj radnji o kojoj je na osnovu posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

lan 175.

- (1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno, bez prisustva onih svjedoka koji će se kasnije saslušati.
- (2) Saslušani svjedok ne smije se udaljiti bez dozvole službene osobe koja vodi postupak.
- (3) Službena osoba koja vodi postupak može već saslušanog svjedoka ponovo saslušati, a svjedoke čiji se iskazi ne slažu može suočiti.
- (4) Osoba koja zbog bolesti ili tjelesne nesposobnosti ne može doći po pozivu ispitat će se u svom stanu.

lan 176.

(1) Svjedok će se prethodno upozoriti da je dužan da govori istinu, da ne smije ništa presutjeti i da može na svoj iskaz biti zaklet, pa će mu se predočiti i posljedice davanja lažnog iskaza.

(2) Od svjedoka će se zatim uzeti opći osobni podaci ovim redom: ime i prezime, zanimanje, boraviste, mjesto rođenja, godine života i bračno stanje. Ako je potrebno, svjedok će biti ispitan i o okolnostima koje se tiču njegove vjerodostojnosti kao svjedoka u predmetu o kom je riječ, a osobito o njegovim srodničkim odnosima prema strankama.

(3) Službena osoba koja vodi postupak ukazat će svjedoku na koja pitanja može uskratiti svjedocenje.

(4) Nakon toga svjedoku će se postavljati pitanja o samom predmetu i pozivat će se da iznese šta mu je o tome poznato.

(5) Nije dopušteno postavljati takva pitanja koja ukazuju na to kako bi se imalo odgovoriti.

(6) Svjedok će se uvijek pitati otkuda mu je poznato ono što svjedoci.

lan 177.

- (1) Ako svjedok ne zna jezik na kom se vodi postupak, ispitat će se preko tumača (prevoditelja).
- (2) Ako je svjedok gluhi, pitanja će mu se postavljati pismeno, a ako je nijem, pozvat će se da pismeno odgovori. Ako se ispitivanje ne može izvršiti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

lan 178.

- (1) Posto saslusa svjedoka, službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok položi zakletvu na svoj iskaz. Neće se zaklinjati svjedok koji je maloljetan ili koji ne može dovoljno da shvati značaj zakletve.
- (2) Zakletva se polaze usmeno izgovaranjem ovih riječi: "Zaklinjem se da sam o svemu o čemu sam ovdje pitan govorio istinu i da ništa što o ovoj stvari znam nisam prećutao".
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju citati i pisati zaklinju se na taj način što potpisuju tekst zakletve, a gluhi svjedoci će pročitati tekst zakletve. Ako nijemi ili gluhi svjedoci ne znaju citati ni pisati, zaklet će se preko tumača.

lan 179.

- (1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan, organ koji vodi postupak može narediti da se prisilno dovede i da snosi troškove dovođenja, a može ga i kazniti novčano do 50 DM.
- (2) Ako svjedok dodje, pa bez opravdanog razloga odbije da svjedoci i ako je upozoren na posljedice odbijanja, može se kazniti novčano do 50 DM, a ako i poslije toga odbije da svjedoci, može se još jedanput kazniti do 50 DM. Zaključak o izricanju novčane kazne donosi službena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima.
- (3) Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak, službena osoba koja vodi postupak ponistit će zaključak o kazni ili troškovima. Ako svjedok naknadno pristane da svjedoci, službena osoba može ponistiti zaključak o kazni.
- (4) Službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok naknadi troškove koje je prouzrokovao svojim izostankom ili odbijanjem da svjedoci.
- (5) Protiv zaključka o troškovima ili novčanoj kazni done-senog na osnovu ovog člana, dopustena je posebna žalba.

5. Izjava stranke

lan 180.

- (1) Ako za utvrđivanje određene činjenice ne postoji neposredan dokaz, ili se takva činjenica ne može utvrditi na osnovu drugih dokaznih sredstava, za utvrđivanje te činjenice može se kao dokazno sredstvo uzeti i usmeno data izjava stranke. Izjava stranke može se uzeti kao dokazno sredstvo i u stvarima malog značaja ako bi se određena činjenica imala utvrđivati saslušanjem svjedoka koji živi u mjestu udaljenom od sjedišta organa, ili bi inače, usljed pribavljanja drugih dokaza, bilo otežano ostvarivanje prava stranke. Izjava se unosi u zapisnik.
- (2) Zakonom se može propisati da se i u slučajevima osim onih iz stava 1. ovog člana određene činjenice mogu dokazivati izjavom stranke.
- (3) Vjerodostojnost izjave stranke cijeni se po načelu pro-pisanom u članu 8. ovog zakona.
- (4) Prije uzimanja izjave stranke službena osoba koja vodi postupak dužna je upozoriti stranku na krivičnu i materijalnu odgovornost za davanje lažne izjave

6. Vjestaci

lan 181.

Kad je za utvrđivanje ili ocjenu neke činjenice važne za rješavanje stvari potrebno stručno znanje kojim ne raspolaže službena osoba koja vodi postupak, izvest će se dokaz vjestacem.

lan 182.

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 48/99, 61/22

- (1) Ako bi dokazivanje vjestacenjem bilo nesrazmjerno skupo prema znacaju ili vrijednosti predmeta, stvar ce se rijesiti na osnovu drugih dokaznih sredstava.
- (2) U slucaju iz stava 1. ovog clana vjestacenje ce se izvršiti ako stranka to zahtijeva i pristane da snosi troskove.

lan 183.

- (1) Radi izvodjenja dokaza vjestacenjem sluzbena osoba koja vodi postupak odredjuje, po sluzbenoj duznosti ili na prijedlog stranke, jednog vjestaka, a kad ocijeni da je vjestacenje slozeno, moze odrediti dva ili vise vjestaka.
- (2) Za vjestake ce se odrediti osobe koje su strucne, i to prvenstveno one koje imaju posebno ovlastenje za davanje strucnog misljenja o pitanjima iz odgovorajuće struke, ako je takvo ovlastenje predvidjeno propisima.
- (3) Stranka ce se, po pravilu, prethodno saslušati o licnosti vjestaka.
- (4) Za vjestaka se ne moze odrediti osoba koja ne moze biti svjedok.

lan 184.

- (1) Svako ko ima potrebnu strucnu spremu mora se primiti duznosti vjestaka, osim ako ga sluzbena osoba koja vodi postu-pak od toga oslobodi iz opravdanih razloga, kao sto su: preop-terec enost vjestacenjima, drugim poslovima i slicno.
- (2) Oslobadjanje od duznosti vjestacenja moze traziti i ruko-vodilac organa ili pravnog lica gdje je vjestak zaposlen, ako postoje opravdani razlozi.

lan 185.

- (1) Vjestak moze uskratiti vjestacenje iz istih razloga iz kojih svjedok svjedočenje.
- (2) Osobe zaposlene u organu ce biti oslobodjene duznosti vjestacenja kad je posebnim propisom predvidjeno njihovo os-lobadjanje od te duznosti.

lan 186.

- (1) U pogledu izuzeca vjestaka na odgovarajuci nacin ce se primjenjivati odredbe ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba.
- (2) Stranka moze traziti izuzece vjestaka i ako ucini vjerovat-nim okolnosti koje dovode u pitanje njegovo strucno znanje.
- (3) O izuzecu vjestaka odlucuje zakljuckom sluzbena osoba koja vodi postupak.

lan 187.

- (1) Prije pocetka vjestacenja vjestaka treba upozoriti da je duzan da predmet vjestacenja brizljivo razmotri i u svojem pis-menom nalazu tacno navede sto zapazi i utvrdi, kao i da svoje obrazloženo strucno misljenje iznese nepristrasno i sukladno pravilima znanosti i vjestine.
- (2) Sluzbena osoba koja vodi postupak zatim pokazuje vjestaku predmet koji ovaj ima da razmotri.
- (3) Kad vjestak izlozi svoj nalaz i misljenje, sluzbena osoba koja vodi postupak, kao i stranke mogu mu postavljati pitanja i traziti objasnjenja u pogledu datog nalaza i misljenja. Nalaz i misljenje daje se pismeno.
- (4) U pogledu saslušavanja vjestaka na odgovarajuci nacin ce se primjenjivati odredbe clana 176. ovog zakona.
- (5) Vjestak ne polaze zakletvu.

lan 188.

- (1) Vjestaku se moze naložiti da izvrši vjestacenje i izvan usmene rasprave. U tom slucaju moze se traziti da vjestak na usmenoj raspravi obrazloži svoj pismeni nalaz i misljenje.
- (2) Ako je postavljeno vise vjestaka, oni mogu svoj nalaz i misljenje dati zajednicki. Ako se ne slazu, svaki ce od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i misljenje.

lan 189.

- (1) Ako nalaz i misljenje vjestaka nisu jasni ili potpuni, ili ako se nalazi i misljenje vjestaka bitno razlikuju, ili ako misljenje nije dovoljno obrazloženo, ili se pojavi osnovana sumnja u tacnost datog misljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušavanjem vjestaka, obnovit ce se vjestacenje s istim ili drugim vjestacima, a moze se zatraziti i misljenje od neke znanstvene ili strucne ustanove.
- (2) Misljenje od znanstvene ili strucne ustanove moze se traziti onda kad se zbog slozenosti slucaja ili zbog potrebe vršenja analize moze opravdano pretpostaviti da ce se na taj nacin doci do tacnijeg misljenja.

lan 190.

- (1) Ako vjestak koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili dodje ali odbije da vjestaci, ili kad u ostavljenom roku ne podnese svoj pismeni nalaz i misljenje, moze se kazniti novcano do 50 DM. Ako su usljed neopravdanog izostanka vjestaka, usljed njegovog odbijanja da vjestaci, ili usljed propustanja da podnose pismeni nalaz i misljenje nastali troskovi u postupku, moze se odrediti da te troskove snosi vjestak.
- (2) Zakljucak o novcanoj kazni ili o placanju troskova donosi sluzbena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje stvari, a kod zamoljenog or-gana - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje u slicnim stvarima.
- (3) Ako vjestak naknadno opravda svoj izostanak, ili naknadno opravda sto svoj pismeni nalaz i misljenje nije podnio na vrijeme, sluzbena osoba koja vodi postupak ponistit ce zak-ljuc ak o novcanoj kazni ili o troskovima, a ako vjestak naknadno pristane da vjestaci, sluzbena osoba moze ponistiti zakljucak o novcanoj kazni.
- (4) Protiv zakljucka o troskovima ili o novcanoj kazni donosenog na osnovu st. 1. ili 2. ovog clana, dopustena je posebna zalba.

7. Tumaci (prevoditelji)

lan 191.

- (1) Tumac je osoba koja se odredjuje radi sporazumijevanja sa ucesnikom u postupku koji je gluh ili nijem, a cijje se saslušanje ne moze izvršiti pismenim putem.
- (2) Ako u postupku ucestvuje osoba koja ne poznaje jezik na kojem se vodi postupak, toj osobi se odredjuje prevoditelj koji poznaje jezik te osobe.
- (3) Glede obaveze odredjivanja tumaca, odnosno prevoditelja, oslobadjanja od te duznosti, prava uskracivanja tumacenja odnosno prevodjenja, izuzeca i drugih pitanja, na odgovarajuci nacin se primijenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na vjestaka. 8. Uvidjaj

lan 192.

Uvidjaj se vrši kad je za utvrđivanje neke cinjenice ili za razjasnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opazanje sluzbene osobe koja vodi postupak.

lan 193.

- (1) Stranke imaju pravo da prisustvuju uvidjaju. Koje ce osobe osim stranaka prisustvovati uvidjaju, odredjuje sluzbena osoba koja vodi postupak.
- (2) Uvidjaj se moze izvršiti i uz sudjelovanje vjestaka.

lan 194.

Uvidjaj stvari koja se bez teskoce moze donijeti na mjesto gdje se postupak vodi izvršit ce se na tom mjestu, a inace uvidjaj se vrši na mjestu gdje se stvar nalazi.

lan 195.

- (1) Vlasnik ili drzalac stvari, prostorija ili zemljista koja se imaju razgledati, ili u kojima, odnosno na kojima se nalaze stvari uvidjaja, ili preko kojih je potrebno precizirati, duzan je dopustiti da se uvidjaj izvrši.
- (2) Ako vlasnik ili drzalac ne dopusti da se izvrši uvidjaj, na odgovarajuci nacin ce se primijeniti odredbe ovog zakona o uskracivanju svjedocenja.
- (3) Prema vlasniku ili drzaocu koji bez opravdanog razloga ne dopusti da se uvidjaj izvrši mogu se primijeniti

iste mjere koje se primjenjuju prema svjedoku koji odbije da svjedoci (član 179. st. 2., 3. i 4.).

(4) Steta koja je nanesena prilikom obavljanja uvidjaja spada u troškove postupka (član 111. stav 1.) i naknadit će se vlasniku ili drzaocu. O tome donosi zaključak službena osoba koja vodi postupak. Protiv tog zaključka dopustena je posebna žalba.

lan 196.

Službena osoba koja rukovodi uvidjajem pazit će da uvidjaj ne bude zloupotrijebljen i da ne bude povrijeđena ničija poslovna, profesionalna, znanstvena ili umjetnička tajna.

9. Osiguranje dokaza

lan 197.

(1) Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći kasnije izvesti ili da će njegovo izvodjenje biti otežano, može se, radi osiguranja dokaza u svakom stanju postupka, pa i prije nego što je postupak pokrenut, taj dokaz izvesti.

(2) Osiguranje dokaza vrši se po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranke, odnosno osobe koja ima pravni interes.

lan 198.

(1) Za osiguranje dokaza u toku postupka nadležan je organ koji vodi postupak.

(2) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadležan je organ na čijem se području nalaze stvari koje treba razgledati, odnosno na čijem području borave osobe koje treba saslušati.

lan 199.

(1) O osiguranju dokaza donosi se poseban zaključak.

(2) Protiv zaključka kojim se odbija prijedlog za osiguranje dokaza dopustena je posebna žalba, koja ne prekida tok postupka.

XII - RJESENJE

1. Organ koji donosi rjesenje

lan 200.

(1) Na osnovu činjenica utvrđenih postupku organ nadležan za rješavanje donosi rjesenje o stvari koja je predmet postupka.

(2) Kad o stvari rješava kolegijalni organ, on može rješavati kad je prisutno više od polovine njegovih članova, a rjesenje donosi većinom glasova prisutnih članova, ako zakonom ili drugim propisima nije određena naročita većina.

(3) Glede rješavanja upravne stvari koje vrši organ izvršne vlasti, primjenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim propisima koji uređuju ta pitanja o kojima rjesenje donosi organ izvršne vlasti nije drukčije određeno.

lan 201.

(1) Kad je zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu određeno da o jednoj stvari rješavaju dva ili više organa, svaki je od njih dužan da riješi o toj stvari. Ovi će se organi sporazumjeti koji će od njih donijeti rjesenje, i u tom rjesenju mora biti naveden akt drugog organa.

(2) Ako se organi ne mogu sporazumjeti o tome ko će donijeti rjesenje, tada ga donosi organ koji je zadnji odlučivao o toj upravnoj stvari

lan 202.

(1) Kad je u zakonu ili na zakonu utemeljenom propisu određeno da rjesenje donosi jedan organ u suglasnosti sa drugim organom, organ koji donosi rjesenje sastavlja rjesenje i salje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji može dati suglasnost potvrdom na samom rjesenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rjesenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rjesenje.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, organ koji donosi rjesenje sastavlja i salje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji može dati suglasnost potvrdom na samom rjesenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rjesenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rjesenje.

(3) Odredba stava 2. ovog člana vazi i za slučaj kad je u zakonu propisano da rjesenje donosi jedan organ uz potvrdu ili odobrenje drugog organa.

(4) Kad je zakonom ili drugim propisom određeno da je nadležni organ dužan da prije donošenja rjesenja pribavi mišljenje drugog organa, rjesenje se može donijeti samo poslije pribavljenog mišljenja.

(5) Organ čija je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrda ili odobrenje potrebno za donošenje rjesenja dužan je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrdu ili odobrenje dati u roku od 15 dana od dana kada mu je zatraženo, ako posebnim propisima nije određen drugi rok. Ako taj organ u tom roku ne izda svoj akt i ne dostavi ga organu koji donosi rjesenje, kojim daje ili odbija suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, smatra se da je dao suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, a ako ne da nikakvo izjasnjenje, nadležni organ može donijeti rjesenje i bez pribavljene suglasnosti ili mišljenja, odnosno potvrde ili odobrenja, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

lan 203.

Ako službena osoba koja je vodila postupak nije ovlastena da donosi rjesenje, dužna je da podnese nacrt rjesenja organu koji donosi rjesenje. Ova službena osoba potpisuje nacrt rjesenja (član 36. st. 2. i 3).

2. Oblik i sastavni dijelovi rjesenja

lan 204.

(1) Svako rjesenje mora se kao takvo oznaciti. Iznimno, ako je to nužno, posebnim propisima može se predvidjeti da se rjesenju može dati i drugi naziv.

(2) Rjesenje se donosi pismeno ili u elektronskoj formi, u skladu sa posebnim propisima. Iznimno, u slučajevima predviđenim ovim zakonom, rjesenje se može donijeti i usmeno.

(3) Pismeno rjesenje sadrži: naziv organa, broj i datum, uvod, dispozitiv (izreku), obrazloženje, uputstvo o pravnom lijeku, potpis ovlastene službene osobe i pečat organa. U slučajevima predviđenim zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona rjesenje ne mora sadržavati pojedine od ovih dijelova. Ako se rjesenje obrađuje mehanografski, umjesto potpisa može da sadrži faksimil ovlastene službene osobe.

(4) I kad se rjesenje objavi usmeno, mora se izdati napismeno, sukladno ovom zakonu.

(5) Rjesenje se mora dostaviti stranci u originalu ili u ovjer-enom prepisu.

lan 205.

(1) Uvod rjesenja sadrži: naziv organa koji donosi rjesenje, propis o nadležnosti tog organa, ime stranke i njenog zakonskog zastupnika ili punomoćnika ako ga ima i kratko označenje pred-meta postupka.

(2) Ako su rjesenje donijela dva ili više organa, ili je doneseno uz suglasnost, potvrdu, odobrenje ili po pribavljenom mišljenju drugog organa, to se ima navesti u uvodu, a ako je stvar riješio kolegijalni organ, u uvodu se označava dan sjednice kolegijalnog organa na kojoj je stvar riješena. Ako se rjesenje donosi po službenoj dužnosti, to se navodi u uvodu rjesenja.

lan 206.

(1) Dispozitivom se rješava o predmetu postupka u cijelosti i o svim zahtjevima stranaka o kojima u toku postupka nije posebno riješeno.

(2) Dispozitiv mora biti kratak i određen, a, kad je potrebno, može se podijeliti i na više tacaka.

(3) Dispozitivom se može riješiti i o troškovima postupka, ako ih je bilo, određujući njihov iznos, ko ih je dužan platiti, kome i u kom roku. Ako se u dispozitivu ne rješava o troškovima, navest će se da se o njima donijeti poseban zaključak.

- (4) Ako se rješanjem nalaze izvršenje kakve radnje, u dispozitivu će se odrediti i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.
- (5) Kad je propisano da žalba ne odgađa izvršenje rješanja, to mora biti navedeno u dispozitivu.

lan 207.

- (1) U jednostavnim stvarima u kojima učestvuje samo jedna stranka, kao i u jednostavnim stvarima u kojima u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka, ali ni jedna ne prigovara postavljenom zahtjevu, a zahtjev se uvazava, obrazloženje rješanja može sadržavati samo kratko izlaganje zahtjeva stranke i pozivanje na pravne propise na osnovu kojih je stvar riješena. U ovakvim stvarima rješanje se može izdati i na propisanom obrascu.
- (2) U ostalim stvarima obrazloženje rješanja sadrži: kratko izlaganje zahtjeva stranaka, izvedene dokaze i utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvazena neki od zahtjeva stranaka, razloge koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na onakvo rješanje kako je dato u dispozitivu i pravne propise na osnovu kojih je riješena upravna stvar. Ako žalba ne odgađa izvršenje rješanja, obrazloženje sadrži i pozivanje na propis koji to predviđa. U obrazloženju rješanja moraju biti obrazloženi i oni zaključci protiv kojih nije dopuštena posebna žalba.
- (3) Kad je nadležni organ zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu ovlašten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni, dužan je da u obrazloženju, pored podataka iz stava 2. ovog člana, navede propis u kojem je predviđeno rješavanje po slobodnoj ocjeni i da izloži razloge kojima se pri donošenju rješanja rukovodio. Ovi se razlozi ne moraju navesti kad je to u javnom interesu zakonom ili drugim propisom izričito predviđeno.
- (4) Ako je zakonom ili drugim propisom posebno predviđeno da se u rješanju donesenom po slobodnoj ocjeni ne moraju navesti razlozi kojima se organ pri donošenju rješanja rukovodio, u obrazloženju rješanja navode se podaci iz stava 2. ovog člana, propis kojim je organ ovlašten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni i propis kojim je ovlašten da ne mora navesti razloge kojima se pri donošenju rješanja rukovodio.

lan 208.

- (1) Uputstvom o pravnom lijeku stranka se obavještava da li protiv rješanja može izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor ili drugi postupak pred sudom.
- (2) Kad se protiv rješanja može izjaviti žalba, u uputstvu se navodi naziv organa kome se žalba izjavljuje, naziv organa kome se, u kom roku i s kolikom taksom žalba predaje, s tim da se navede i da se žalba može izjaviti i na zapisnik kod organa koji je donio rješanje.
- (3) Kad se protiv rješanja može pokrenuti upravni spor, u uputstvu se navodi naziv i sjediste suda kom se tužba podnosi, u kom roku i s kolikom taksom, a kad se može pokrenuti drugi postupak pred sudom, navodi se sud kome se može obratiti i u kom roku.
- (4) Kad je u rješanju dato pogresno uputstvo, stranka može postupiti po vazecim propisima ili po uputstvu. Stranka koja postupi po pogresnom uputstvu ne može zbog toga imati štetnih posljedica.
- (5) Kad u rješanju nije dato nikakvo uputstvo ili je uputstvo nepotpuno, stranka može postupiti po vazecim propisima, a može u roku od osam dana traziti od organa koji je rješanje donio da dopuni rješanje. U takvom slučaju rok za žalbu, odnosno sudsku tužbu teče od dana dostavljanja dopunjenog rješanja.
- (6) Kad je protiv rješanja moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogresno upućena da protiv toga rješanja nema mjesta žalbi ili da se protiv njega može pokrenuti upravni spor, rok za žalbu teče od dana dostavljanja rješanja suda kojim je tužba odbacena kao nedopuštena, ako stranka nije već prije toga podnijela žalbu nadležnom organu.
- (7) Kad protiv rješanja nije moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogresno upućena da se protiv tog rješanja može žaliti, pa je izjavila žalbu i zbog toga propustila rok za pokretanje upravnog spora, ovaj rok joj teče od dana dostavljanja rješanja kojim joj je žalba odbacena, ako stranka nije već prije toga pokrenula upravni spor.
- (8) Uputstvo o pravnom lijeku, kao poseban sastavni dio rješanja, stavlja se poslije obrazloženja.

lan 209.

- (1) Rješanje potpisuje službena osoba koja je ovlaštena da donosi rješanje (član 36).
- (2) Rješanje koje je donio kolegijalni organ potpisuje predsjedavajući, ako ovim zakonom ili posebnim propisom nije drugačije određeno.
- (3) Kad je kolegijalni organ donio potpuno rješanje, strankama se izdaje ovjeren prepis rješanja, a kad je stvar riješio zaključkom, rješanje se izrađuje u skladu sa tim zaključkom, i ovjeren prepis takvog rješanja izdaje se strankama.

lan 210.

(1) Kad je riječ o stvari koja se tiče većeg broja određenih osoba, može se za sve te osobe donijeti jedno rješenje, ali one moraju biti imenovane u dispozitivu, a u obrazloženju rješenja moraju biti izloženi razlozi koji se na svaku od njih odnose. Ovakvo rješenje mora se dostaviti svakoj od tih osoba, osim u slučaju predviđenom u članu 87. ovog zakona.

(2) Ako je riječ o stvari koja se tiče većeg broja osoba koje organu nisu poznate, može se za sve njih donijeti jedno rješenje, ali ono mora sadržavati takve podatke da se iz njih može lako utvrditi na koje se osobe rješenje odnosi (npr. stanovnici ili vlasnici imanja u određenoj ulici ili stanari iz jedne zgrade i sl.).

lan 211.

(1) U stvarima manjeg značaja u kojima se udovoljava zahtjevu stranke, a ne dira se u javni interes niti interes druge osobe, rješenje se može sastojati samo od dispozitiva u obliku službene zabiljeske u spisu, ako su razlozi za takvo rješenje očigledni i ako nije drugacije propisano.

(2) Takvo se rješenje, po pravilu, priopćava stranci usmeno, a napisмено joj se mora izdati ako ona to traži.

(3) Takvo rješenje, po pravilu, ne sadrži obrazloženje, osim ako je ono po prirodi stvari potrebno. Ovakvo rješenje može se izdati na propisanom obrascu.

lan 212.

Kad je riječ o poduzimanju iznimno hitnih mjera u cilju osiguranja javnog mira i sigurnosti ili radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovine, nadležni organ, odnosno ovlaštena službena osoba nadležnog organa (član 36.), može donijeti rješenje i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odgadjanja, s tim što je dužan donijeti pismeno rješenje najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. Sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja.

3. Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje

lan 213.

(1) Kad se o jednoj stvari rješava u više tačaka, a samo su neke od njih dozrele za rješavanje, i kad se pokazuje svrsishodnim da se o tim tačkama riješi posebnim rješenjem, nadležni organ može donijeti rješenje samo o tim tačkama (djelimično rješenje).

(2) Djelimično rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja kao samostalno rješenje.

lan 214.

(1) Ako nadležni organ nije rješenjem odlučio o svim pitanjima koja su bila predmet postupka, on može, po prijedlogu stranke ili po službenoj dužnosti, donijeti posebno rješenje o pitanjima koja već donesenim rješenjem nisu obuhvaćena (dopunsko rješenje). Ako prijedlog stranke za donošenje dopunskog rješenja bude odbijen, protiv zaključka o tome dopustena je posebna žalba.

(2) Ako je predmet već dovoljno raspravljen, dopunsko rješenje može se donijeti bez ponovnog provođenja ispitnog postupka.

(3) Dopunsko rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja samostalnim rješenjem.

lan 215.

(1) Ako je prema okolnostima slučaja neophodno prije okončanja postupka donijeti rješenje kojim se privremeno uređuju sporna pitanja ili odnosi, takvo se rješenje donosi na osnovi podataka koji postoje u času njegovog donošenja. U takvom rješenju mora biti izricno naznačeno da je privremeno.

(2) Donošenje privremenog rješenja po prijedlogu stranke nadležni organ može uvjetovati davanjem osiguranja za štetu koja bi mogla uslijed izvršenja tog rješenja nastati za protivnu stranku u slučaju da osnovni zahtjev predlagaca ne bude uvažen.

(3) Rješenjem o glavnoj stvari koje se donosi nakon okončanja postupka ukida se privremeno rješenje donijeto u toku postupka.

(4) Privremeno rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja kao samostalno rješenje.

4. Rok za izdavanje rješenja

lan 216.

(1) Kad se postupak pokreće povodom zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti ako je to u interesu stranke, a prije donosenja rješenja nije potrebno provoditi poseban ispitni postupak, niti postoje drugi razlozi zbog kojih se ne može donijeti rješenje bez odgode (rješavanje prethodnog pitanja i dr.), nadležni organ je dužan donijeti rješenje i dostaviti ga stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje urednog zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti, ako posebnim propisom nije određen krati rok.

(2) U ostalim slučajevima kad se postupak pokreće povodom zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti, ako je to u interesu stranke, nadležni organ je dužan donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen krati rok.

(3) Ako nadležni organ protiv kojeg je rješenja dopustena žalba ne donese rješenje i ne dostavi ga stranci u roku iz st. 1. i 2. ovog člana, stranka ima pravo izjaviti žalbu nadležnom organu, kao da je njen zahtjev odbijen.

(4) Kad se u postupku radi o slučajevima iz člana 139. ovog zakona, nadležni organ je dužan rješenje po zahtjevu stranke donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

5. Ispravljanje gresaka u rješenju

lan 217.

(1) Organ koji je donio rješenje, odnosno službena osoba koja je potpisala ili izdala rješenje, može u svako vrijeme da ispravi greske u imenima ili brojevima, pisanju ili računanju, kao i druge očigledne netočnosti u rješenju ili njegovim ovjerenim prepisima. Ispravka greske proizvodi pravni učinak od dana od koga proizvodi pravni učinak rješenje koje se ispravlja.

(2) O ispravci se donosi poseban zaključak, koji se prilaze izvorniku rješenja i čini njegov sastavi dio. Ovjeren prepis zaključka dostavlja se i strankama kojima je dostavljeno rješenje. Zaključak potpisuje službena osoba koja je potpisala rješenje. Zaključak obavezno sadrži broj i datum rješenja koje se ispravlja.

(3) Protiv zaključka kojim se već doneseno rješenje ispravlja ili kojim se odbija prijedlog za ispravljanje dopustena je posebna žalba.

XIII - ZAKLJUČAK

lan 218.

(1) Zaključkom se odlučuje o pitanjima koja se ticu postupka.

(2) Zaključkom se odlučuje o onim pitanjima u kojima je ovim zakonom predviđeno da se donosi zaključak, kao i o drugim pitanjima u vezi s provođenjem postupka a koja se ne rješavaju rješenjem.

lan 219.

(1) Zaključak donosi službena osoba koja obavlja onu radnju postupka pri kojoj se pojavilo pitanje koje je predmet zaključka, ako ovim zakonom ili drugim propisima nije drugacije određeno.

(2) Ako se zaključkom nalaze izvršenje neke radnje, odredit će se i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.

(3) Zaključak se sacinjava u vidu službene zabiljeske u spisu i priopćava zainteresiranim osobama usmeno, a napismeno se izdaje kada se protiv zaključka može izjaviti posebna žalba, ili kad se može odmah traziti izvršenje zaključka.

(4) Zaključak koji se izdaje pismeno sadrži: uvod, dispozitiv, obrazloženje i pouku o pravnom lijeku.

lan 220.

(1) Protiv zaključka može se izjaviti posebna žalba samo kad je to ovim ili drugim zakonom izricito predviđeno.

(2) Žalba se izjavljuje u istom roku, na isti način i istom organu kao i žalba protiv rješenja.

(3) Zaključke protiv kojih nije dopustena posebna žalba mogu zainteresirane osobe pobijati žalbom protiv rješenja, osim ako je žalba protiv zaključka ovim zakonom isključena.

(4) Žalba ne odgadja izvršenje zaključka, osim ako je ovim ili drugim zakonom ili samim zaključkom drugacije određeno.

TREĆI DIO PRAVNI LIJEKOVI

A) REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

XIV - Z A L B A

1. Pravo žalbe

lan 221.

- (1) Protiv rjesenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe.
- (2) Tuzitelj, pravobranitelj i drugi organi, kad su zakonom ovlasteni, mogu izjaviti žalbu protiv rjesenja kojim je povrijeđen zakon u korist pojedinaca ili pravnog lica a na stetu javnog interesa.

lan 222.

- (1) Pravo žalbe protiv prvostepenih rjesenja federalnih or-gana uprave i federalnih ustanova uređuje se federalnim zakonom iz odgovarajuće upravne oblasti.
- (2) Pravo žalbe protiv prvostepenog rjesenja kantonalnih organa uprave i ustanova koja se donose na osnovu zakona kantona uređuje se zakonom kantona iz odgovarajuće upravne oblasti.
- (3) Pri odlucivanju o pravu na žalbu protiv rjesenja iz st. 1. i 2. ovog clana, treba voditi racuna da se, po pravilu, protiv svih prvostepenih rjesenja predvidi žalba i da se time osigura princip dvostepenog rjesavanja u upravnom postupku, a da se žalba može isključiti samo iz narocito opravdanih razloga.
- (4) Zakonima iz st. 1. i 2. ovog clana određuje se i organ koji će rješavati o žalbi.
- (5) Protiv rjesenja domova Parlamenta Federacije i zakono-davnog tijela kantona odnosno gradskog i općinskog vijeca, kao i rjesenja Vlade Federacije i vlade kantona donesenog u prvom stupnju ne može se izjaviti žalba.
- (6) Ako protiv prvostepenih rjesenja iz ovog clana žalba nije dopustena, neposredno se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (7) Žalba mora biti dozvoljena protiv svih prvostepenih rjesenja u kojima je zakonom isključen upravni spor.

2. Nadležnost organa za rjesavanje o žalbi

lan 223.

- (1) Ako je u prvostepenom upravnom postupku rješavano na osnovu statuta ili propisa općinskog vijeca, u okviru isključivih prava i dužnosti općine, o žalbi protiv tih rjesenja u drugom stupnju rješava općinski organ određen statutom općine, odnosno organ određen propisom općinskog vijeca.
- (2) Ako je u prvostepenom upravnom postupku rješavano na osnovu statuta ili propisa gradskog vijeca, u okviru isključivih prava i obaveza grada, u drugom stupnju protiv tih rjesenja rješava gradski organ iz odgovarajuće upravne oblasti određen statutom grada, odnosno organ određen propisom gradskog vijeca.
- (3) Protiv prvostepenih rjesenja općinskog nacelnika i gra-donac elnika, odnosno općinskih i gradskih sluzbi za upravu koja su u upravnom postupku donesena na osnovu kantonalnog zak-ona ili drugog kantonalnog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni kantonalni organ iz odgovarajuće upravne oblasti, ako kantonalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.
- (4) Protiv prvostepenih rjesenja općinskog nacelnika i gra-donac elnika, odnosno općinskih i gradskih sluzbi za upravu koja su u upravnom postupku donesena na osnovu federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni federalni organ uprave iz odgovarajuće upravne oblasti, ako federalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

lan 224.

- (1) O žalbi protiv prvostepenih rjesenja kantonalnih organa uprave i ustanova donesenih na osnovu zakona i drugih propisa kantona rješava nadležni organ kantona određen zakonom kan-tona.
- (2) O žalbi protiv prvostepenih rjesenja kantonalne uprave, odnosno kantonalne ustanove koje se nalaze u sustavu kantonal-nog organa uprave rješava kantonalni organ uprave u cijem se sustavu nalazi ta uprava, odnosno ustanova.
- (3) O žalbi protiv prvostepenih rjesenja organizacionih jed-inica kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, koje su osnovane van sjedista kantonalnog organa uprave i kantonalne ustanove sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti kantonalnog organa uprave i kantonalne ustanove, rješavaju kantonalni organ uprave i kantonalna ustanova kojoj pripada ta organizaciona jedinica.
- (4) O žalbi protiv prvostepenih rjesenja kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova donesenih na

osnovu federalnih zakona i drugih federalnih propisa rješavaju nadležni federalni organ uprave odnosno federalna ustanova iz odgovarajuće upravne oblasti.

(5) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja federalne uprave, odnosno federalne ustanove koje se nalaze u sastavu federalnog organa uprave rješava federalni organ uprave u cijem se sastavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(6) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja organizacionih jed-inica federalnih organa uprave i federalnih ustanova koje su osnovane van sjedišta federalnog organa uprave i federalne ustanove sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave i federalne ustanove rješava federalni organ uprave, odnosno federalna ustanova, kome pripada ta organizaciona jedinica.

(7) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja federalnih organa uprave i federalne ustanove rješava federalni organ određen federalnim zakonom.

lan 225.

(1) O žalbi protiv rješavanja donesenog na osnovu člana 201. ili 202. ovog zakona rješava organ koji je nadležan za rješavanje o žalbi protiv rješavanja organa koji je izdao (član 201), odnosno donio (član 202.) pobijano rješavanje, ako posebnim propisom nije određeno da o žalbi rješava drugi organ. U ovim slučajevima drugostepeni organ može samo ponistiti pobijano rješavanje, a ne može ga izmijeniti.

(2) Ako je organ koji je prema stavu 1. ovog člana imao da rješava o žalbi dao suglasnost, odobrenje ili potvrdu na prvostepeno rješavanje, o žalbi rješava organ određen zakonom, a ako takav organ nije određen, protiv ovakvog rješavanja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

lan 226.

(1) O žalbi protiv prvostepenog rješavanja koje donosi poduzeće (društvo), ustanova ili drugo pravno lice rješava organ određen statutom odnosno drugim opcim aktom tih pravnih lica, ako zakonom nije propisano da o žalbi rješava drugi organ.

(2) O žalbi protiv prvostepenog rješavanja institucije koja ima javne ovlasti rješava organ određen statutom te institucije, ako zakonom kojim je data javna ovlast nije propisano da o žalbi rješava organ uprave odnosno drugi organ.

(3) Ako za rješavanje o žalbi nije određen organ u smislu odredaba st. 1. i 2. ovog člana, o žalbi rješava organ uprave nadležan za odgovarajuću upravnu oblast.

3. Rok za žalbu

lan 227.

(1) Žalba protiv rješavanja se podnosi u roku od 15 dana, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) Rok za žalbu za svaku osobu i za svaki organ kojima se rješavanje dostavlja računa se od dana dostavljanja rješavanja.

lan 228.

(1) U toku roka za žalbu rješavanje se ne može izvršiti. Kad je žalba propisno izjavljena, rješavanje se ne može izvršiti sve dok se rješavanje koje je doneseno o žalbi ne dostavi stranci.

(2) Iznimno, rješavanje se može izvršiti u žalbenom roku, kao i posto je žalba izjavljena, ako je to zakonom predviđeno ili ako je riječ o poduzimanju hitnih mjera (član 139. stav 1. tačka 4), ili ako bi usljed odgađanja izvršenja bila nanesena nekoj stranci šteta koja se ne bi mogla popraviti. U posljednjem slučaju može se tražiti odgovarajuće osiguranje od stranke u cijem se interesu provodi izvršenje i ovim osiguranjem uvjetovati izvršenje.

4. Sadržaj žalbe

lan 229.

(1) U žalbi se mora navesti rješavanje koje se pobija, označujući naziv organa koji ga je donio, i broj i datum rješavanja. Dovoljno je da žalilac izloži u žalbi u kom je pogledu nezadovoljan rješavanje, ali žalbu ne mora

posebno obrazložiti.

(2) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali je žalilac dužan da obrazloži zbog čega ih nije iznio u prvostepenom postupku.

(3) Ako su u žalbi iznesene nove činjenice i novi dokazi, a u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, žalbi se prilaze još i onoliko prepisa žalbi koliko ima takvih stranaka. U takvom slučaju organ dostavlja svakoj takvoj stranci prepis žalbe i ostavlja joj rok da se o novim činjenicama i dokazima izjasni. Ovaj rok ne može biti kraći od osam, ni duži od 15 dana.

5. Predavanje žalbe

Član 230.

(1) Žalba se neposredno predaje ili šalje postom organu koji je donio prvostepeno rješenje.

(2) Ako je žalba predata ili poslata neposredno drugostepenom organu, on je odmah šalje organu prvog stupnja.

(3) Žalba predata ili poslata neposredno drugostepenom organu u pogledu roka, smatra se kao da je predata prvostepenom organu.

6. Rad prvostepenog organa po žalbi

Član 231.

(1) Organ prvog stupnja ispituje da li je žalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe.

(2) Nedopustenu, nepravovremenu ili od neovlaštene osobe izjavljenu žalbu organ prvog stupnja odbacit će svojim rješenjem.

(3) Pravovremenost žalbe koja je predata ili poslata neposredno drugostepenom organu, organ prvog stupnja cijeni prema danu kad je predata, odnosno poslata drugostepenom organu.

(4) Protiv rješenja kojim je žalba odbacena na osnovu stava 2. ovog člana, stranka ima pravo žalbe. Ako organ koji rješava o žalbi utvrdi da je žalba opravdana riješit će ujedno i o žalbi koja je bila odbacena.

Član 232.

(1) Ako organ prvog stupnja koji je donio rješenje utvrdi da je žalba opravdana, a nije potrebno provoditi novi ispitni postupak, može stvar riješiti drugačije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se žalbom pobija.

(2) Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Član 233.

(1) Ako organ koji je donio rješenje utvrdi povodom žalbe da je provedeni postupak bio nepotpun, a da je to moglo uticati na rješavanje stvari, on je dužan postupak upotpuniti u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Organ koji je donio rješenje upotpunit će postupak i onda kad žalilac iznese u žalbi takve činjenice i dokaze koji bi mogli uticati na drugačije rješenje stvari, ako je žalilac morao biti data mogućnost da sudjeluje u postupku koji je prethodio donošenju rješenja a ta mu mogućnost nije bila data, ili mu je bila data a on je propustio da je koristi, ali je u žalbi opravdao to propuštanje.

(3) Prema rezultatu dopunjenog postupka, organ koji je donio rješenje može, u granicama zahtjeva stranke, stvar riješiti drugačije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se žalbom pobija.

(4) Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Član 234.

Kad je rješenje doneseno bez prethodno provedenog posebnog ispitnog postupka koji je bio obavezan, ili kad je doneseno po članu 139. stav 1. tač. 1., 2. i 3. ovog zakona, ali stranci nije bila data mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja, a stranka u žalbi traži da se ispitni postupak provede, odnosno da joj se pruži mogućnost da se izjasni o takvim činjenicama i okolnostima, prvostepeni organ je dužan da provede taj postupak. Nakon provođenja postupka prvostepeni organ može uzvratiti zahtjev iz žalbe i donijeti novo rješenje.

Član 235.

- (1) Kad organ koji je donio rjesenje utvrdi da je podnesena zalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlastene osobe, a nije sukladno odredbama cl. 232. do 234. ovog zakona novim rjesenjem zamijenio rjesenje koje se zalbom pobija, duzan je, bez odgadjanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zalbe, poslati zalbu organu nadleznom za rjesavanje o zalbi.
- (2) Uz zalbu je duzan priloziiti sve spise koji se odnose na predmet.

7. Rjesavanje drugostepenog organa o zalbi

lan 236.

- (1) Ako je zalba nedopustena, nepravovremena ili izjavljena od neovlastene osobe, a prvostepeni organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbacit ce je rjesenjem organ koji je nadlezan za rjesavanje o zalbi.
- (2) Ako zalbu ne odbaci, drugostepeni organ uzima predmet u rjesavanje.
- (3) Drugostepeni organ moze odbiti zalbu, ponistiti rjesenje u cijelosti ili djelimicno, ili ga izmijeniti.

lan 237.

- (1) Drugostepeni organ ce odbiti zalbu kad utvrdi da je postupak koji je rjesenju prethodio pravilno proveden i da je rjesenje pravilno i na zakonu zasnovano, a zalba neosnovana.
- (2) Drugostepeni organ ce odbiti zalbu i kad utvrdi da je u prvostepenom postupku bilo nedostataka, ali da su oni takvi da nisu mogli uticati na rjesenje stvari.
- (3) Kad drugostepeni organ utvrdi da je prvostepeno rjesenje na zakonu zasnovano, ali zbog drugih razloga, a ne zbog onih koji su u rjesenju navedeni, on ce u svom rjesenju izloziti te razloge, a zalbu odbiti.

lan 238.

- (1) Ako drugostepeni organ utvrdi da je u prvostepenom postupku ucinjena nepravilnost koja cini rjesenje nistavim (clan 264.), proglasit ce takvo rjesenje nistavim, kao i onaj dio pos-tupka koji je obavljen poslije te nepravilnosti.
- (2) Ako drugostepeni organ utvrdi da je prvostepeno rjesenje donio nenadlezan organ, ponistit ce to rjesenje po sluzbenoj duznosti i dostaviti predmet nadleznom organu na rjesavanje.

lan 239.

- (1) Ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom postupku cinjenice nepotpuno ili pogresno utvrdjene, da se u postupku nije vodilo racuna o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rjesenje stvari, ili da je dispozitiv pobijanog rjesenja nejasan ili je u protivrjecnosti s obrazlozenjem, on ce upotpuniti postupak i otkloniti izlozene nedostatke, bilo sam bilo preko prvostepenog organa ili kog drugog zamoljenog organa, a ti organi su duzni postupiti po trazanju drugostepenog organa. Ako drugostepeni organ utvrdi da se na osnovu cinjenica utvrdjenih u upotpunjenom postupku stvar mora rijesiti drugacije nego sto je rijesena prvostepenim rjesenjem, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i sam rijesiti stvar.
- (2) Ako drugostepeni organ utvrdi da ce nedostatke prvostepenog postupka brze i ekonomicnije otkloniti prvostepeni organ, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak. U tom slucaju drugostepeni organ je duzan svojim rjesenjem da ukaze prvostepenom organu u kom pogledu treba upotpuniti postupak, a prvostepeni organ je duzan u svemu da postupi po drugostepenom rjesenju i bez odgadjanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema predmeta, da donese novo rjesenje. Protiv novog rjesenja stranka ima pravo zalbe.

lan 240.

- (1) Ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom rjesenju pogresno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrdjenih cinjenica izveden pogresan zakljucak glede cinjenicnog stanja, da je pogresno primijenjen pravni propis na osnovu koga se rjesava stvar, da je u istoj upravnoj stvari vec jednom ponisteno prvostepeno rjesenje, a posebno ako prvostepeni organ nije u svemu postupio po drugostepenom rjesenju ili ako utvrdi da je na osnovu slobodne ocjene trebalo donijeti drugacije rjesenje, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i sam rijesiti stvar.
- (2) Ako drugostepeni organ utvrdi da je rjesenje pravilno glede utvrdjenih cinjenica i u pogledu primjene

zakona, ali da se cilj zbog koga je rjesenje doneseno može postići i drugim sredstvima povoljnijim za stranku, izmijenit će prvostepeno rjesenje u tom smislu.

lan 241.

(1) Radi pravilnog rjesenja stvari drugostepeni organ može povodom žalbe izmijeniti prvostepeno rjesenje u korist žalioca i mimo zahtjeva postavljenog u žalbi, a u okviru zahtjeva postavljenog u prvostepenom postupku, ako se tim ne vrijedja pravo druge osobe.

(2) S istim ciljem drugostepeni organ može povodom žalbe izmijeniti prvostepeno rjesenje na štetu žalioca, ali samo iz nekog od razloga predviđenih u čl. 260., 263. i 264. ovog zakona.

lan 242.

(1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na rjesenje sukladno se primjenjuju i na rjesenja koja se donose po žalbi.

(2) U obrazloženju drugostepenog rjesenja moraju se očitovati i svi navodi žalbe. Ako je već prvostepeni organ u obrazloženju svog rjesenja pravilno očitovao navode koji se u žalbi iznose, drugostepeni organ se može u svom rjesenju samo pozvati na razloge iznesene u prvostepenom rjesenju.

8. Žalba kad prvostepeno rjesenje nije doneseno u zakonskom roku

lan 243.

(1) Ako je žalbu izjavila stranka po čijem zahtjevu prvostepeni organ nije donio rjesenje u zakonskom roku (član 216. st. 1. i 2), drugostepeni organ je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana od prijema žalbe tražiti da mu prvostepeni organ odmah dostavi sve spise predmeta i da pismeno iznese razloge zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku. Prvostepeni organ je obavezan postupiti po tom traženju u roku koji odredi drugostepeni organ s tim da taj rok ne može biti duži od pet dana. Ako drugostepeni organ utvrdi da rjesenje nije doneseno u roku zbog opravdanih razloga, ili zbog krivice stranke, odredit će prvostepenom organu rok za donošenje rjesenja, koji ne može biti duži od 15 dana i vratiti mu sve spise predmeta na rješavanje.

(2) Ako drugostepeni organ utvrdi da razlozi zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku nisu opravdani, on će riješiti stvar prema spisima predmeta i donijet će svoje rjesenje, ako je to moguće, a ako se stvar ne može riješiti prema spisima predmeta, sam će provesti postupak i svojim rješanjem riješiti stvar. Izuzetno, ako drugostepeni organ utvrdi da će postupak brže i ekonomičnije provesti prvostepeni organ, naložit će tom organu da to učini i da mu prikupljene podatke dostavi u određenom roku koji ne može biti duži od osam dana, a prvostepeni organ je obavezan postupiti po tom traženju. Nakon što prvostepeni organ dostavi tražene podatke i dokaze, drugostepeni organ će odmah riješiti stvar. Rjesenje drugostepenog organa doneseno po ovoj odredbi je konačno.

9. Rok za donošenje rjesenja o žalbi

lan 244.

(1) Rjesenje o žalbi mora se donijeti i dostaviti stranci sto prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje žalbe, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(2) Ako stranka odustane od žalbe, postupak u vezi sa žalbom obustavlja se zaključkom.

10. Dostavljanje drugostepenog rjesenja

lan 245.

Organ koji je riješio stvar u drugom stupnju šalje, po pravilu, svoje rjesenje sa spisima predmeta prvostepenom organu, koji je dužan da rjesenje dostavi strankama u roku od pet dana od dana prijema spisa.

B) VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

XV - OBNOVA POSTUPKA

1. Pokretanje obnove postupka

lan 246.

Postupak okončan rješanjem ili zaključkom protiv koga nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku (konačno u upravnom postupku) obnovit će se:

- 1) ako se sazna za nove činjenice, ili se utvrdi ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u vezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drugacijeg rješanja da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u ranijem postupku;
- 2) ako je rješenje doneseno na osnovu lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vjestaka, ili ako je došlo kao posljedica nekog djela kaznjivog po kaznenom zakonu;
- 3) ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prestupu, a ta presuda je pravomoćno ukinuta;
- 4) ako je rješenje povoljno za stranku doneseno na osnovu neistinitih navoda stranke kojima je organ koji je vodio postupak bio doveden u zabludu;
- 5) ako se rješenje organa koji je vodio postupak temelji na nekom prethodnom pitanju a nadležni organ je to pitanje kasnije riješio u bitnim tačkama drugacije;
- 6) ako je u donošenju rješanja učestvovala službena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta;
- 7) ako je rješenje donijela službena osoba nadležnog organa koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje;
- 8) ako kolegijalni organ koji je donio rješenje nije rješavao u sastavu predviđenom vezecim propisima ili ako za rješenje nije glasala propisana većina;
- 9) ako osobi koja je trebala da sudjeluje u svojstvu stranke nije bila data mogućnost da sudjeluje u postupku;
- 10) ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik a po zakonu je trebalo da je zastupa;
- 11) ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila data mogućnost da se pod uvjetima iz člana 16. ovog zakona služi svojim jezikom.

lan 247.

- (1) Obnovu upravnog postupka može tražiti stranka, a organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan može pokrenuti obnovu postupka po službenoj dužnosti.
- (2) Zbog okolnosti navedenih u članu 246. tac. 1., 6., 7., 8. i 11. ovog zakona, stranka može tražiti obnovu postupka samo ako bez svoje krivice nije bila u stanju da u ranijem postupku iznese okolnosti zbog kojih traži obnovu.
- (3) Iz razloga navedenih u članu 246. tac. 6. do 11. ovog zakona, stranka ne može tražiti obnovu postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u ranijem postupku.
- (4) Tuzilac može tražiti obnovu postupka pod istim uvjetima kao i stranka.

lan 248.

Ako je rješenje po kome se traži obnova upravnog postupka bilo predmet upravnog spora, obnova se može dozvoliti samo zbog onih činjenica koje je organ utvrdio u ranijem upravnom postupku, a ne i zbog činjenica koje je utvrdio sud u svom postupku.

lan 249.

- (1) Stranka može tražiti obnovu postupka u roku od 30 dana, i to:
  - 1) u slučaju iz člana 246. tačka 1. - od dana kad je stranka mogla iznijeti nove činjenice, odnosno upotrijebiti nove dokaze;
  - 2) u slučaju iz člana 246. tac. 2. i 3. - od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku, ili u postupku o privrednom prestupu, a ako se postupak ne može provesti, od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti, odnosno za okolnosti zbog kojih nema mogućnosti za kazneno gonjenje, odnosno za gonjenje za privredni prestup;
  - 3) u slučaju iz člana 246. tačka 5. - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti novi akt (presudu, rješenje);
  - 4) u slučaju iz člana 246. tac. 4., 6., 7., i 8. - od dana kad je stranka saznala za razlog obnove;
  - 5) u slučaju iz člana 246. tac. 9., 10. i 11. - od dana kad je rješenje dostavljeno stranci.
- (2) Ako bi rok određen u stavu 1. ovog člana počeo teći prije nego što je rješenje postalo konačno u upravnom postupku, taj će se rok računati od dana kad rješenje postane konačno, odnosno od dostavljanja konačnog rješanja nadležnog organa.

(3) Nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti.

(4) Iznimno, i poslije roka od pet godina obnova se može tražiti odnosno pokrenuti samo iz razloga navedenih u članu 246. tac. 2., 3. i 5. ovog zakona.

Član 250.

(1) Upravni postupak može se obnoviti iz razloga navedenih u članu 246. tačka 2. ovog zakona i ako se kazneni postupak ne može provesti, ili ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti.

(2) Prije donošenja zaključka o obnovi upravnog postupka iz razloga navedenih u članu 246. tačka 2. ovog zakona službena osoba će od organa nadležnog za kazneno gonjenje zatražiti obavještenje o tome da li je kazneni postupak obustavljen, odnosno da li postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti. Službena osoba ne mora zatražiti takvo obavještenje ako je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja ili ako je nastupila smrt lica na čiju se kaznenu odgovornost ukazuje u zahtjevu za obnovu upravnog postupka, odnosno ako okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti sama službena osoba može sa sigurnošću utvrditi.

Član 251.

Stranka je dužna u prijedlogu za obnovu postupka učiniti vjerojatnim okolnosti na kojim temelji prijedlog, kao i okolnost da je prijedlog stavljen u zakonskom roku.

2. Rješavanje o obnovi postupka

Član 252.

(1) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje ili šalje organu koji je o predmetu rješavao u prvom stupnju ili organu koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(2) O prijedlogu za obnovu postupka rješava onaj organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(3) Kad se obnova traži po rješenju koje je doneseno u drugom stupnju, prvostepeni organ koji primi prijedlog za obnovu priključit će spise predmeta prijedlogu i poslat će organu koji je rješavao u drugom stupnju odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijedloga.

Član 253.

(1) Kad organ koji je nadležan za rješavanje o prijedlogu za obnovu primi prijedlog, dužan je da ispita da li je prijedlog pravovremen i izjavljen od ovlastene osobe i da li je okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerovatnom.

(2) Ako uvjeti iz stava 1. ovog člana nisu ispunjeni, nadležni organ će svojim zaključkom odbaciti prijedlog.

(3) Ako su uvjeti iz stava 1. ovog člana ispunjeni, nadležni organ će ispitati da li su okolnosti, odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu takvi da bi mogli dovesti do drugacijeg rješenja, pa ako utvrdi da nisu, odbit će prijedlog svojim rješenjem.

Član 254.

(1) Ako nadležni organ ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu na osnovu člana 253. ovog zakona, donijet će zaključak da se obnova postupka dozvoljava i odredit će u kome će se opsegu postupak obnoviti. Ako se obnova postupka pokrene po službenoj dužnosti, nadležni organ donijet će zaključak kojim se obnova dozvoljava, ako prethodno utvrdi da su za obnovu ispunjeni zakonski uvjeti. Ranije radnje u postupku na koje ne utječu razlozi obnove neće se ponavljati.

(2) Kad je to prema okolnostima slučaja moguće, a u interesu je ubrzanja postupka, nadležni organ može, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, precizirati na one radnje postupka koje se imaju obnoviti ne donoseći poseban zaključak kojim se obnova dozvoljava.

(3) Kad o prijedlogu za obnovu odlučuje drugostepeni organ, on će sam izvršiti potrebne radnje u obnovljenom postupku, a iznimno, ako utvrdi da će te radnje brže i ekonomičnije izvršiti prvostepeni organ, naložit će mu da to učini i da mu materijal o tome dostavi u određenom roku, koji ne može biti duži od osam dana. Prvostepeni organ je obavezan postupiti po nalogu drugostepenog organa.

Član 255.

Na osnovu podataka pribavljenih u prijasnjem i u ob-novljenom upravnom postupku, nadležni organ donosi rjesenje o stvari koja je bila predmet obnove postupka i njime moze prijasnje rjesenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rjesenjem. U ovom drugom slucaju, a s obzirom na sve okolnosti pojedinog slucaja, organ moze prijasnje rjesenje ponistiti ili ukinuti.

lan 256.

- (1) Protiv zakljucka donesenog o prijedlogu za obnovu pos-tupka, kao i protiv rjesenja donesenog u obnovljenom postupku, moze se izjaviti zalba samo kad je taj zakljucak, odnosno rjesenje donio prvostepeni organ.
- (2) Ako je zakljucak ili rjesenje u obnovi postupka donio drugostepeni organ, protiv tog zakljucka, odnosno rjesenja moze se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

lan 257.

- (1) Prijedlog za obnovu postupka, po pravilu, ne odgadja izvršenje rjesenja po kome se obnova trazi, ali organ koji je nadlezan za odlucivanje o prijedlogu za obnovu postupka, ako smatra da ce prijedlog za obnovu biti uvazen, moze po sluzbenoj duznosti ili na zahtjev stranke rijesiti da se odgodi izvršenje dok se ne odluci o pitanju obnove postupka.
- (2) Zakljucak kojim se dopusta obnova postupka odgadja izvršenje rjesenja protiv koga je obnova dozvoljena.

XVI - OSOBITI SLUCAJEVI PONISTAVANJA, UKIDANJA I MIJENJANJA RJESENJA

1. Mijenjanje i ponistavanje rjesenja u vezi s upravnim sporom

lan 258.

- (1) Organ protiv cijeg je rjesenja pravovremeno pokrenut upravni spor moze do okoncanja spora, ako uvazava sve zahtjeve tuzbe, ponistiti ili izmijeniti svoje rjesenje iz onih razloga iz kojih bi sud mogao ponistiti takvo rjesenje, ako se time ne vrijedja pravo stranke u upravnom postupku ili trece osobe.
- (2) Rjesenje o ponistavanju ili izmjeni rjesenja sukladno odredbi stava 1. ovog clana, organ donosi po sluzbenoj duznosti u momentu kad iz tuzbe koju mu je sud dostavio na odgovor i uvidom u cijeli spis utvrdi da je tuzba osnovana.
- (3) Rjesenje doneseno po odredbi stava 2. ovog clana dostavlja se stranci i sudu kod kojeg je pokrenut upravni spor. Rjesenje se donosi u roku koji je sud odredio za davanje odgovora na tuzbu, odnosno prije nego se okonca upravni spor.

2. Zahtjev za zastitu zakonitosti

lan 259.

- (1) Protiv pravomocnog rjesenja donesenog u stvari u kojoj se ne moze voditi upravni spor, a sudska zastita nije osigurana ni izvan upravnog spora, tuzilac ima pravo da podigne zahtjev za zastitu zakonitosti, ako smatra da je rjesenjem povrijedjen zakon.
- (2) Zahtjev za zastitu zakonitosti po odredbi stava 1. ovog clana moze se podici u roku od 30 dana od dana kad je rjesenje dostavljeno tuzitelju, a ako mu nije dostavljeno - u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja stranci.
- (3) Zahtjev za zastitu zakonitosti podize federalni tuzitelj kad o zahtjevu rjesava federalni organ, a kantonalni tuzitelj - kad o zahtjevu rjesava kantonalni organ odnosno gradska ili opcinska sluzba za upravu.
- (4) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio federalni organ uprave ili federalna ustanova rjesava federalni organ uprave koji je nadlezan za rjesavanje o zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - Vlada Federacije.
- (5) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio kantonalni organ uprave ili ustanova, odnosno gradska ili opcinska sluzba za upravu, o zahtjevu za zastitu zakonitosti rjesava kantonalni organ uprave koji je nadlezan za rjesavanje po zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - vlada kantona.
- (6) Povodom zahtjeva za zastitu zakonitosti nadležni organ moze ukinuti pobijano rjesenje ili odbiti zahtjev. Protiv rjesenja donesenog po zahtjevu za zastitu zakonitosti zalba nije dopustena.
- (7) Inicijativu nadleznom tuziocu za podnosenje zahtjeva za zastitu zakonitosti mogu podnijeti i stranka i druga zainteresirana osoba.

3. Ponistavanje i ukidanje rjesenja po pravu nadzora

lan 260.

(1) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku nadlezni ce organ ponistiti po pravu nadzora:

- 1) ako je rjesenje donio stvarno nenadlezni organ a nije rijec o slucaju predvidjenom u clanu 264. tacka 1. ovog zakona;
- 2) ako je u istoj stvari ranije doneseno pravomocno rjesenje kojim je ta upravna stvar drugacije rijesena;
- 3) ako je rjesenje donio jedan organ bez suglasnosti, potvrde, odobrenja ili misljenja drugog organa a ovo je potrebno po zakonu ili drugom propisu utemeljenom na zakonu;
- 4) ako je rjesenje donio mjesno nenadlezan organ;
- 5) ako je rjesenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge nedopustene radnje.

(2) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku moze se ukinuti po pravu nadzora ako je njime ocigledno povrijedjen materijalni zakon. U stvarima u kojima sudjeluju dvije ili vise stranaka sa suprotnim interesima rjesenje se moze ukinuti samo po pristanku zainteresiranih stranaka.

(3) Ako je za donosenje rjesenja nadlezan organ uprave odnosno gradska ili općinska služba za upravu, a rjesenje je donijelo zakonodavno tijelo ili organ izvršne vlasti Federacije ili kantona ili općine odnosno grada, takvo se rjesenje ne moze ponistiti na osnovu odredbe tacke 1. stava 1. ovog clana, zbog toga sto ga nije donio nadlezni organ.

lan 261.

(1) Rjesenje moze ponistiti ili ukinuti po pravu nadzora drugostepeni organ. Ako nema drugostepenog organa, rjesenje moze ponistiti ili ukinuti Vlada Federacije, ako se radi o rjesenju federalnog organa uprave ili federalne ustanove, odnosno vlada kantona ako se radi o rjesenju kantonalnog organa uprave ili kantonalne ustanove, kao i o rjesenju općinskog nacelnika ili gradonacelnika, odnosno općinske ili gradske službe za upravu.

(2) Nadlezni organ donosi rjesenje o ponistenju rjesenja po službenoj dužnosti, na zahtjev stranke, tuzioca ili ombudsmena, a rjesenje o ukidanju po službenoj dužnosti ili na zahtjev tuzioca ili ombudsmena.

(3) Rjesenje o ponistenju na osnovu tac. 1., 2. i 3. stava 1. clana 260. ovog zakona moze se donijeti u roku od pet godina, a na osnovu tacke 4. stava 1. tog clana - u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.

(4) Rjesenje o ponistenju rjesenja na osnovu clana 260. stav 1. tacka 5. ovog zakona moze se donijeti bez obzira na rokove utvrdjene u stavu 3. ovog clana.

(5) Rjesenje o ukidanju na osnovu stava 2. clana 260. ovog zakona moze se donijeti u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.

(6) Protiv rjesenja donesenog na osnovu clana 260. ovog zakona nije dopustena zalba, vec se protiv njega moze nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

4. Ukidanje i mijenjanje pravomocnog rjesenja uz pristanak ili na zahtjev stranke

lan 262.

(1) Ako je pravomocnim rjesenjem stranka stekla neko pravo, a organ koji je donio to rjesenje smatra da je u tom rjesenju nepravilno primijenjen materijalni zakon, moze rjesenje ukinuti ili izmijeniti radi njegovog uskladjivanja sa zakonom samo ako stranka koja je na osnovu tog rjesenja stekla pravo na to pristane i ako se time ne vriedja pravo trece osobe. Pristanak stranke je obavezan i za izmjenu na stetnu stranke pravomocnog rjesenja kojim je stranci odredjena obaveza.

(2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog clana, a na zahtjev stranke, moze se ukinuti ili izmijeniti i pravomocno rjesenje koje je nepovoljno po stranku. Ako organ utvrdi da nema potrebe da se rjesenje ukine ili izmijeni, duzan je da o tome obavijesti stranku.

(3) Izmjena rjesenja na osnovu ovog clana djeluje samo ubuduće.

(4) Rjesenje na osnovu st. 1. i 2. ovog clana, donosi prvostepeni organ koji je donio rjesenje, a drugostepeni organ samo kad je svojim rjesenjem odlucio o stvari. Ako je taj organ ukinut ili je prestao biti nadlezan u stvari o kakvoj je rijec, rjesenje donosi organ koji je za tu stvar nadlezan u vrijeme donosenja rjesenja.

(5) Zalba protiv novog rjesenja donesenog na osnovu ovog clana dopustena je samo ako je to rjesenje donio prvostepeni organ. Ako je rjesenje donio drugostepeni organ, odnosno ako je rjesenje prvostepenog organa konacno, protiv tog rjesenja moze se pokrenuti upravni spor.

5. Vanredno ukidanje rjesenja

lan 263.

(1) Izvrsno rjesenje moze se ukinuti ako je to potrebno radi otklanjanja teske i neposredne opasnosti po zivot i zdravlje ljudi, javnu sigurnost, javni mir i poredak ili javni moral, ili radi otklanjanja poremećaja u privredi, ako se to ne bi moglo uspješno otkloniti drugim sredstvima, kojima bi se manje diralo u stecena prava. Rjesenje se moze ukinuti i samo djelimicno, u opsegu koliko je neophodno da se opasnost otkloni ili zastite navedeni javni interesi.

(2) Ako je rjesenje donio prvostepeni organ, to rjesenje moze, u smislu stava 1. ovog clana, ukinuti drugostepeni organ, a ako drugostepenog organa nema - odgovarajuci organ iz stava 1. clana 261. ovog zakona.

(3) Protiv rjesenja kojim se izvrsno rjesenje ukida dopustena je zalba samo kad je to rjesenje donio prvostepeni organ. U suprotnom, protiv takvog rjesenja moze se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

(4) Stranka koja usljed ukidanja rjesenja trpi stetu ima pravo na naknadu samo stvarne stete. Za rjesavanje o zahtjevu za naknadu stete nadlezan je u prvom stepenu sud koji bi po Zakonu o upravnim sporovima bio nadlezan za rjesavanje upravnog spora protiv rjesenja donesenog na osnovu ovog clana. O visini naknade stete ovaj sud rjesava po opcim pravilima o naknadi stete uzimajuci u obzir sve okolnosti slucaja.

6. Oglasavanje rjesenja nistavim

lan 264.

Nistavim se oglašava rjesenje:

- 1) koje je u upravnom postupku doneseno u stvari iz sudske nadleznosti ili u stvari o kojoj se uopce ne moze rjesavati u upravnom postupku;
- 2) koje bi svojim izvrsenjem moglo prouzrokovati neko djelo kaznjivo po kaznenom zakonu;
- 3) cije izvrsenje uopce nije moguće;
- 4) koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke (clan 124.), a na koje rjesenje stranka nije naknadno izricito ili precutno pristala;
- 5) koje sadrzi nepravilnost koja je po nekoj izricitoj zakon-skoj odredbi predvidjena kao razlog nistavosti.

lan 265.

(1) Rjesenje se moze u svako doba oglasiti nistavim po sluzbenoj duznosti ili po prijedlogu stranke ili tuzioca ili om-budsmena.

(2) Rjesenje se moze oglasiti nistavim u cijelosti ili djelimicno.

(3) Rjesenje oglašava nistavim organ koji ga je donio ili drugostepeni organ, a ako drugostepenog organa nema -odgovarajuc i organ iz stava 1. clana 261. ovog zakona.

(4) Protiv rjesenja kojim se neko rjesenje oglašava nistavim ili se odbija prijedlog stranke ili tuzioca, ili ombudsmena za oglašavanje rjesenja nistavim dopustena je zalba. Ako nema organa koji rjesava o zalbi, protiv takvog rjesenja moze se nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

7. Pravne posljedice ponistavanja i ukidanja

lan 266.

(1) Ponistavanjem rjesenja i oglašavanjem rjesenja nistavim, ponistavaju se i pravne posljedice koje je takvo rjesenje proiz-velo.

(2) Ukidanjem rjesenja ne ponistavaju se pravne posljedice koje je rjesenje vec proizvelo do dana ukidanja, ali se onemogućava daljnje proizvodjenje pravnih posljedica ukinutog rjesenja.

(3) Organ koji sazna za rjesenje kojim je povrijedjen zakon, a povreda moze biti razlog za obnovu postupka, odnosno za ponistavanje, ukidanje ili mijenjanje rjesenja, duzan je bez odgadjanja da o tome obavijesti organ nadlezan za pokretanje postupka i donosenje rjesenja.

C E T V R T I D I O

XVII - IZVRSENJE RJESENJA I ZAKLJUČAKA

1. Opce odredbe

lan 267.

- (1) Rjesenje doneseno u upravnom postupku izvrsava se posto postane izvrsno.
- (2) Prvostepeno rjesenje postaje izvrsno:
  - 1) istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena;
  - 2) dostavom stranci, ako zalba nije dopustena;
  - 3) dostavom stranci, ako zalba ne odgadja izvrsenje;
  - 4) dostavom stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.
- (3) Drugostepeno rjesenje kojim je izmijenjeno prvostepeno rjesenje postaje izvrsno kad se dostavi stranci.
- (4) Ako je u rjesenju odredjeno da se radnja koja je predmet izvrsenja moze izvorsiti u ostavljenom roku, rjesenje postaje izvrsno istekom tog roka. Ako rjesenjem nije odredjen rok za izvrsenje radnje, rjesenje postaje izvrsno u roku od 15 dana od dana donosenja rjesenja. Rjesenjem ostavljeni rok za izvrsenje rjesenja, odnosno propisani rok od 15 dana za izvrsenje pocinje da tece od dana kad rjesenje, u smislu st. 2. i 3. ovog clana, postane izvrsno.
- (5) Izvrsenje se moze provesti i na temelju zakljucenog poravnjanja, ali samo protiv osobe koja je ucestvovala u zak-ljuc ivanju poravnjanja.
- (6) Ako se rjesenje odnosi na dvije ili vise stranaka koje u postupku ucestvuju sa istovjetnim zahtjevima, zalba koju pod-nese bilo koja od tih stranaka sprecava izvrsnost rjesenja.
- (7) Nakon isteka roka od pet godina od dana kad je rjesenje postalo izvrsno ne moze se traziti njegovo izvrsenje.

lan 268.

- (1) Zakljucak donesen u upravnom postupku izvrsava se posto postane izvrsan.
- (2) Zakljucak protiv koga se ne moze izjaviti posebna zalba, kao i onaj zakljucak protiv koga se moze izjaviti posebna zalba koja ne odgadja izvrsenje zakljucka, postaje izvrsan priopcenjem, odnosno dostavom stranci.
- (3) Kad je zakonom ili samim zakljuckom odredjeno da zalba odgadja izvrsenje zakljucka, zakljucak postaje izvrsan istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena, a ako je izjavljena -dostavljanjem stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.
- (4) U ostalim slucajevima zakljucak postaje izvrsan pod uvjetima propisanim za izvrsnost rjesenja u clanu 267. st. 3., 4. i 6. ovog zakona.
- (5) Odredbe ovog zakona o izvrsenju rjesenja vase i za izvrsenje zakljucka.

lan 269.

Izvrsenje rjesenja donesenog u upravnom postupku provodi se radi ostvarivanja novcanih potrazivanja ili nenovcanih obaveza.

lan 270.

- (1) Kad postoji mugucnost da se izvrsenje provede na vise nacina i primjenom raznih sredstava, izvrsenje ce se provesti na onaj nacin i primjenom onog sredstva koje dovodi do cilja a koje je po izvrsenika najblaze.
- (2) Nedjeljom i u dane praznika kada se ne radi,kao i nocu, radnje izvrsenja mogu se provoditi samo iznimno i to ako postoji opasnost od nastanka znatne stete i ako je organ koji provodi izvrsenje izdao za to pismeni nalog.

lan 271.

- (1) Izvrsenje se provodi protiv osobe koja je obavezna da ispuni obavezu (izvrsenik), odnosno njegovih nasljednika ili pravnih slijednika.
- (2) Izvrsenje se provodi po sluzbenoj duznosti ili na prijedlog stranke.
- (3) Po sluzbenoj duznosti izvrsenje se provodi kad to nalaze javni interes. Izvrsenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (trazilac izvrsenja).

lan 272.

- (1) Izvrsenje rjesenja provodi se administrativnim putem (administrativno izvrsenje), a u slucajevima predvidjenim ovim zakonom - sudskim putem (sudsko izvrsenje).
- (2) Amdinistrativno izvrsenje provode organi uprave po odredbama ovog, odnosno posebnog zakona, a sudsko izvrsenje - nadlezni sud po propisima koji vase za sudsko izvrsenje.

lan 273.

- (1) Izvršenje radi ispunjenja nenovcanih obaveza izvršenika provodi se administrativnim putem.
- (2) Izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja provodi se sudskim putem. Izuzetno, izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja iz primanja na osnovu radnog odnosa može se provesti administrativnim putem po pristanku izvršenika.

lan 274.

- (1) Administrativno izvršenje provodi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, ako posebnim propisom nije za to određen drugi organ.
- (2) Ako je propisano da administrativno izvršenje ne može provoditi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, a posebnim propisima nije određen organ koji je za to ovlašten, izvršenje provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem se području nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (3) Administrativno izvršenje rješavanja koja donose institucije koje imaju javne ovlasti, koje nisu zakonom ovlaštene da same izvršavaju svoja rješavanja, dozvoljava i provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem području se nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (4) Organi unutarnjih poslova dužni su da organu nadležnom za provođenje izvršenja, na njegov zahtjev, pruže pomoć u provođenju izvršenja.

lan 275.

- (1) Da bi se moglo pristupiti izvršenju rješavanja, potrebno je da organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja donese po službenoj dužnosti ili na zahtjev tražioca izvršenja zaključak o dozvoli izvršenja. Zaključkom se utvrđuje da je rješavanje koje se ima izvršiti postalo izvršno i određuje način izvršenja. Protiv ovog zaključka dopustena je žalba nadležnom drugostepenom organu.
- (2) Zaključak o dozvoli izvršenja rješavanja koje je doneseno u upravnoj stvari po službenoj dužnosti, organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja dužan je da donese bez odgađanja kad je takvo rješavanje postalo izvršno, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je rješavanje postalo izvršno, ako posebnim propisima nije drugačije određeno, s tim da se taj rok može produžiti još do 30 dana.
- (3) Kad administrativno izvršenje ne provodi organ koji je rješavao u prvom stupnju, već drugi organ određen posebnim propisom, tražilac izvršenja podnosi prijedlog za izvršenje tom organu ili instituciji koja ima javne ovlasti, ako je ta institucija donijela rješavanje koje se ima izvršiti. Ako je rješavanje postalo izvršno, ovaj organ odnosno institucija stavlja na rješavanje potvrdu da je postalo izvršno (potvrda izvršnosti) i dostavlja ga radi izvršenja organu nadležnom za izvršenje, s tim što obavezno istovremeno mora predložiti i način izvršenja.
- (4) Kad se po službenoj dužnosti ima provesti izvršenje rješavanja organa, odnosno institucije koji imaju javne ovlasti, a nisu ovlašteni za provođenje izvršenja, oni se radi izvršenja obraćaju organu nadležnom za izvršenje na način propisan u stavu 3. ovog člana.

lan 276.

- (1) Administrativno izvršenje koje provodi organ, koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, provodi se na osnovu rješavanja koje je postalo izvršno i zaključka o dozvoli izvršenja.
- (2) Administrativno izvršenje koje provodi neki drugi organ provodi se na osnovu rješavanja na kom je stavljena potvrda izvršnosti i donesen zaključak o dozvoli izvršenja.

lan 277.

- (1) U postupku administrativnog izvršenja može se izjaviti žalba, koja se odnosi samo na izvršenje, a njome se ne može pobijati pravilnost rješavanja koje se izvršava.
- (2) Žalba se izjavljuje nadležnom drugostepenom organu. Žalba ne odgađja započeto izvršenje. U pogledu roka za žalbu i organa nadležnog za rješavanje o žalbi primjenjuju se odredbe čl. 223. do 228. ovog zakona.

lan 278.

(1) Organ nadležan za administrativno izvršenje obavezan je po službenoj dužnosti obustaviti započeto izvršenje i provedene radnje ponistiti, ako se utvrdi da je obaveza izvršena, da izvršenje nije bilo uopće dopušteno, da je bilo provedeno prema osobi koja nije u obavezi, ili ako tražilac izvršenja odustane od svog zahtjeva, odnosno ako je izvršno rješenje ponisteno ili ukinuto.

(2) Administrativno izvršenje će se odgoditi ako se utvrdi da je u pogledu izvršenja obaveze dozvoljen pocek, ili je umjesto privremenog rješenja koje se izvršava doneseno rješenje o glavnoj stvari koje se razlikuje od privremenog rješenja. Odgodjanje izvršenja odobrava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

lan 279.

(1) Novčane kazne izrečene po ovom zakonu izvršavaju organi nadležni za izvršenje novčanih kazni izrečenih za prekršaje.

(2) Novčana kazna naplacuje se u korist Federacije ili kan-tona ili općine odnosno grada, zavisno od toga čiji je organ izrekao kaznu.

lan 280.

(1) Kad se ima provesti sudsko izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku, organ čije se rješenje ima izvršiti stavlja na rješenje potvrdu izvršnosti (član 275. stav 3.) i dostavlja ga radi izvršenja sudu nadležnom za izvršenje.

(2) Rješenje doneseno u upravnom postupku koje sadrži potvrdu izvršnosti jeste osnov za sudsko izvršenje. To izvršenje provodi se po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

(3) Neosnovanu potvrdu izvršnosti ukinut će rješenjem organ koji je potvrdu stavio i to rješenje odmah dostaviti sudu nadležnom za izvršenje.

2. Izvršenje nenovčanih obaveza

lan 281.

Izvršenje radi ostvarenja nenovčanih obaveza izvršenika provodi se preko drugih osoba ili prinudom.

a) Izvršenje preko drugih osoba

lan 282.

(1) Ako se izvršenikova obaveza sastoji u izvršenju radnje koju može izvršiti i druga osoba, a izvršenik je ne izvrši uopće ili je ne izvrši u cijelosti, ova radnja će se izvršiti preko druge osobe, na trošak izvršenika. Izvršenik mora biti na to prethodno pismeno opomenut.

(2) U takvom slučaju organ koji provodi izvršenje može zaključkom naložiti izvršeniku da unaprijed položi iznos koji je potreban za podmirenje troškova izvršenja a da se obracun naknadno izvrši. Zaključak o polaganju ovog iznosa je izvršan.

b) Izvršenje prisilom

lan 283.

(1) Ako je izvršenik dužan da nešto dopusti ili da trpi, pa postupa protivno toj obavezi, ili ako je predmet izvršenja izvršenikova radnja koju ne može umjesto njega da izvrši druga osoba, organ koji provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjavanje obaveze izricanjem novčanih kazni.

(2) Organ koji provodi izvršenje najprije će zaprijetiti izvršeniku primjenom prisilnog sredstva ako svoju obavezu ne izvrši u ostavljenom roku. Ako izvršenik u toku tog roka poduzme neku radnju protivno svojoj obavezi, ili ako ostavljeni rok bezuspješno proteče, zapriječeno prisilno sredstvo će se odmah izvršiti, a ujedno će se odrediti novi rok za izvršenje radnje i zaprijetiti novom, strožijom prisilnom mjerom.

(3) Prisilna novčana kazna koja se na osnovu stava 2. ovog člana izriče prvi put ne može biti veća od 50 DM. Svaka kasnija prisilna novčana kazna može biti ponovo izrečena u istom iznosu.

(4) Naplacena novčana kazna se ne vraća.

lan 284.

Ako se izvršenje nenovčane obaveze ne može uopće ili ne može pravovremeno provesti primjenom sredstava predviđenih u čl. 282. i 283. ovog zakona, izvršenje se, prema prirodi obaveze, može provesti i neposrednom prisilom, ukoliko propisima nije drugačije određeno.

Član 285.

(1) Kad je na osnovu rješenja provedeno izvršenje, a to rješenje se kasnije poništi ili izmijeni, izvršenik ima pravo da traži da mu se vrati ono što mu je oduzeto, odnosno da se vrati u stanje koje proizilazi iz novog rješenja.

(2) O traženju izvršenika iz stava 1. ovog člana rješava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

3. Izvršenje radi osiguranja i privremeni zaključak

a) Izvršenje radi osiguranja

Član 286.

(1) Radi osiguranja izvršenja može se zaključkom dopustiti izvršenje rješenja i prije nego što je ono postalo izvršno, ako bi bez toga moglo biti osuđeno ili znatno otežano izvršenje nakon što rješenje postane izvršno.

(2) Ako je riječ o obavezama koje se prisilno izvršavaju samo na prijedlog stranke, predlagac mora opasnost od sprecavanja ili otežavanja ispunjenja učiniti vjerojatnim, a organ može izvršenje iz stavka 1. ovog člana uvjetovati davanjem osiguranja prema članu 215. stavu 2. ovog zakona.

(3) Protiv zaključka donesenog na prijedlog stranke za izvršenje radi osiguranja, kao i protiv zaključka donesenog po službenoj dužnosti, dopustena je posebna žalba. Žalba protiv zaključka kojim je određeno izvršenje radi osiguranja ne odgadja provođenje izvršenja.

Član 287.

(1) Izvršenje radi osiguranja može se provoditi administrativnim ili sudskim putem.

(2) Kad se izvršenje radi osiguranja provodi sudskim putem, sud postupuje po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

Član 288.

Izvršenje privremenog rješenja (član 215.) može se provoditi samo u onom opsegu i u onim slučajevima ukoliko je dopušteno izvršenje radi osiguranja (čl. 286. i 287.).

b) Privremeni zaključak o osiguranju

Član 289.

(1) Ako postoji ili je učinjena bar vjerojatnom obaveza stranke, a postoji opasnost da će obavezana stranka raspolaganjem imovine, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način, osujetiti ili znatno otežati izvršenje te obaveze, organ nadležan za donošenje rješenja o obavezi stranke može prije donošenja rješenja o toj obavezi donijeti privremeni zaključak radi osiguranja izvršenja obaveze. Pri donošenju privremenog zaključka nadležni organ dužan je voditi računa o odredbi člana 270. ovog zakona i obrazložiti zaključak.

(2) Donošenje privremenog zaključka može se uvjetovati davanjem osiguranja predviđenog u članu 215. stavu 2. ovog zakona.

(3) Glede privremenog zaključka donesenog na temelju stava 1. ovog člana, primjenjivat će se odredbe člana 286. stav 3. i člana 287. ovog zakona.

Član 290.

(1) Ako je pravomoćnim rješenjem utvrđeno da pravno ne postoji obaveza stranke za čije je osiguranje bio donesen privremeni zaključak, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog zaključka bio neopravdan, predlagac u čiju je korist privremeni zaključak donesen naknadit će protivnoj stranci štetu koja joj je uzrokovana donesenim zaključkom.

(2) O naknadi štete iz stava 1. ovog člana rješava organ koji je donio privremeni zaključak.

(3) Ako je u slučaju iz stava 1. ovog člana ocito da je privremeni zaključak bio isposlovan iz obijesti,

predlagac će se kazniti novčanom kaznom do 50 DM. Protiv zaključka o kazni dopustena je posebna žalba, koja odgadja izvršenje zaključka.

PETI DIO

PROVODJENJE ZAKONA I PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

XVIII - MJERE ZA PROVODJENJE ZAKONA

lan 291.

(1) Institucije koje imaju javne ovlasti ne mogu u upravnom postupku koji one vode same primjenjivati prisilne mjere privodjenja ili dovodjenja predviđene u članu 72. st. 3. i 4., članu 167. stav 3. i članu 179. st. 1. i 2. ovog zakona.

(2) Ako se u toku postupka koji vodi institucija koja ima javne ovlasti utvrdi da se postupak ne može provesti uopće ili se ne može pravilno provesti bez primjene prisilnih mjera predviđenih u odredbama stava 1. ovog člana, ta institucija će se obratiti kantonalnom organu uprave nadležnom za poslove opće uprave, radi primjene te prinudne mjere, ako federalnim, odnosno kantonalnim zakonom nije određen drugi organ. Na traženje institucije koja ima javne ovlasti, taj kantonalni organ je ovlasten da primijeni predviđenu prisilnu mjeru privodjenja, odnosno dovodjenja, ako se utvrdi da je to neophodno radi provodjenja postupka.

(3) Ako kantonalni organ uprave kome se institucija koja ima javne ovlasti obratila u smislu stava 2. ovog člana, ne donese u roku od pet dana zaključak o primjeni prinudne mjere, dužan je odmah obavijestiti tu instituciju zbog čega smatra da ne treba primijeniti traženu prinudnu mjeru privodjenja odnosno dovodjenja.

(4) U slučaju, da organ iz stava 3. ovog člana ne donese u roku zaključak o primjeni prinudne mjere ili ne obavijesti instituciju u propisanom roku o razlozima neprimjenjivanja prinudne mjere, institucija koja ima javne ovlasti može u roku od osam dana od isteka roka iz stava 3. ovog člana uložiti prigovor Federalnom ministarstvu pravde. Ovaj organ dužan je odlučiti o prigovoru u roku od tri dana od prijema prigovora.

lan 292.

(1) U organima uprave, kao i u institucijama koje imaju javne ovlasti, ako zakonom nije drugačije određeno, ovlastenje za poduzimanje radnji u upravnom postupku i ovlastenje za rješavanje u upravnim stvarima (član 36.) može se dati samo osobi koja ima zakonom propisanu odgovarajuću stručnu spremu, radno iskustvo i položen stručni ispit.

(2) Osobe iz stava 1. ovog člana polazu stručni ispit prema federalnim propisima koji se odnose na polaganje stručnog ispita službenika federalnih organa uprave.

lan 293.

(1) Rukovodioci federalnih i kantonalnih organa uprave, a u gradu - gradonačelnik i u općini - općinski načelnik, odnosno rukovodioci institucija koje imaju javne ovlasti odgovorni su za pravilnu i dosljednu primjenu ovog zakona, a naročito su odgovorni da se upravne stvari rješavaju u zakonom propisanim rokovima. U cilju pravilnog i efikasnog rješavanja stvari u upravnom postupku, te odgovorne osobe su obavezne poduzeti mjere da se kontinuirano osigurava i provodi stručno usavršavanje službenika i drugih osoba koje rade na rješavanju upravnih stvari.

(2) Službena osoba koja je ovlastena za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno koja je ovlastena za rješavanje u upravnim stvarima, dužna je da u roku od tri dana od isteka roka za rješavanje iz čl. 216. i 244. ovog zakona obavijesti pismeno stranku o razlozima zbog kojih rješenje, odnosno zaključak nije donesen i o tome koje će radnje poduzeti radi donošenja rješenja, odnosno zaključka i poučiti stranku koja pravna sredstva može koristiti. To obavještenje se istovremeno mora da dostavi i odgovornim osobama iz stava 1. ovog člana radi poduzimanja mjera da se rješenje odnosno zaključak donese bez odlaganja.

(3) Službena osoba iz stava 2. ovog člana koja je ovlastena da vodi upravni postupak, odnosno da rješava upravne stvari, čini težu povredu radne dužnosti, ako je njenom krivicom došlo do neizvršenja određenih procesnih radnji u upravnom postupku, zbog kojih se rješenje, odnosno zaključak nije mogao donijeti u zakonskom roku.

(4) Nadležna upravna inspekcija ima pravo da zahtijeva pokretanje postupka odgovornosti kod nadležnog organa protiv rukovodioca organa uprave odnosno rukovodioca institucije koja ima javne ovlasti, koji propusti izvršenje dužnosti iz stava 1. ovog člana, kao i protiv onog koji, protivno članu 292. ovog zakona, ovlasti

službenu osobu za poduzimanje radnji u postupku ili za rješavanje u upravnim stvarima koja ne ispunjava propisane uvjete, kao i disciplinski postupak protiv osoba iz stava 3. ovog člana.

član 294.

(1) U gradu - gradonačelnik, a u općini - općinski načelnik, obavezni su jedanput godišnje podnijeti pismeni izvještaj gradskom odnosno općinskom vijeću o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku svih gradskih, odnosno općinskih službi za upravu.

(2) Primjerak izvještaja iz stava 1. ovog člana, istovremeno se dostavlja i kantonalnom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(3) Kantonalni organi uprave i upravne ustanove obavezni su da godišnji izvještaj o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku iz svoje nadležnosti podnesu kantonalnoj vladi, a federalni organ uprave i federalne ustanove izvještaj podnose Vladi Federacije.

(4) Kantonalni i federalni organi uprave obavezni su primjerak izvještaja iz stava 3. ovog člana, dostaviti i Federalnom ministarstvu pravde, a kantonalni organi uprave svoj izvještaj dostavljaju i kantonalnom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(5) Kantonalni organ uprave nadležan za poslove opće uprave, odnosno Federalno ministarstvo pravde, izvještaj iz stava 2., odnosno stava 4. ovog člana, koriste za poduzimanje odgovarajućih mjera putem upravne inspekcije i drugih mjera za koje su zakonom ovlaštani radi pravilne i dosljedne primjene odredaba ovog zakona.

(6) Izvještaj iz stava 1. odnosno stava 3. ovog člana sadrži naročito slijedeće podatke: broj podnesenih zahtjeva od stranaka, broj pokrenutih upravnih postupaka po službenoj dužnosti, način i rokove rješavanja upravnih stvari u prvostepenom i dru-gostepenom upravnom postupku, broj poništenih odnosno ukinutih upravnih akata, broj odbacjenih zahtjeva, odnosno obustavljenih upravnih postupaka, broj i vrste primijenjenih prisilnih mjera, odnosno izrečenih novčanih kazni i broj neriješenih upravnih predmeta.

član 295.

(1) Način iskazivanja podataka u izvještajima iz stava 1. odnosno izvještajima iz stava 3. člana 294. ovog zakona, za gradske, općinske i kantonalne organe uprave i upravne ustanove propisuje rukovodilac kantonalnog organa uprave nadležnog za opću upravu, a za izvještaj federalnih organa uprave i federalnih ustanova - federalni ministar pravde.

(2) Federalni ministar pravde propisuje, po potrebi, obrasce za pozive, dostavnice, naredjenja za privođenje, odnosno dovodjenje, zapisnike, zapisnike u vidu knjiga, rješenja iz člana 207. stav 1. i člana 211. i uvjerenja iz člana 118. stav 1. ovog zakona, kao i za druge akte u upravnom postupku za potrebe federalnih organa uprave i federalnih ustanova i federalnih institucija koje imaju javne ovlasti.

(3) Rukovodilac kantonalnog organa uprave nadležnog za opću upravu propisuje, po potrebi, obrasce iz stava 2. ovog člana, za potrebe kantonalnih organa uprave i upravnih ustanova, kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti i za gradske i općinske službe za upravu.

član 296.

(1) Na traženje građana, organa uprave, institucija koje imaju javne ovlasti, kao i drugih organa i institucija, Federalno ministarstvo pravde dužno je davati objašnjenja o primjeni odredaba ovog zakona.

(2) Objasnjenja o primjeni odredaba ovog zakona Federalno ministarstvo pravde može davati i po službenoj dužnosti radi osiguranja jedinstvene primjene ovog zakona.

XIX - NADZOR NAD PROVODJENJEM OVOG ZAKONA

član 297.

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u federalnim organima uprave i u federalnim ustanovama i drugim federalnim organima, u federalnim institucijama koje imaju javne ovlasti i u kantonalnim organima uprave i gradskim i općinskim službama za upravu, u pitanjima u kojima ti organi, službe i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na osnovu federalnog zakona ili drugog federalnog propisa - vrši Federalno ministarstvo pravde.

(2) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u kantonalnim organima uprave i u kantonalnim ustanovama, i u drugim kantonalnim organima, u gradskim i općinskim službama za upravu, kao i u institucijama koje vrše javne ovlasti na osnovu kantonalnog zakona, u pitanjima u kojima organi, službe i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na temelju kantonalnog zakona i drugog kantonalnog propisa, kao i

propisa općinskog i gradskog vijeća - vrši kantonalni organ uprave nadležan za poslove pravosuđa.

(3) Federalno ministarstvo pravde i kantonalni organ uprave nadležan za poslove pravosuđa, nadzor iz st. 1. i 2. ovog člana, nad provođenjem ovog zakona ostvaruju prvenstveno putem upravne inspekcije, kao i na drugi zakonom dozvoljen način.

(4) Organi, službe i institucije iz st. 1. i 2. ovog člana, dužni su omogućiti ostvarivanje uvida u upravno rješavanje i postupati po nalogima upravne inspekcije koja vrši nadzor i na traženje te inspekcije dostavljati potrebne podatke, spise i obavještenja o pitanjima koja se odnose na upravne stvari koje se rješavaju u upravnom postupku.

XX - KAZNE NE ODREDBE

Član 298.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako za rješavanje u upravnim stvarima, odnosno za poduzimanje radnji u postupku odredi osobu koja ne ispunjava propisane uvjete (član 36. stav 2, u vezi s članom 292. stav 1),

2) ako odbije da primi pismeni podnesak stranke ili usmeno priopćenje u zapisnik, odnosno ne izda potvrdu o prijemu podneska (član 65. st. 1, 2. i 3),

3) ako izvrši pozivanje noću suprotno odredbi člana 71. stav 2. ovog zakona,

4) ako se pozvana osoba prinudno privede, a u pozivu nije bila naznačena primjena te mjere (član 72. stav 3),

5) ako se po službenoj dužnosti ne pribavljaju podaci o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija ili ako se od stranke traži da pribavi i podnese dokaze koje brže i lakše može pribaviti organ koji vodi postupak ili ako traži da stranka podnese uvjerenja koja organi nisu dužni izdavati (član 134. stav 3. i član 135. stav 2),

6) ako nije data mogućnost stranci da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima se zasniva rješenje, odnosno da učestvuje u izvođenju dokaza ili je doneseno rješenje prije nego što se stranci pruži mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima (član 141. stav 3),

7) ako na zahtjev stranke neće da izda uvjerenje ili drugu ispravu o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju ili ako uvjerenje ili drugu ispravu ne izda u propisanom roku ili ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje uvjerenja (član 169. st. 1, 2, 5. i 6),

8) ako ne postupi po zahtjevu nadležnog organa u vezi s davanjem isprave (član 166),

9) ako po zahtjevu stranke ne donese rješenje i ne dostavi ga stranci u propisanom roku (član 216),

10) ako žalbu sa spisima ne dostavi drugostepenom organu u propisanom roku (član 235),

11) ako ne postupi po traženju drugostepenog organa ili ako u svemu ne postupi po drugostepenom rješenju ili ako rješenje ne donese u propisanom roku (član 239),

12) ako na zahtjev drugostepenog organa ne dostavi u roku traženo obavještenje ili ako po nalogu drugostepenog organa ne donese rješenje u propisanom roku, ili ako na zahtjev drugostepenog organa ne prikupi tražene podatke i ne dostavi ih u propisanom roku (član 243),

13) ako ne donese rješenje po žalbi u propisanom roku (član 244),

14) ako ne postupi po nalogu drugostepenog organa ili traženi materijal ne dostavi u roku (član 254. stav 3),

15) ako onemogućava uvid u upravno rješavanje ili ako ne postupi po nalogima nadležnog organa, odnosno upravne inspekcije koja vrši nadzor ili neće da dostavi potrebne podatke, spise i obavještenja na zahtjev organa odnosno upravne inspekcije (član 297. stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom od 300 do 1.200 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u službi za upravu.

Član 299.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 do 6.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako ne pruži zatraženu pravnu pomoć ili ako ne postupi u vezi s molbom za pomoć u određenom roku (član 41. st. 1. i 2),

2) ako saslušanim osobama ne pročita zapisnik ili ako onemogućiti da saslušane osobe pregledaju zapisnik (član 76. stav 1),

3) ako stranci ili drugoj osobi onemogućiti razgledanje spisa ili da prepisu potrebne spise (član 79. st. 1. i 2),

4) ako se ne sprovodi obavezno lično dostavljanje u slučajevima predviđenim u odredbi člana 83. stav 1. ovog zakona,

5) ako na zahtjev stranke neće da izda uvjerenje, odnosno ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva u propisanom roku (član 170. st. 1. i 3),

6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene, državne ili vojne tajne (član 173),

- 7) ako ne izda pismeno rjesenje u propisanom roku (clan 212),
8) ako izvrši prisilno privodjenje ili dovodjenje suprotno clanu 291. stav 1. ovog zakona, odnosno ako u roku ne donese zakljucak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluci o prigovoru (clan 291. st. 3. i 4),
9) ako ne poduzima mjere za kontinuirano strucno osposobljavanje i usavršavanje sluzbenih osoba koje su ovlastene za rjesavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava rjesavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog kojih rjesenje, odnosno zakljucak nije donesen (clan 293. st. 1. i 2).
(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

lan 300.

- (1) Novcanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:
1) ako ne izuzme sluzbenu osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzece (cl. 42. i 43),
2) ako ne dozvoli stranci da se koristi strucnim pomogacem (clan 62. stav 1),
3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi clana 80. stav 2. ovog zakona,
4) ako se pismeno ne dostavlja punomocniku za primanje pismena (clan 88. stav 1),
5) ako ne pouci svjedoka na koja pitanja moze uskratiti svjedočenje, odnosno o kojim pitanjima vjestak moze uskratiti vjestacenje (clan 176. stav 3 i clan 185. stav 1) .
(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

BRISAN 61/22 lan 301.

Do pustanja u opticaj KM, novcane kazne predvidjene u odredbama cl. 298. do 300. ovog zakona mogu se placati u DEM ili u protuvrijednosti valuta koje se koriste u platnom prometu Federacije BiH po srednjem tecaju koji objavljuje nadležna fi-nancijska institucija na dan placanja.

lan 302.

- (1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu, u smislu odredbe clana 298. stav 2, clana 299. stav 2. i clana 300. stav 2. ovog zakona, smatra se rukovodilac organa uprave, za gradske sluzbe za upravu - gradonacelnik, a u opcin-skim sluzbama za upravu - opcinski nacelnik, kao i sluzbenik u tim organima i sluzbama koji je ovlasten za rjesavanje u upravnim stvarima ili ovlasten za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno drugi sluzbenik koji je zaduzen da neposredno izvrši odredjeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju protivno datoj obavezi.
(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba clana 298. stav 2, clana 299. stav 2. i clana 300. stav 2. ovog zakona smatra se rukovodilac institucije i druge osobe odredjene statutom te institucije.

XXI. PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

lan 303.

Upravni predmeti koji ne budu rijeseni do dana stupanja na snagu ovog zakona rijesit ce se po odredbama ovog zakona.

lan 304.

- (1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o opcem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.
(2) Ovaj zakon uskladit ce se sa odredbama odgovarajuceg zakona koji donese Parlamentarna skupština Bosne i Herce-govine, u roku koji bude odredjen tim zakonom.

lan 305.

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 48/99, 61/22

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda Parlamenta
Federacije BiH
Mariofil Ljubic, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, s. r.